

**UCHWAŁA NR LXV/500/2024
RADY MIEJSKIEJ W ŻAROWIE**

z dnia 30 stycznia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Żarów na lata 2024 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021, poz. 1249 z późn. zm.), Rada Miejska w Żarowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Żarów na lata 2024 - 2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXXVII/294/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Żarów na lata 2022 - 2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żarów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Żarowie

Roman Koniczny

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Żarów na lata 2024 - 2025

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2025 jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, a także diagnozy zjawiska problemu przemocy w Gminie Żarów. Rekomendacje w zakresie działań naprawczych z przeprowadzonej diagnozy pomogły w zaplanowaniu działań edukacyjno – profilaktycznych, pomocowych i interwencyjnych dla środowisk dotkniętych, bądź zagrożonych przemocą, oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową oraz zwiększaniu poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Diagnoza jest integralną częścią Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Przemoc domową należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim **systemowego**, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej.

Nieodzowna jest **interdyscyplinarność** pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Dla skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej niezbędna jest **kompleksowość** podejmowanych działań. Utworzenie sieci współdziałających ze sobą instytucji, koordynowanej przez zespół interdyscyplinarny daje szansę na zwiększenie efektów i złagodzenie negatywnych skutków przemocy w przyszłości. Sprawne funkcjonowanie systemu przeciwdziałania przemocy będzie zapobiegało wtórnej wiktymizacji osób krzywdzonych przez instytucje uczestniczące w procesie interwencji, pomagania i reagowania.

Efektywność zapewni długofalowy system edukacji skierowany zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia, podejmujących interwencje i mających kontakt z osobami doświadczającymi przemocy jak również edukacja społeczna, mająca na celu przede wszystkim obalenie mitów i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc domową. Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie, a także spowoduje, że osoby stosujące przemoc wobec osób najbliższych będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

2. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej obejmuje następujące kierunki działań:

- Profilaktyka, diagnozowanie i edukacja społeczna
- Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową
- Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową
- Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

3. ADRESACI PROGRAMU:

- Ogół społeczeństwa, w tym osoby zagrożone przemocą domową
- Osoby doznające przemocy domowej

- Osoby stosujące przemoc domową
- Świadkowie przemocy
- Służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej

4. REALIZATORZY PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2025 będzie realizowany przez podmioty, instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Żarów
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie
- Urząd Miejski w Żarowie,
- Sąd Rejonowy w Świdnicy,
- Komisariat Policji w Żarowie,
- Placówki oświatowe na terenie gminy Żarów
- Placówki służby zdrowia,
- Organizacje pozarządowe.

5. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ DLA GMINY ŻARÓW NA LATA 2024 – 2025

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Żarów.

Cele szczegółowe:

Cel. I. Profilaktyka, diagnozowanie i edukacja społeczna.

Działania:

- Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Żarów

Wskaźnik:

- liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej
- liczba sprawozdań z realizacji zadań Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

·Dialog społeczny pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej i zapobieganie jego skutkom – systematyczne spotkania, wspólne szkolenia, konferencje w celu wymiany doświadczeń oraz wspólne podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Wskaźniki:

- liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego, spotkań, szkoleń, konferencji
- liczba posiedzeń grup diagnostyczno - pomocowych oraz powołanych grup

·Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy, (w szczególności: przejawy przemocy w rodzinie i skuteczne reagowanie, obalanie mitów i stereotypów usprawiedliwiających stosowanie przemocy, wskazywanie na społeczną szkodliwość stosowania przemocy, promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, promowania działań służących ochronie i pomocy osobom doznającym przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc).

Wskaźniki:

- liczba realizowanych kampanii społecznych, projektów, cyklicznych otwartych zajęć warsztatowych

·Upowszechnianie wiedzy o zjawisku przemocy domowej. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy domowej wśród lokalnej społeczności.

Wskaźnik:

- liczba rozpowszechnionych materiałów
- liczba publikacji, artykułów

·Upowszechnienie informacji o możliwościach i formach uzyskania pomocy i wsparcia przez osoby doznającej przemocy domowej oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Wskaźnik:

- liczba przekazanych informacji lub informatorów, bazy teledoresowych podmiotów i organizacji pozarządowych świadczących pomoc dla osób doznających przemocy oraz dla osób stosujących przemoc

·Realizowanie programów profilaktycznych w placówkach oświatowych oraz spotkań, warsztatów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźnik:

- liczba realizowanych programów, spotkań, warsztatów w placówkach oświatowych
- liczba uczestników

·Realizowanie działań profilaktyki krzywdzenia dzieci. Promowanie standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem, a także wspieranie rodziców/opiekunów w rozwoju i wychowaniu dzieci bez przemocy.

Wskaźnik:

- liczba realizowanych programów, zajęć, spotkań
- liczba szkoleń dla nauczycieli
- liczba wspólnych przedsięwzięć

-

Cel II. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej

Działania:

·Realizacja procedury „Niebieskie Karty”. Interwencja kryzysowa.

Wskaźnik:

- liczba wszczętych procedur NK
- liczba osób/rodzin doznających przemocy domowej
- liczba osób stosujących przemoc domową
- liczba podejmowanych działań prawnych związanych z ochroną osób pokrzywdzonych oraz izolowaniem osób stosujących przemoc domową

·Organizowanie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, prawnego, socjalnego.

- liczba osób objętych poradnictwem psychologicznym, prawnym, socjalnym, medycznym, rodzinnym

·Udzielanie bezpiecznego schronienia osobom/rodzinom zmuszonym do opuszczenia lokalu mieszkalnego.

Wskaźnik:

- liczba osób/rodzin umieszczonych w SOW, mieszkaniu chronionym

·Nawiązanie i wzmacnianie współpracy z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej (zlecane lub wspólnie realizowane projekty)

Wskaźnik:

- liczba realizowanych projektów

·Opracowanie i realizacja spotkań lub zajęć psychoedukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej z zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.

Wskaźnik:

- liczba zrealizowanych spotkań, zajęć o charakterze psychoedukacyjnym

Cel III. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Działania:

·Rozpowszechnianie otrzymanych z powiatów informatorów o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotów i organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową, a w szczególności realizują programy korekcyjno-edukacyjnych.

Wskaźnik:

- liczba rozpowszechnionych informatorów

·Motywowanie do udziału w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Wskaźnik:

- liczba osób, które wzięły udział w programie

·Uruchomienie treningów umiejętności społecznych dla dzieci i młodzieży.

Wskaźnik:

- liczba realizowanych treningów
- liczba uczestników treningów

·Realizowanie spotkań lub zajęć psychoedukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w celu nabycia nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów, radzenia sobie ze złością, napięciem w relacjach w rodzinie bez użycia przemocy.

Wskaźnik:

- liczba spotkań/zajęć psychoedukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową

·Realizowanie warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze.

Wskaźnik:

- liczba uczestników warsztatów
- liczba zrealizowanych warsztatów

·Wspieranie działań związanych z wczesną profilaktyką krzywdzenia dzieci.

Cel. IV. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Działania

·Rozwijanie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałanie przemocy domowej.

Wskaźnik:

- liczba szkoleń, konferencji, warsztatów

·Finansowanie szkoleń specjalistycznych dla osób biorących udział w procedurze „Niebieskie Karty” tj. Dialog motywujący, TSR, studium przeciwdziałania przemocy, studium pracy ze sprawcą przemocy, studium pracy z osobą doznającą przemocy, dzieckiem krzywdzonym

- liczba osób, które ukończyły specjalistyczne szkolenia
- liczba szkoleń tematycznych

·Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, a przede wszystkim podnoszenie kompetencji kadry zatrudnionych specjalistów (poprzez szkolenia, kursy doszkalaćące itd)

Wskaźnik:

- liczba szkoleń, kursów doszkalaćących

·Zapewnienie pomocy psychologicznej - superwizji dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Wskaźnik:

- liczba osób objętych superwizją

6. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Prowadzony będzie stały, bieżący monitoring realizacji programu przy wykorzystaniu jednolitej lub podobnej metodologii w kolejnych odstępach czasu, przy współpracy wszystkich zaangażowanych w program podmiotów.

Zespół Interdyscyplinarny w Żarowie każdego roku do dnia 31 marca przedkłada Radzie Miejskiej w Żarowie sprawozdanie z realizacji programu.

2021

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie dla Miasta i Gminy Żarów

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
1.1 Podstawowe pojęcia i terminy.....	3
1.2 Założenia teoretyczne.....	8
1.3 Problematyka i cele szczegółowe badań.....	13
2. Ogólna charakterystyka społeczności lokalnej – analiza danych zastanych.....	15
2.1 Charakterystyka społeczno-demograficzna Miasta i Gminy Żarów.....	15
2.2 Sytuacja ekonomiczna społeczności lokalnej.....	18
2.3 Instytucje edukacyjne i instytucje kultury.....	21
2.4 Dane z GKRPA, Policji, ZI, OPS i Poradni dla osób Uzależnionych od Alkoholu i Współzależnionych w Świdnicy.....	24
2.5 Główne zdiagnozowane kwestie z obszaru przemocy w rodzinie, w społeczności lokalnej, wyodrębnione w poprzedniej diagnozie.....	30
3. Analiza zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Żarów.....	33
3.1 Metodologia badań.....	33
3.2 Charakterystyka badanej grupy.....	34
3.2.1 Osoby dorosłe.....	34
3.2.3 Uczniowie lokalnych szkół.....	38
3.3 Zjawisko przemocy w opinii dorosłych mieszkańców.....	42
3.3.1 Opinie dotyczące zjawiska przemocy.....	42
3.3.2 Zjawisko przemocy w społeczności lokalnej.....	51
3.3.3 Działania zapobiegające i przeciwdziałające przemocy na terenie Miasta i Gminy Żarów.....	55
3.4 Zjawisko przemocy w opinii uczniów lokalnych szkół.....	78
3.4.1 Przemoc domowa.....	78
3.4.2 Stereotypy dotyczące przemocy.....	84
3.4.3. Zapotrzebowanie na udział w programach profilaktycznych.....	93
3.5 Analiza SWOT.....	100
4. Podsumowanie i główne wnioski z badania.....	103

4.1 Badanie dorosłych mieszkańców.....	103
4.2 Badanie dzieci i młodzieży.....	105
5. Rekomendacje w zakresie działań naprawczych.....	107
Spis ilustracji i wykresów.....	112

1. Wprowadzenie

1.1 Podstawowe pojęcia i terminy

W celu przybliżenia zarówno zastosowanej procedury badawczej, jak i najważniejszych ustaleń diagnozy, poniżej prezentujemy zestawienie najważniejszych pojęć i terminów naukowych, które zostały wykorzystane w niniejszym raporcie.

AGRESJA (z łac. *agresio* – napaść) – w psychologii określenie zachowania ukierunkowanego i intencjonalnego na zewnątrz lub do wewnątrz, mającego na celu spowodowanie szkody fizycznej lub psychicznej

BADANIE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH (*DESK RESEARCH*) – technika badań jakościowych i czasem ilościowych polegająca na przeszukaniu i interpretacji istniejących źródeł wiedzy na badany temat (dokumentów, mediów, literatury przedmiotu itp.).

W niniejszej diagnozie źródłem tego typu danych były przede wszystkim dane pozyskane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie oraz Komisariatu Policji w Żarowie.

METODY BADAWCZE – narzędzia psychologiczne służące do zbierania informacji na podstawie których scharakteryzować badane zjawisko lub obiekt badań.

SONDAŻ (BADANIE SONDAŻOWE) - jest to metoda badawcza służąca zazwyczaj do badania danej populacji, której nie da się obserwować bezpośrednio. Polega na przebadaniu wyselekcjonowanej z populacji mniejszej próby respondentów, przy pomocy kwestionariusza lub ankiety.

CAWI (Computer-Assisted Web Interview) – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej) – technika zbierania informacji w badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

CZYNNIKI RYZYKA – cechy osobowe jednostki, warunki środowiskowe i sytuacje zewnętrzne, które mają potencjalny wpływ na pojawienie się zachowań ryzykownych. Głównie związane są z sytuacją rodzinną, szkolną, z funkcjonowaniem w grupie rówieśniczej i religijnej oraz uwarunkowaniami osobowościowymi. Celem interwencji profilaktycznych jest eliminacja lub redukcja czynników ryzyka.

CZYNNIKI CHRONIĄCE – cechy osobowe, sytuacje i warunki środowiskowe, które zwiększają odporność jednostki na działanie czynników ryzykownych. Celem działań profilaktycznych jest wzmacnianie czynników chroniących na rzecz odporności jednostki i całego środowiska lokalnego.

ZACHOWANIA RYZYKOWNE – zachowania niosące ryzyko negatywnych konsekwencji, zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, jak i dla jej otoczenia społecznego. Do zachowań ryzykownych zaliczamy: palenie tytoniu, używanie środków psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, leków), wczesną aktywność seksualną, zachowania agresywne i przestępcze.

PRZEMOC - intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

PRZEMOC W RODZINIE (według ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) - jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność

cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się specyficznymi cechami jak intencjonalność, nierównowaga sił wynikająca z działania człowieka, naruszanie praw i dóbr osobistych powodując cierpienie i ból.

RODZAJE PRZEMOCY – przemoc można podzielić według następujących rodzajów:

- **Fizyczna** - naruszanie nietykalności fizycznej;
- **Psychiczna** - naruszenie godności osobistej;
- **Seksualna** - naruszenie intymności;
- **Ekonomiczna** - naruszenie własności;
- **Zaniedbanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych drugiego człowieka.

UZALEŻNIENIE – nabyty stan zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego, który charakteryzuje się okresowym lub stałym przymusem wykonywania określonej czynności lub zażywania psychoaktywnej substancji chemicznej. Zgodnie z obowiązującą w Polsce Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10 uzależnienie rozpoznaje się, jeśli trzy lub więcej z następujących objawów występowało łącznie przez co najmniej 1 miesiąc lub występowało w sposób powtarzający się w okresie 12 miesięcy:

- silne pragnienie lub poczucie przymusu użycia,
- upośledzenie kontroli nad zachowaniem związanym z używaniem, tj. nad jego rozpoczynaniem, kończeniem oraz poziomem użycia,
- fizjologiczne objawy stanu abstynencyjnego pojawiające się, gdy użycie jest ograniczane lub przerywane,

- wzrost tolerancji tj. konieczność przyjmowania istotnie wzrastających ilości substancji, w celu osiągnięcia pożądanego efektu,
- silne pochłonięcie sprawą używania przejawiające się istotną zmianą dotychczasowych zamiłowań i zainteresowań porzucanych lub ograniczanych z powodu używania,
- uporczywe używanie, pomimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw, choć charakter i rozmiar szkód są już danej osobie znane.

PROBLEM SPOŁECZNY – to zaobserwowane lub spodziewane (potencjalne) zjawisko społeczne – stan, proces lub układ warunków – które uznano za niekorzystne, wywołujące pośrednio lub bezpośrednio straty finansowe i wymagające interwencji: przeciwdziałania, redukcji szkód lub rozwinięcia równoważących je potencjałów.

NORMY SPOŁECZNE – przyjęte w danej społeczności względnie trwałe wzorce funkcjonowania akceptowalnego społecznie; to zbiory nieformalnych reguł określających, co jest, a co nie jest akceptowane w danej społeczności. To także oczekiwane społecznie wzorce funkcjonowania poszczególnych grup i jednostek.

PROFILAKTYKA – zapobieganie powstaniu niekorzystnego zjawiska (tutaj: przemocy w rodzinie) zanim ono wystąpi, poprzez oddziaływanie zawczasu na jego rozpoznane przyczyny lub poprzez budowanie zabezpieczeń przed tym zjawiskiem, albo poprzez wyprzedzające łagodzenie skutków zjawiska, któremu zapobiec się nie da. Współczesne rozumienie profilaktyki uwzględnia jej podział na trzy poziomy:

- **PROFILAKTYKA UNIWERSALNA** – profilaktyka kierowana do populacji uniwersalnej (np. wszystkich uczniów w określonym wieku), bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych; ma na celu przeciwdziałanie inicjacji poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka.

- **PROFILAKTYKA SELEKTYWNA** – profilaktyka ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup uczniów w społeczności szkolnej; ma na celu zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych.
- **PROFILAKTYKA WSKAZUJĄCA** – profilaktyka kierowana do osób, u których rozpoznano objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych.

PROGRAM PROFILAKTYCZNY – działania psychoedukacyjne podejmowane według określonych wzorców, których celem jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym odbiorców i szkodom w ich otoczeniu.

PROGRAM REKOMENDOWANY – program profilaktyczny oparty na naukowych podstawach teoretycznych, wykorzystujący skuteczne strategie profilaktyczne, zmniejszający wpływ czynników ryzyka zachowań problemowych, wzmacniający działanie czynników chroniących przed zachowaniami problemowymi. Tego typu programy charakteryzują się odpowiednią intensywnością działań i czasem ich trwania, są realizowane przez odpowiednio przygotowaną kadrę, a przede wszystkim mają potwierdzony w badaniach ewaluacyjnych wysoki standard wdrożenia lub skuteczność oddziaływania. Krajowe programy profilaktyczne spełniające te kryteria działają w ramach SYSTEMU REKOMENDACJI.

ROZWIĄZANIE O POTWIERDZONEJ WIARYGODNOŚCI - istniejące
ROZWIĄZANIE O POTWIERDZONEJ SKUTECZNOŚCI w rozumieniu analogicznym do kryteriów PARPA, KBPN, ORE i IPiN dla programów profilaktyki uzależnień, a w przypadku braku takiego rozwiązania w danej dziedzinie – istniejące lub projektowane rozwiązanie oparte na wiedzy naukowej, udokumentowanych dobrych praktykach innych gmin i poparte rekomendacją uznanych specjalistów z danego obszaru

wiedzy, jako rozwiązanie dobrze rokujące.¹ Przykładem takiego rozwiązania w diagnozowanym obszarze mogą być przykładowo międzynarodowe programy dla sprawców przemocy *Dultuh* czy program *NVC (Porozumienie Bez Przemocy)*.

SYSTEM REKOMENDACJI – zadanie realizowane od 2010 r. we współpracy czterech instytucji - Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii. W ramach systemu dokonywana jest ocena programów z obszarów promocji zdrowia psychicznego, profilaktyki uzależnień (profilaktyki narkomanii, profilaktyki problemów alkoholowych) oraz programów profilaktyki innych zachowań problemowych (ryzykownych) dzieci i młodzieży.

1.2 Założenia teoretyczne

Diagnoza problemów społecznych, w tym zjawiska przemocy w rodzinie jest sposobem aktywnego poszukiwania i dostarczania aktualnych informacji dotyczących społeczności lokalnej. Właściwe rozpoznanie sytuacji jest podstawą do podjęcia działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych., a co za tym idzie – lepszemu zaspokajaniu potrzeb i poprawie jakości życia. Jest to narzędzie wyodrębniające kluczowe kwestie społeczne, dzięki któremu pozyskuje się wiedzę dotyczącą stanu badanej grupy oraz głównych potrzeb i kierunków zmian.

Diagnoza społeczna zawsze bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Wiedza, której dostarcza diagnoza, pozwala w sposób

---

¹ Na podstawie *Projektu Słupskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2025+ ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji – POLITYKA SPOŁECZNA SŁUPSK 2025+*.

adekwatny do realiów zaplanować i wdrożyć działania służące członkom społeczności lokalnej, a także optymalnie i efektywnie wykorzystać do tego posiadane zasoby finansowe, instytucjonalne i ludzkie.

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podkreśla, że niezwykle istotnym zadaniem samorządów jest tworzenie kompleksowych diagnoz sytuacji rodzinnej, ukierunkowanych na poznanie zarówno problemów rodziny, jako całości, jak też poszczególnych jej członków.² Jednym z elementów diagnozowania sytuacji problemów rodzinnej jest sprawdzanie natężenia nurtującej ją problemów. Pamiętać należy jednak, że nawet poziom używania substancji psychoaktywnych nie musi być związany z polityką wobec alkoholu czy narkotyków. Jest to problem uzależniony od wielu zmiennych, takich jak np. poziomu rozwarstwienia społecznego, sytuacji gospodarczej kraju, poziomu stresu wśród mieszkańców danej miejscowości.³

Diagnozy i ewaluacje powinny przede wszystkim dotyczyć nie tylko szczegółowego określenia rozmiaru danego problemu społecznego, ale jak najdokładniejszego zobrazowania poziomu dostępności do potrzebnych usług specjalistycznych i społecznych, np. wsparcie dla rodzin. Dostępność należy rozumieć nie tylko jako fizyczny poziom usługi, lecz również jako poziom możliwości skorzystania z danej usługi.⁴

Tradycyjne podejście do diagnozowania problemów społecznych polega na ocenie stanu zaspokojenia potrzeb i zidentyfikowaniu czynników uniemożliwiających ich zaspokajanie. Obecnie coraz powszechniej diagnoza problemów społecznych obejmuje

---

² Zespół Redaktorów i Recenzentów, *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku*, Warszawa 2020

³ T. Schimanek, *Diagnozowanie problemów społecznych*, Warszawa 2015.

⁴ Gorzowski, *Ramowy Miejski Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2017-2020*

także analizę możliwości zaspokajania potrzeb społecznych, bo tu właśnie często mogą tkwić przyczyny problemów.⁵

Diagnoza i monitoring problemów społecznych są niezbędne do tego, aby prowadzić skuteczne i użyteczne działania służące ich rozwiązywaniu. To jest główny cel diagnozowania i monitorowania, ale warto zwrócić uwagę również na szczegółowe cele, które można osiągnąć dzięki ich prowadzeniu. Diagnoza problemów społecznych służy identyfikacji:

- problemów „ukrytych”,
- przyczyn i skutków problemów,
- skali i zakresu problemów oraz grup społecznych, których problemy dotyczą,
- problemów społecznych w danym układzie geograficznym lub administracyjnym (na przykład wieś –miasto czy gmina – powiat).

Przeprowadzenie rzetelnej diagnozy problemów społecznych jest czynnikiem zwiększającym wiarygodność i zaufanie społeczne do proponowanych działań, które służą rozwiązywaniu problemów, i instytucji je realizujących⁶.

Zgodnie z założeniami badania problemów społecznych opracowanie diagnozy wiąże się również ze stworzeniem listy rekomendacji na dalsze działania profilaktyczne i prewencyjne dla danej społeczności. Pierwszym z kryteriów tworzenia zaleceń jest dostosowanie się do lokalnych potrzeb i metod pracy – odgórne narzucanie rozwiązań niedostosowanych do danej populacji, zazwyczaj prowadzi do nieefektywnych działań oraz marnowaniem środków finansowych.

---

⁵ T. Schimanek, dz. cyt., s.3-5.

⁶ Tamże.

Kolejnym istotnym kryterium diagnozowania i rekomendacji jest postulat sprawdzonej skuteczności lub przyjmowania działań, które w podobnych gminach okazały się być dobrymi praktykami, rozwiązującymi zastane tam w trakcie badań (najczęściej rewitalizacyjnych) problemy.

„We współczesnym świecie wszyscy odpowiadający za wprowadzanie różnego typu programów wychowawczych czy edukacyjnych muszą wybierać z olbrzymiej ilości proponowanych działań i projektów. Ich twórcy starają się uczynić swoje propozycje jak najbardziej atrakcyjnymi, dlatego bez podstawowej wiedzy o metodach ewaluacji projektów, często bardzo trudno jest odróżnić propozycje skutecznych i sprawdzonych projektów od tych, które mają skuteczny marketing. Podobnie niezwykle trudne jest obiektywne ocenianie działań, które stosuje się tradycyjnie od lat i uznaje za skuteczne na podstawie przyzwyczajenia. Ten drugi sposób myślenia jest bardzo widoczny w działaniach podejmowanych pod szyldem profilaktyki uzależnień – takich, jak Dzień Sportu czy konkurs plastyczny o uzależnieniach”⁷.

Instytucje odpowiedzialne za kształtowanie polityki w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, tj. Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Edukacji Narodowej, a także koordynujące (i rekomendujące) działania w tym obszarze – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN), Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE) oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii (IPiN) wprowadziły wymóg stosowania w profilaktyce wyłącznie projektów o potwierdzonej naukowo skuteczności.

Wymóg ten wydaje się być jak najbardziej zasadny. Jesteśmy przekonani, że jego efektywne wdrażanie przyniesie poprawę skuteczności profilaktyki. Jednocześnie nadal jest tak, że wybór pomiędzy programami, które posiadają dostatecznie udowodnioną

⁷ K. Ostaszewski, Profilaktyka problemowa i promocja zdrowia psychicznego. Quo vadis profilaktyko?, Warszawa 2014.

skuteczność naukowo a tymi, które używają tego określenia w celach reklamowych może być trudny. Co więcej, w tym momencie zaledwie jeden program w tzw. Bazie Programów Rekomendowanych, tj. „Fantastyczne Możliwości” posiada rekomendację na najwyższym poziomie, a dodatkowo nie uwzględnia ona faktu, że program w ostatnich latach uległ istotnym zmianom). Pozostałe natomiast albo są jedynie „obietujące”, albo zostały uznane za „dobrą praktykę”, nie spełniając jednocześnie rygorystycznych wymagań pozwalających uznać je za programy skuteczne. Wybór ten wymaga posiadania wiedzy na temat ewaluacji oraz tego, czym jest skuteczność potwierdzona naukowo.

Rozszerzenie tak sformułowanej definicji na inne obszary profilaktyki społecznej jest możliwe tylko w takich dziedzinach, w których istnieje oficjalna baza programów rekomendowanych przez wiarygodne instytucje, a więc w praktyce w bardzo nielicznych obszarach polityki społecznej.

Z tego powodu w niniejszym opracowaniu zaproponowano zastąpienie pojęcia rozwiązania o potwierdzonej skuteczności pojęciem rozwiązania o potwierdzonej wiarygodności, przy czym „potwierdzoną wiarygodność” rozumiemy jako istniejące rozwiązanie o potwierdzonej skuteczności w rozumieniu analogicznym do kryteriów PARPA, KBPN, ORE i IPiN dla programów profilaktyki uzależnień, a w przypadku braku takiego rozwiązania w danej dziedzinie – istniejące lub projektowane rozwiązanie oparte na wiedzy naukowej, udokumentowanych dobrych praktykach innych gmin i poparte rekomendacją uznanych specjalistów z danego obszaru wiedzy, jako rozwiązanie dobrze rokujące.⁸

---

⁸ Na podstawie *Projektu Słupskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2025+ ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji – POLITYKA SPOŁECZNA SŁUPSK 2025+*.

1.3 Problematyka i cele szczegółowe badań

Rodzina to podstawowa grupa społeczna. Opiera się na niej budowanie i funkcjonowanie całego społeczeństwa. Jest też najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, wpływającym na kształtowanie jego osobowości, systemu wartości, poglądów, celów i stylu życia. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko, bo stanowi jego pierwsze i podstawowe miejsce doświadczeń współżycia z innymi ludźmi. Dom rodzinny powinien być utożsamiany z poczuciem bezpieczeństwa, tak fizycznego jak i emocjonalnego, jednak są osoby, dla których jest to miejsce cierpienia, poniżenia, lęku czy rozpacz.

Skala zjawiska przemocy, zwłaszcza tej w rodzinie, jest niezwykle trudna do oszacowania, ponieważ zachodzi w zamkniętym środowisku. Składa się na to wiele przyczyn, wśród których są: brak udziału osób trzecich, opór i obawy ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz, czy też obawy przed rozpadem rodziny. Problem ten jest niestety powszechny i występuje w każdym kraju, a prowadzone na ten temat badania potwierdzają, że nigdzie nie udało się zupełnie wyeliminować tego problemu.

Ważnym zadaniem jest, aby osoby i instytucje zajmujące problemem przemocy w rodzinie współpracowały ze sobą, skutecznie wykorzystując potencjał środowiska lokalnego. Interdyscyplinarność pracy z rodziną wymaga wykorzystania wszystkich dostępnych narzędzi: uprawnień, kompetencji, możliwości i procedur.

Niniejsze opracowanie ma na celu prezentację wyników badań sondażowych przeprowadzonych na terenie Miasta i Gminy Żarów. Poniższa diagnoza opisuje zarówno rodzaje, jak i skalę występowania określonego problemu społecznego jakim jest przemoc w rodzinie. Pozwala to na ukierunkowanie i zaplanowanie działań mających na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy i wsparcie rodziny. Jako najistotniejsze kwestie

w obszarze problematyki przemocy, które powinny zostać poddane szczegółowym badaniom i analizom uznane zostały między innymi:

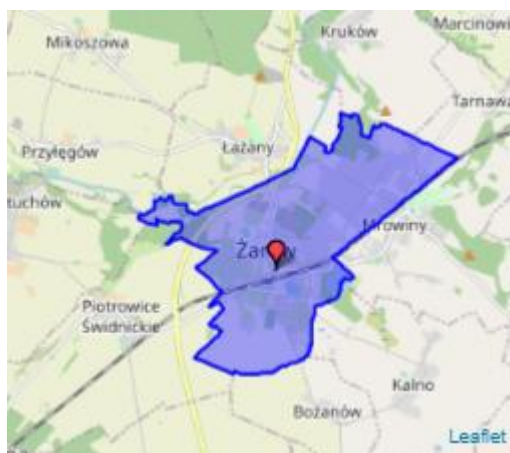
- Opinie mieszkańców na temat przemocy, w tym ich przekonania i panujące stereotypy, sposoby reagowania, miejsca/osoby do których można się zgłosić;
- Perspektywę świadka przemocy (dostrzeganie problemu w najbliższym otoczeniu, sposoby reagowania),
- Perspektywę osoby doświadczającej przemocy,
- Perspektywę osoby stosującej przemoc,
- Sytuację dziecka krzywdzonego.
- Ocenę działań podejmowanych w ramach przeciwdziałania przemocy (realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016-2021);
- Ocenę funkcjonującego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Żarów.

2. Ogólna charakterystyka społeczności lokalnej – analiza danych zastanych

2.1 Charakterystyka społeczno-demograficzna Miasta i Gminy Żarów

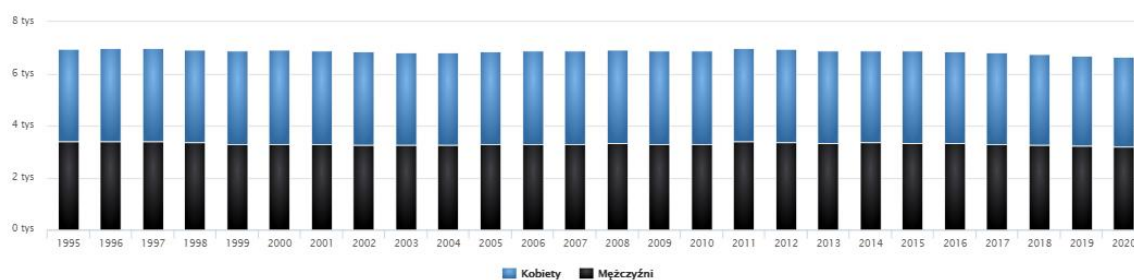

Żarów to miasto położone w południowo-zachodniej Polsce. Należy do województwa dolnośląskiego, powiatu świdnickiego. Jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej Żarów. Jest położone na obszarze Wzgórz Strzegomskich, na Równinie Świdnickiej. Obszar Gminy obejmuje powierzchnię 87,98 km², w tym miasto Żarów zajmuje 6,15 km², ma charakter równinny z niewielkimi wzniesieniami. Na jej terenie znajduje się 17 sołectw: Bożanów, Buków, Gołaszyce, Imbramowice, Kalno, Kruków, Łazany, Marcinowiczki, Mielęcín, Mikoszowa, Mrowiny, Pożarzysko, Przyłęgów, Pyszczyń, Siedlimowice, Wierzbna, Zastruże. Gmina jest oddalona około 11 km od Świdnicy, 35 km od Wałbrzycha i 50 km od Wrocławia.

Rysunek 1 Położenie Gminy Żarów

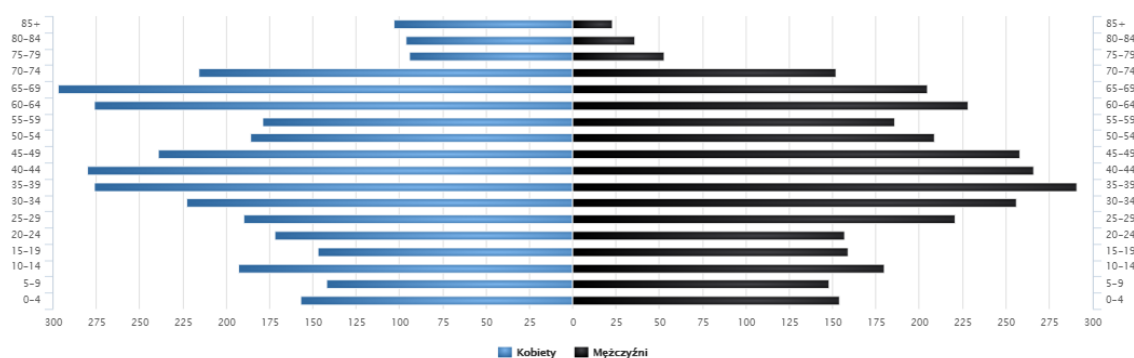
Gmina Żarów ma 12 391 mieszkańców, z czego 50,6% stanowią kobiety, a 49,4% mężczyźni⁹. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 0,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,2 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Rysunek 2 Populacja w latach 1995-2019 (źródło GUS)

⁹ Według informacji GUS (dane na koniec 2019 r.)

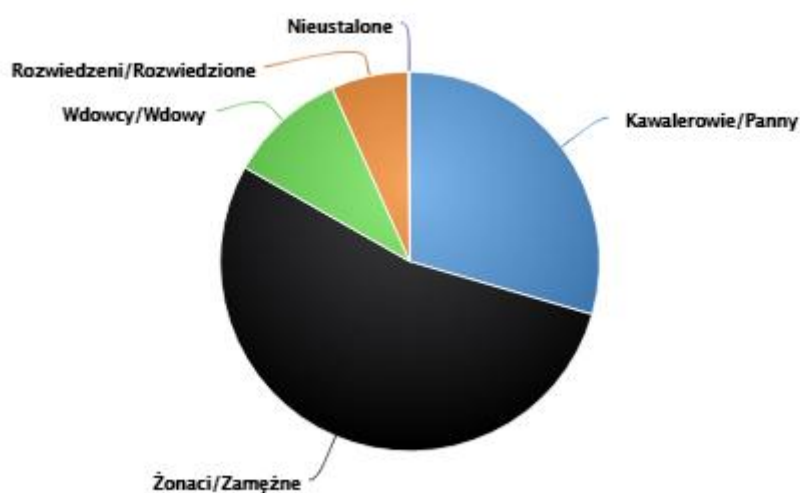
Gmina Żarów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -27. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,18 na 1000 mieszkańców gminy Żarów. W 2019 roku urodziło się 127 dzieci, w tym 49,6% dziewczynek i 50,4% chłopców. Średnia waga noworodków to 3336 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,68 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Rysunek 3 Wiek mieszkańców Gminy i Miasta

Mieszkańcy gminy Żarów zawarli w 2019 roku 41 małżeństw, co odpowiada 3,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,5% mieszkańców gminy Żarów jest stanu wolnego, 53,7% żyje w małżeństwie, 6,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,0% to wdowy/wdowcy.

Rysunek 4 Stan cywilny (ludność w wieku 15+), (źródło: Narodowy Spis Powszechny)

2.2 Sytuacja ekonomiczna społeczności lokalnej

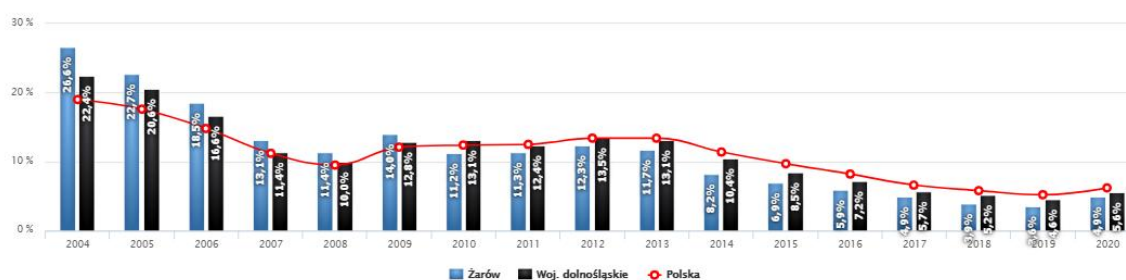
W 2019 roku zarejestrowano 127 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 151 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Żarów - 24. W tym samym roku 5 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 4.

61,0% mieszkańców gminy Żarów jest w wieku produkcyjnym, 17,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 5 Biologiczne grupy wieku (źródło GUS)

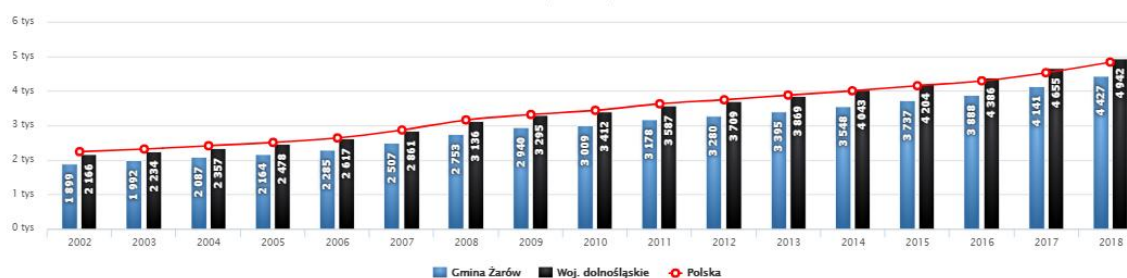
W gminie Żarów na 1000 mieszkańców pracuje 335 osób. 51,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 48,9% mężczyźni¹⁰. Bezrobocie rejestrowane w gminie Żarów wynosiło w 2019 roku 3,6% (3,9% wśród kobiet i 3,3% wśród mężczyzn).

Rysunek 6 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowana w latach 2004-2019 (źródło GUS)

¹⁰ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

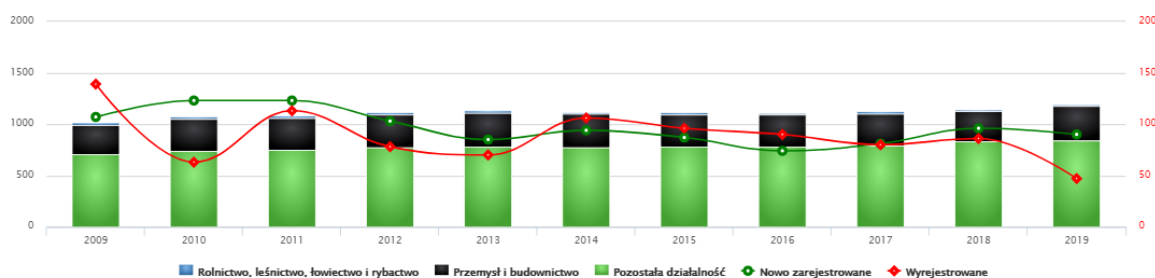
W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Żarów wynosiło 4 427,25 PLN, co odpowiada 91.60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Żarów 1 668 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 1 192 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -476. 11,0% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Żarów pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 47,5% w przemyśle i budownictwie, a 13,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Rysunek 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w latach 2002-2018 (źródło GUS)

W gminie Żarów w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 190 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 767 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 90 nowych podmiotów, a 47 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najczęściej (123) podmiotów zarejestrowano w roku 2011, a najmniej (74) w roku 2016. W tym samym okresie najczęściej (139) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (47) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Żarów najczęściej

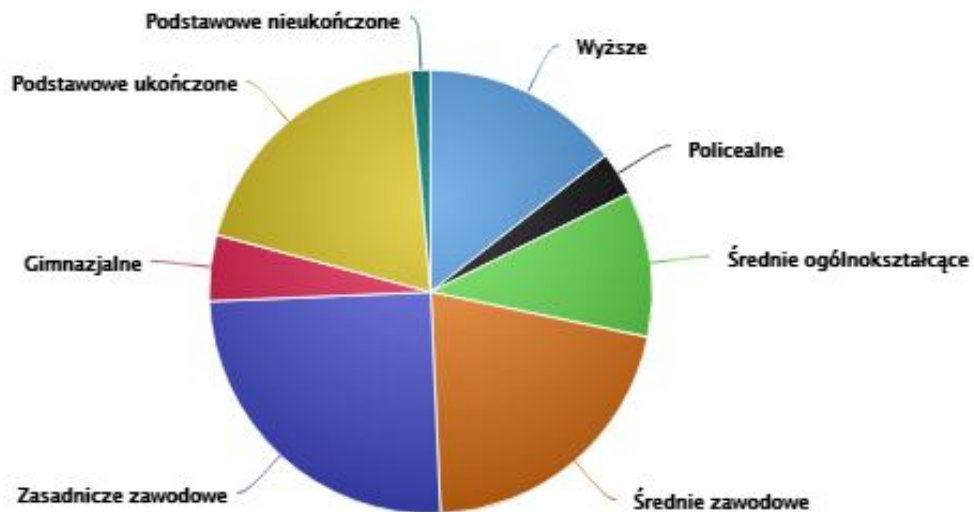
(75) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (1 155) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników.

Rysunek 8 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009-2019 (źródło GUS)

2.3. Instytucje edukacyjne i instytucje kultury

2 795 mieszkańców gminy Żarów jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 343 kobiet oraz 1 452 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 14,5% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,2% wykształcenie policealne, 10,6% średnie ogólnokształcące, a 21,0% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 25,0% mieszkańców gminy Żarów, gimnazjalnym 4,8%, natomiast 19,4% podstawowym ukończonym. 1,4% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Rysunek 9 Poziom wykształcenia (źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Na terenie Gminy Żarów funkcjonują następujące instytucje i podmioty działające na rzecz środowiska lokalnego:

- Urząd Miasta i Gminy Żarów,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarowie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Gminne Centrum Kultury i Sportu w Żarowie,
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Żarów im. Ks. Jana Twardowskiego,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Żarowie,
- Szkoła Podstawowa im. Anny Jenke w Mrowinach,
- Szkoła Podstawowa im. UNICEF w Imbramowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Astrid Lindgren w Zastrużu,
- Przedszkole Bajkowe w Żarowie,
- Przedszkole Niepubliczne Chatka Małolatka w Żarowie,
- Zespół Szkół im. Jędrzeja Śniadeckiego w Żarowie,
- Poradnia dla osób Uzależnionych od Alkoholu i Współuzależnionych w Świdnicy przy ul. Westerplatte 47,
- Stowarzyszenia:
  - Stowarzyszenie "Nasz Kruków";
  - Stowarzyszenie Miłośników Łazan "Przyjazna Wieś";
  - Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego "Kalinów";
  - Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Mikoszowa "Mała Ojczyzna";
  - Stowarzyszenie Przyjaciół Bukowa "Nasz Buków";
  - Stowarzyszenie "Nasze Dzieci-Wspólna Szkoła";
  - Żarowskie Stowarzyszenie "Edukacja";
  - Stowarzyszenie "Mrowiny na Swoim";
  - Stowarzyszenie "Rowerowy Żarów";

- Uniwersytet Trzeciego Wieku;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Młyna Siedlimowice;
- Fundacja Inicjatywa B.

2.4 Dane z GKRPA, Policji, ZI, OPS i Poradni dla osób Uzależnionych od Alkoholu i Współuzależnionych w Świdnicy

1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

a) 2017

- Posiedzenia komisji: **10**
- Przeprowadzenie rozmowy interwencyjno - wspierającej, motywującej (liczba osób):
  - ✓ dotkniętych problemem alkoholowym ogółem: **28**
    - osoby uzależnione od alkoholu: **25**
    - członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu: **3**
  - ✓ osoby, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty”:
    - osoby doznające przemocy w rodzinie: **42**
    - osoby stosujące przemoc w rodzinie: **49**
    - świadkowie przemocy: **13**
- Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, które wpłynęły do GKRPA: **49**
- Liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego: **36**

b) 2018

- Posiedzenia komisji: **10**
- Przeprowadzenie rozmowy interwencyjno - wspierającej, motywującej (liczba osób):
  - ✓ dotkniętych problemem alkoholowym ogółem: **27**
    - osoby uzależnione od alkoholu: **18**
    - członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu: **9**
  - ✓ osoby, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty”:
    - osoby doznające przemocy w rodzinie: **32**
    - osoby stosujące przemoc w rodzinie: **28**
    - świadkowie przemocy: **0**
- Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, które wpłynęły do GKRPA: **37**
- Liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego: **20**

c) 2019

- Posiedzenia komisji: **11**
- Przeprowadzenie rozmowy interwencyjno - wspierającej, motywującej (liczba osób): **23**
  - ✓ dotkniętych problemem alkoholowym ogółem: **23**
    - osoby uzależnione od alkoholu: **18**
    - członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu: **5**
  - ✓ osoby, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty”:
    - osoby doznające przemocy w rodzinie: **26**
    - osoby stosujące przemoc w rodzinie: **26**
    - świadkowie przemocy: **12**

- Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, które wpłynęły do GKRPA: **33**
- Liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego: **29**

d) 2020

- Liczba posiedzeń komisji: **11**
- Liczba osób z którymi została przeprowadzona rozmowa interwencyjno-wspierająca, motywująca (liczba osób):
  - dotkniętych problemem alkoholowym: ogółem **12**
  - osoby uzależnione od alkoholu: **9**
  - członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu: **3**
- Liczba osób z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty:
  - osoby doświadczające przemocy: **29**
  - osoby stosujące przemoc: **20**
  - świadkowie przemocy: **4**
- Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, które wpłynęły do GKRPA: **30**
- Liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego: **25**

2. Dane z Komisariatu Policji w Żarowie:

a) 2017

- Ilość osób kierujących pojazdami po spożyciu alkoholu: **47**
- Ilość interwencji podejmowanych w związku z awanturą wywołaną przez osoby nietrzeźwe: **50**
- Ilość interwencji podejmowanych w związku z przemocą w rodzinie: **50**

- Liczba przyjętych zawiadomień o przemocy w rodzinie: **30**
- Spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem: **11**
- Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia: brak danych

b) 2018

- Ilość osób kierujących pojazdami po spożyciu alkoholu: **35**
- Ilość interwencji podejmowanych w związku z awanturą wywołaną przez osoby nietrzeźwe: **62**
- Ilość interwencji podejmowanych w związku z przemocą w rodzinie: **380**
- Liczba przyjętych zawiadomień o przemocy w rodzinie: **16**
- Spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem: **46**
- Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia: **62**

c) 2019

- Ilość osób kierujących pojazdami po spożyciu alkoholu: **21**
- Ilość interwencji podejmowanych w związku z awanturą wywołaną przez osoby nietrzeźwe: **58**
- Ilość interwencji podejmowanych w związku z przemocą w rodzinie: **337**
- Liczba przyjętych zawiadomień o przemocy w rodzinie: **22**
- Spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem: **41**
- Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia: **42.**

d) 2020

- Ilość osób kierujących pojazdami po spożyciu alkoholu: **34**
- Ilość interwencji podejmowanych w związku z awanturą wywołaną przez osoby nietrzeźwe: **39**
- Ilość interwencji podejmowanych w związku z przemocą w rodzinie: **319**

- Liczba przyjętych zawiadomień o przemocy w rodzinie: **25**
- Spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem: **41**
- Liczba zatrzymanych osób nietrzeźwych: **42**

3. Dane od Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Liczba formularzy procedury „Niebieskie Karty” przekazanych do ZI:
  - 2017: **46**
  - 2018: **46**
  - 2019: **40**
  - 2020: **53**.

4. Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie:

a) 2017

- Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego (radca prawny, psycholog, terapeuta, psychoterapeuta): **241**
- Liczba konsultacji udzielonych przez specjalistów (radca prawny, psycholog, terapeuta, psychoterapeuta): **514**

b) 2018

- Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego (radca prawny, psycholog, terapeuta, psychoterapeuta): **282**
- Liczba konsultacji udzielonych przez specjalistów (radca prawny, psycholog, terapeuta, psychoterapeuta): **609**

c) 2019

- Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego (radca prawny, psycholog, terapeuta, psychoterapeuta): **329**
- Liczba konsultacji udzielonych przez specjalistów (radca prawny, psycholog, terapeuta, psychoterapeuta): **735**

d) 2020

- Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w Punkcie Konsultacyjnym: **273**,
- Liczba przeprowadzonych konsultacji: **596**.

5. Dane z Poradni dla osób Uzależnionych od Alkoholu i Współuzależnionych w Świdnicy przy ul. Westerplatte 47:**a) 2017**

- Liczba osób korzystających z poradni z terenu Gminy Żarów (os. uzależnione i współuzależnione od alkoholu): **22**
- Liczba udzielonych konsultacji przez poradnię osobom z terenu Gminy Żarów (diagnoza nozologiczna, problemowa, konsultacje lekarskie, psychoterapia indywidualna i grupowa): **221**

b) 2018

- Liczba osób korzystających z poradni z terenu Gminy Żarów (os. uzależnione i współuzależnione od alkoholu): **19**
- Liczba udzielonych konsultacji przez poradnię osobom z terenu Gminy Żarów (diagnoza nozologiczna, problemowa, konsultacje lekarskie, psychoterapia indywidualna i grupowa): **201**

c) 2019

- Liczba osób korzystających z poradni z terenu Gminy Żarów (os. uzależnione i współuzależnione od alkoholu): **25**
- Liczba udzielonych konsultacji przez poradnię osobom z terenu Gminy Żarów (diagnoza nozologiczna, problemowa, konsultacje lekarskie, psychoterapia indywidualna i grupowa): **370**

2.5. Główne zdiagnozowane kwestie z obszaru przemocy w rodzinie, w społeczności lokalnej, wyodrębnione w poprzedniej diagnozie

Główne problemy społeczne wyodrębnione w poprzedniej diagnozie zjawiska przemocy w rodzinie to:

- Wysoki odsetek ankietowanych mieszkańców odczuwających wstyd przed ujawnieniem problemu przemocy w ich rodzinie.
- Wysoki odsetek osób nie reagujących na zaobserwowane zjawisko przemocy.
- Funkcjonowanie mitów i stereotypów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.
- Niska świadomość wiedzy nt. podmiotów/institucji (innych niż OPS i Policja), które świadczą pomoc na rzecz osób dotkniętych zjawiskiem przemocy.
- Mała ilość specjalistycznych programów/zajęć w zakresie przeciwdziałania przemocy w innych niż Ośrodek Pomocy Społecznej, instytucjach, takich jak np. szkoły.
- Brak działań przedwczesnej profilaktyki na poziomie żłobków i przedszkoli.
- Niska znajomość społeczeństwa w zakresie kampanii społecznych dot. przeciwdziałania przemocy, prowadzonych na terenie Miasta i Gminy.

- Nieumiejętne określenie w chwili interwencji zasadności uruchomienia procedury *Niebieskich Kart* (diagnozowanie przesłanek przemocy).
- Zagrożenie bezradnością i biernością rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów.
- Brak mieszkań chronionych dla osób dotkniętych przemocą i mieszkań socjalnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Niska skuteczność działań kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie w zakresie zmian postaw i poglądów oraz związanych z eksmisją.
- Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc w rodzinie.

Główne potrzeby społeczne wyodrębnione w poprzedniej diagnozie zjawiska przemocy w rodzinie to:

- Potrzeba upowszechnienia wśród mieszkańców znaczenia i roli świadka przemocy w rodzinie oraz form i sposobów postępowania w sytuacji bycia świadkiem przemocy.
- Potrzeba prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych, służących upowszechnianiu wiedzy wśród mieszkańców o formach przemocy, konsekwencjach i sposobach rozpoznawania przemocy, w zakresie realiów występowania przemocy.
- Potrzeba podniesienia wiedzy rodziców i opiekunów dzieci o konsekwencjach stosowania przemocy oraz wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.
- Potrzeba psychoedukacji dotyczącej konieczności reagowania na przemoc w rodzinie, szczególnie na sytuacje krzywdzenia dzieci.
- Konieczność wzmocnienia pracy z osobami stosującymi przemoc i motywowanie ich do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych

czy też stosowanie przewidzianych w prawie instrumentów nacisku na sprawców (np. sądowe zobowiązanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych).

- Potrzeba rozpowszechniania informacji nt. roli podmiotów/instytucji świadczących różnego rodzaju pomoc osobom dotkniętym przemocą, ale również osobom z bliskiego ich otoczenia.
- Potrzeba podejmowania współpracy z przedstawicielami innych instytucji niż OPS, Policja i placówki oświatowe, w ramach procedury „Niebieskie Karty”. propagowanie kampanii społecznych wśród pracowników służby zdrowia.
- Potrzeba opracowania i realizacji w placówkach oświatowych programu zajęć prowadzonych zespołowo przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych lokalnych instytucji, zajmujących się udzielaniem pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Potrzeba kształcenia przedstawicieli oświaty oraz wychowawców świetlic środowiskowych, asystentów rodziny i innych osób zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny, dotkniętych przemocą w zakresie umiejętności przeprowadzenia zajęć podnoszących kompetencje społeczne.
- Potrzeba podnoszenia umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy, w szczególności w zakresie bezpośredniej pracy z osobami stosującymi przemoc.

3. Analiza zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Żarów

3.1 Metodologia badań

Diagnoza została opracowana na podstawie badań ilościowych CAWI, przy pomocy kwestionariuszy ankietowych elektronicznych, pozyskanych od uczniów lokalnych szkół oraz dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Żarów. Na podstawie przyjętych teorii diagnozowania zostały utworzone 2 ankiety własne o charakterze samoopisowym. Narzędzie dla respondentów dorosłych zawierało 38 pytań, w tym: 34 zamkniętych i 4 otwartych, natomiast dla uczniów zawierało 21 pytań: 19 zamkniętych i 2 otwarte. Badania zostały przeprowadzone w pierwszym i drugim kwartale 2021 r. Ustalenia te pogłębiono następnie o analizę danych zastanych oraz analizę strategiczną wyników badań zawierającą mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla lokalnej społeczności (analiza SWOT).

Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań, z czym wiązał się przede wszystkim sposób realizacji badania i proces zbierania danych. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych obszarów, co pozwoliło na dokonanie diagnozy zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Żarów.

W procedurze badania położono bardzo duży nacisk na zapewnienie respondentom maksimum poczucia bezpieczeństwa oraz pełnej anonimowości. W przypadku sondażu szkolnego zespół badawczy zadbał o adekwatne i szczegółowe poinstruowanie dyrektorów placówek o jego celach i zasadach realizacji. Respondenci w instrukcji otrzymali zapewnienie o pełnej anonimowości i poufności badań.

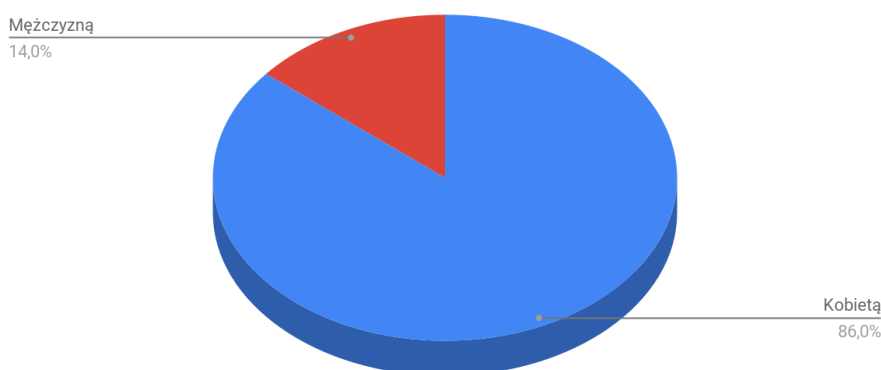

3.2 Charakterystyka badanej grupy

3.2.1 Osoby dorosłe

Uczestnikami badania sondażowego były osoby dorosłe, zarówno kobiety, jak i mężczyźni, o różnym poziomie wykształcenia, zamieszkujący na terenie Miasta i Gminy Żarów (N=150). Anonimowe ankiety wypełniły osoby spośród, których 86% stanowiły kobiety, a 14% mężczyźni.

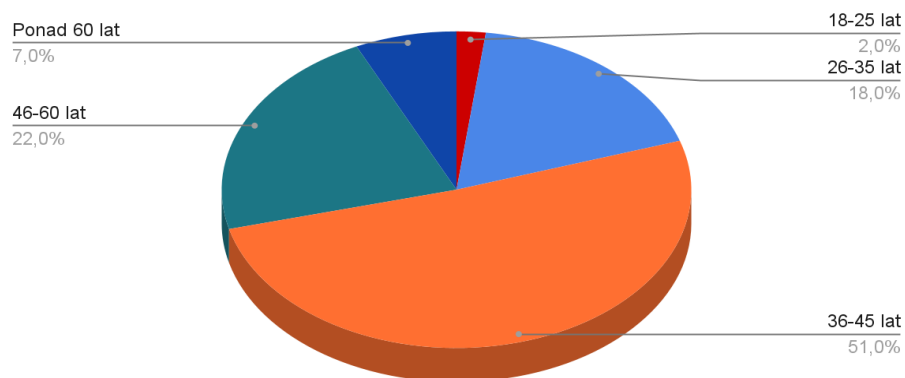
Płeć

Rysunek 10 Podział respondentów ze względu na płeć

Respondenci zostali poproszeni o zaznaczenie swojego wieku. Najwięcej osób było w przedziale wiekowym 36-45 lat (51%). W następnej kolejności znalazły się osoby w wieku 46-60 lat (22%), 26-35 lat (18%), po 60 roku życia (7%) i 18-25 lat (2%) .

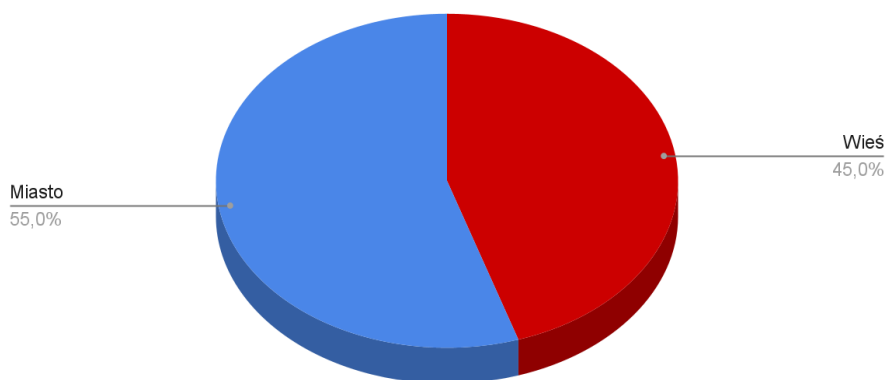
Wiek

Rysunek 11 Podział respondentów ze względu na wiek

W następnej części ankietowani zostali zapytani o to, czy mieszkają na wsi czy w mieście. Większość osób określiło, że zamieszkuje na terenie miejskim - 55%. Pozostałe 45% mieszka na wsi.

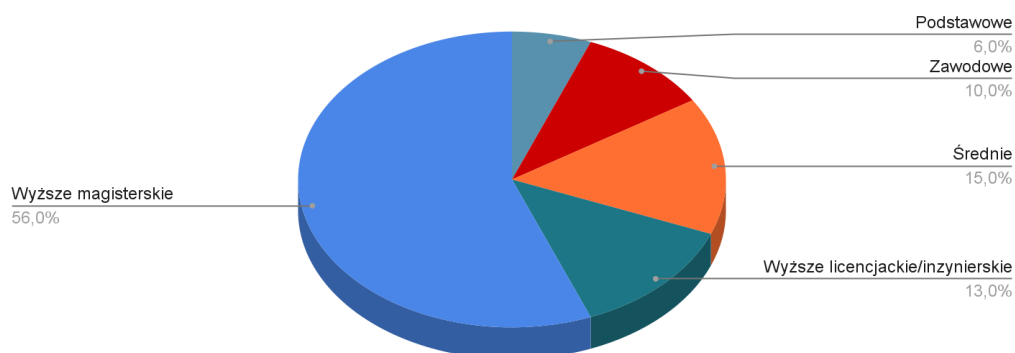
Miejsce zamieszkania

Rysunek 12 Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania

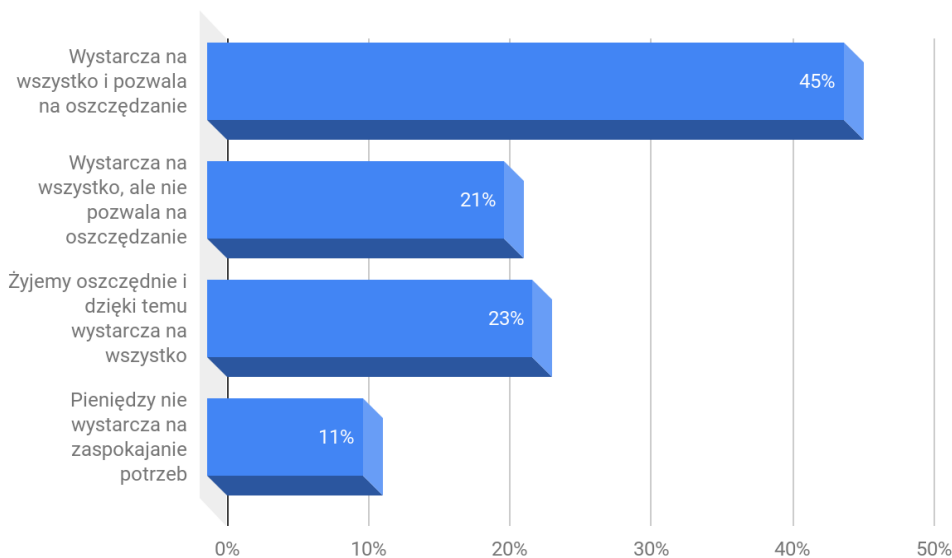
Badani zostali poproszeni o określenie swojego wykształcenia. W przeważającej części były to osoby z wyższym wykształceniem w stopniu magistra (56%), następnie osoby ze średnim wykształceniem (15%), kolejno z wyższym w stopniu licencjackim lub inżynierskim (13%), zawodowym (10%), oraz podstawowym (6%).

Wykształcenie

Rysunek 13 Podział respondentów ze względu na wykształcenie

Następnie poproszono badanych o określenie statusu ekonomicznego w ich rodzinie. Najwięcej osób zadeklarowało wysoki poziom jakości życia (45%), mianowicie, że finanse wystarczają na wszystkie potrzeby i jednocześnie pozwalają na oszczędzanie na przyszłość. W następnej kolejności respondenci uznali, że ze względu na oszczędne wydatkowanie pieniędzy wystarcza na spełnianie wszystkich potrzeb (23%). Niewiele mniej osób określiło, że wystarcza im pieniędzy na wszystko, ale nie stać ich na oszczędzanie (21%), natomiast reszta zaznaczyła, że wystarcza im finansów na zaspokajanie wszystkich potrzeb rodziny (11%).

Rysunek 14 Charakterystyka zarządzania dochodem w gospodarstwie domowym

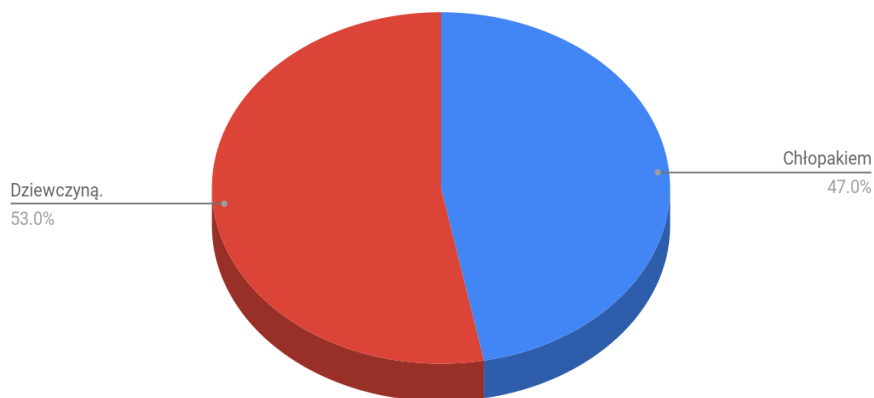
3.2.3 Uczniowie lokalnych szkół

W ramach diagnozy poddano badaniu uczniów z placówek oświatowych na poziomie szkoły podstawowej, znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Żarów (N=425). Badania zostały przeprowadzone w następujących szkołach podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Żarowie;
- Szkoła Podstawowa im. Anny Jenke w Mrowinach;
- Szkoła Podstawowa im. UNICEF w Imbramowicach;
- Szkoła Podstawowa im. Astrid Lindgren w Zastrużu.

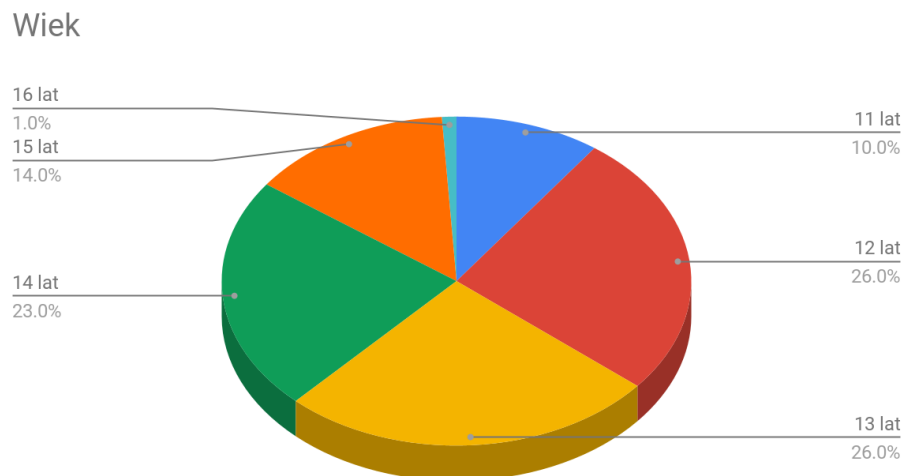
Wśród badanych dzieci 47% stanowią chłopcy, a 53% dziewczynki.

Jestem...

Rysunek 15 Płeć badanych uczniów

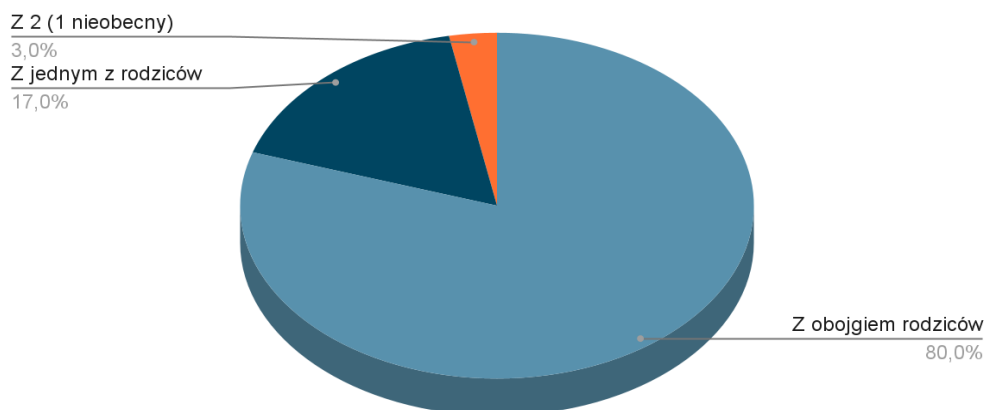
Najwięcej badanych znalazło się w grupie wiekowej 12 i 13 lat (52%), następnie 14 lat (23%), 15 lat (14%), 11 lat (10%) oraz niewielka ilość młodzieży w wieku 16 lat (1%).

Rysunek 16 Wiek respondentów

W następnej kolejności poproszono badanych o wskazanie kto sprawuje nad nimi opiekę. Największa ilość osób zamieszkuje z obojgiem rodziców (80%), a następnie z jednym z rodziców (17%) oraz z obojgiem, gdzie jeden z rodziców jest przez większość czasu w roku nieobecny w domu (3%).

Mieszkam

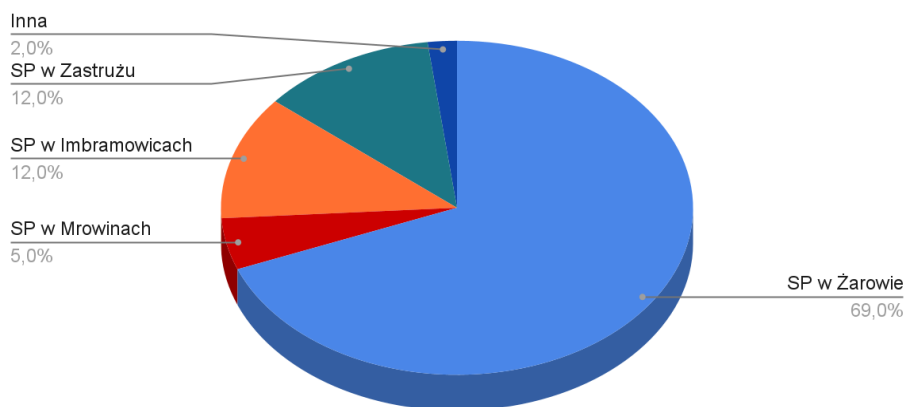

Rysunek 17 Sprawowanie opieki nad nieletnimi

Następnie poproszono o wskazanie szkoły do której uczęszczają respondenci. Najwięcej ankietowanych uczy się w Szkole Podstawowej w Żarowie (69%), następnie po równo w SP w Zastrużu i SP w Imbramowicach (12%) oraz SP w Mrowinach (5%), 2% zaznaczyło odpowiedź: inne.

Szkoła do której uczęszczam:

Rysunek 18 Placówka oświatowa, do której uczęszczają respondenci

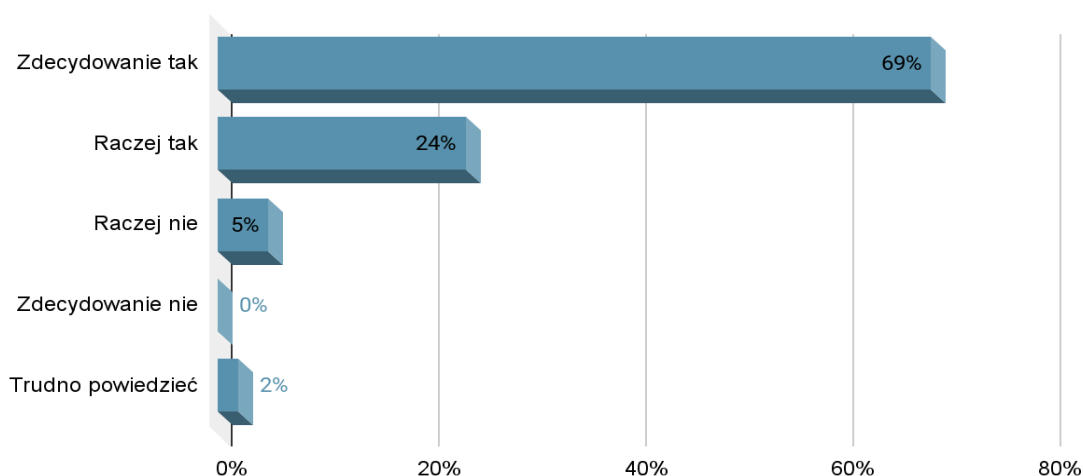
3.3 Zjawisko przemocy w opinii dorosłych mieszkańców

3.3.1 Opinie dotyczące zjawiska przemocy

Skala zjawiska przemocy, zwłaszcza tej w rodzinie, jest niezwykle trudna do oszacowania, ponieważ zachodzi w zamkniętym środowisku. Składa się na to wiele przyczyn, wśród których są: brak udziału osób trzecich, opór i obawy ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz, czy też obawy przed rozpadem rodziny. Problem ten jest niestety powszechny i występuje w każdym kraju, a prowadzone na ten temat badania potwierdzają, że nigdzie nie udało się zupełnie wyeliminować tego problemu. Dorośli mieszkańcy Miasta i Gminy Żarów poproszeni zostali o wyrażenie swojej opinii dotyczącej stopnia występowania poszczególnych czynników ryzyka oraz zachowań ryzykownych, które są lub mogą wpływać na zaistnienie zjawiska przemocy w ich rodzinach.

Pierwsze pytanie dotyczyło opinii istotności przemocy w rodzinie jako problemu społecznego. **Zdecydowana większość badanych (93%) postrzega przemoc jako istotną kwestię w społeczeństwie.**

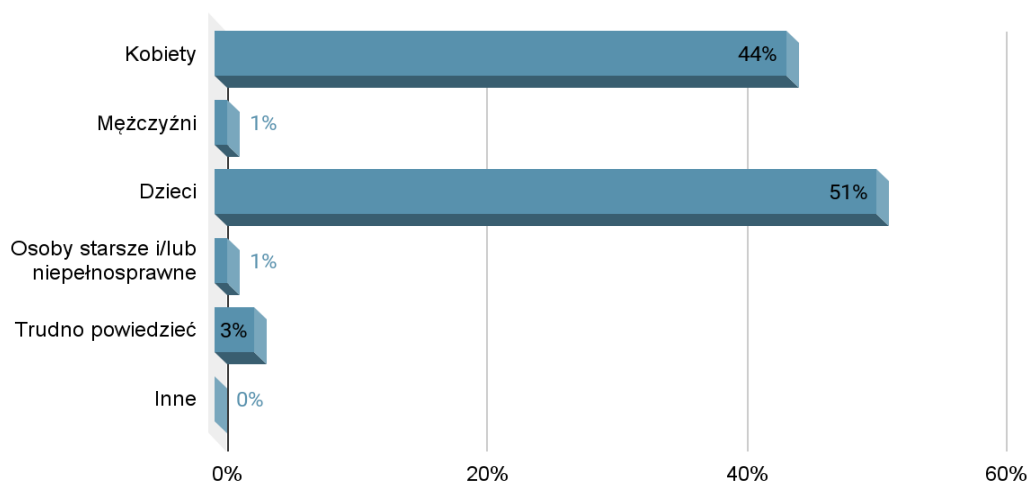
Czy postrzega Pan/Pani przemoc w rodzinie jako poważny problem społeczny?

Rysunek 19 Istotność przemocy jako problemu społecznego

Kolejne pytanie dotyczyło opinii, kto najczęściej jest ofiarą przemocy domowej. **Respondenci zdecydowanie odpowiedzieli, że są to dzieci (51%) oraz kobiety (44%).** W nieznacznym stopniu są to mężczyźni (1%) oraz osoby z niepełnosprawnościami (1%), reszta badanych nie potrafiła odpowiedzieć na to pytanie (3%).

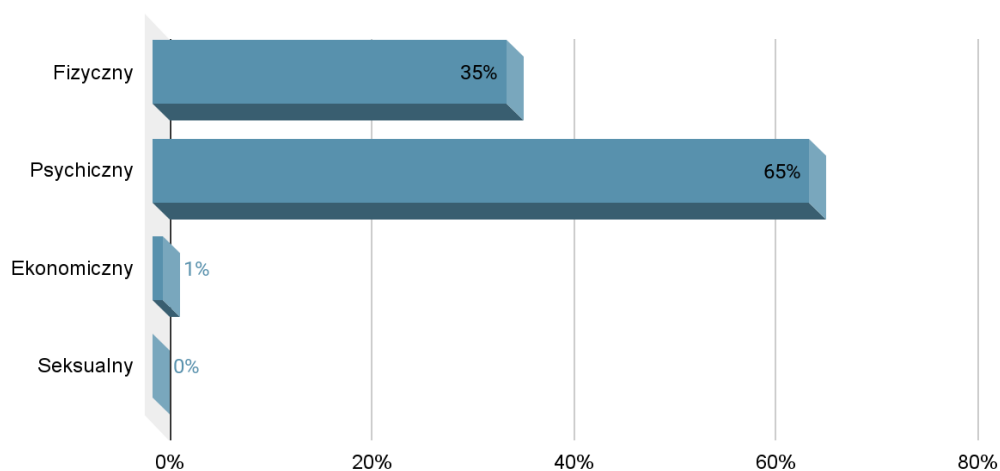
Kto, Pani/Pana zdaniem najczęściej jest ofiarą przemocy w rodzinie?

Rysunek 20 Najczęstsza grupa osób, których dotyka przemoc w rodzinie

W kolejnym pytaniu zapytano respondentów o najczęściej stosowany rodzaj przemocy w rodzinie. **Większość osób wskazała przemoc psychiczną (65%) oraz fizyczną (35%).** 1% badanych opowiedziało się za przemocą ekonomiczną.

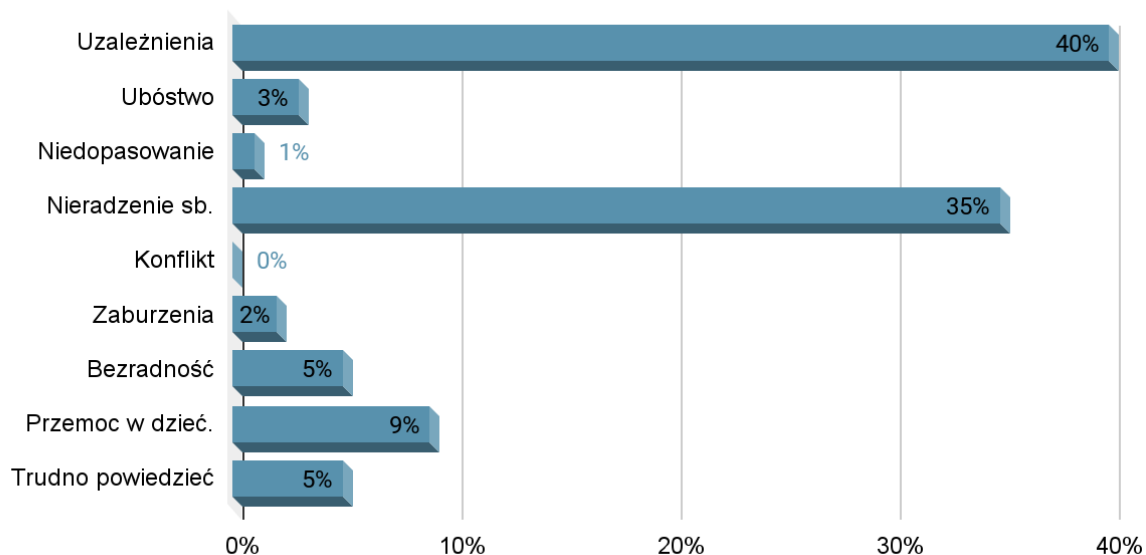
Jaki rodzaj przemocy jest wg Pana/Pani najczęściej stosowany w rodzinie?

Rysunek 21 Rodzaje przemocy w rodzinie

W następnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie najczęstszych przyczyn przemocy w rodzinie. **Najwięcej osób wskazało uzależnienie od alkoholu i/lub narkotyków (40%) oraz nieradzenie sobie z problemami (35%).** Następnie wymieniono doznawanie przemocy w dzieciństwie (9%), bezradność w sprawach wychowawczych (5%), ubóstwo (3%), zaburzenia psychiczne (2%) oraz niedopasowanie charakteru małżonków (1%). 5% osób nie potrafiło wskazać przyczyn pomocy oraz nikt nie zaznaczył konfliktu międzypokoleniowego.

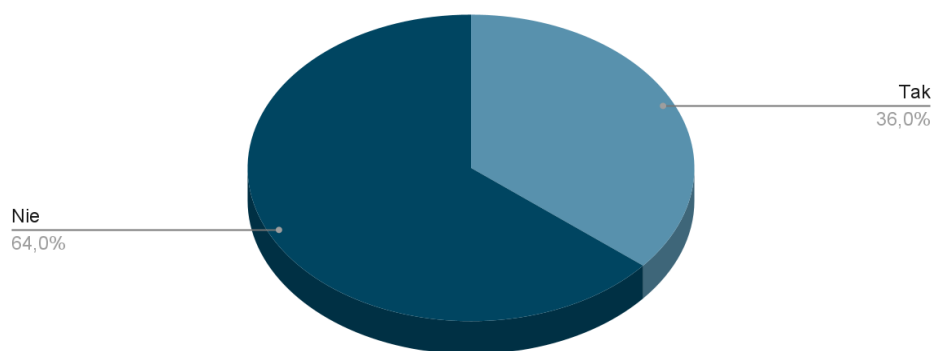
Jaka jest, Pana/Pani zdaniem najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie?

Rysunek 22 Przyczyny występowanie przemocy w rodzinie

W kolejnym pytaniu zapytano o stereotyp jakoby osoba, która doznaje przemocy domowej nie odchodzi od sprawcy, ponieważ tak naprawdę nie cierpi w takiej relacji. **36% respondentów zgadza się z tym stereotypem.** Wiadomo, że przemoc jest bardzo skomplikowanym zjawiskiem. Na ofiary przemocy wpływają złożone czynniki psychospołeczne oraz specyficzne mechanizmu psychologiczne i często pomimo doznawania ogromnego cierpienia nie decydują się na odejście od sprawcy.

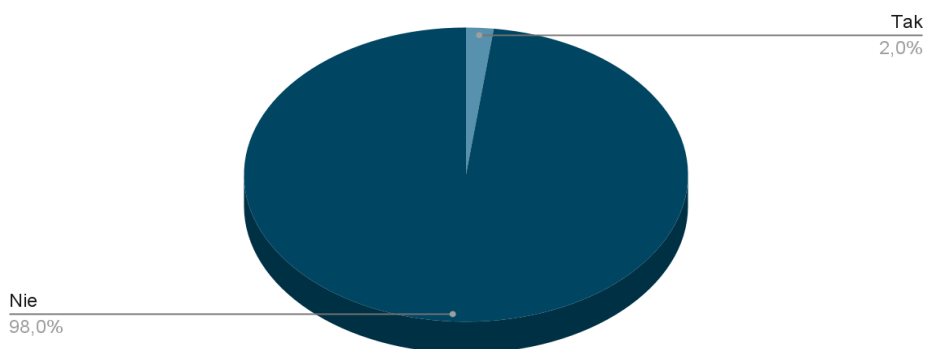
Czy Pana/Pani zdaniem, gdyby ofiara przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy?

Rysunek 23 Stereotyp dotyczący nieuciekania z sytuacji przemocowej

Następne pytanie dotyczyło kolejnego nadal funkcjonującego stereotypu w społeczeństwie, że kobieta, która jest ofiarą przemocy powinna zostać w relacji przemocowej ze względu na „dobro” dzieci. **Tylko 2% respondentów zgadza się z tą opinią, natomiast 98% badanych jest świadoma, że pozostanie w relacji nie wpływa na dobrostan dzieci.** Środowisko rodzinne ma znaczący wpływ na rozwój dziecka, dlatego nadużycia ze strony najbliższych osób są dla nich szczególnie obciążające.

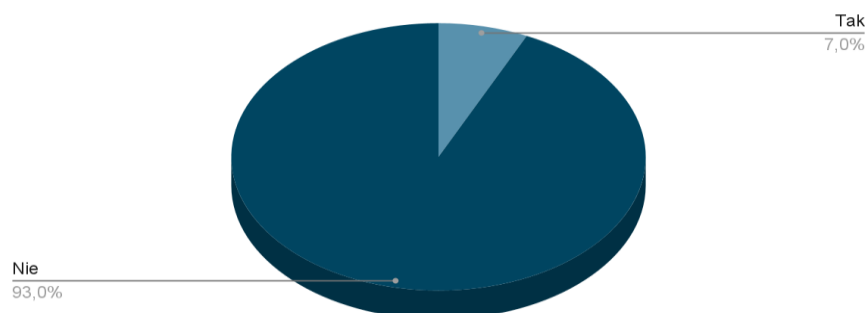
Czy Pana/Pani zdaniem dla dobra dzieci kobieta powinna zostać w związku, którym występuje przemoc?

Rysunek 24 Stereotyp pozostania w relacji dla „dobra” dzieci

W kolejnym pytaniu sprawdzono opinię respondentów dotyczącą funkcjonującego stereotypu o rodzinie jako systemie, do którego nie powinno się wtrącać. Zdecydowana większość badanych (93%) jest zdania, iż to co się dzieje w rodzinie nie jest tylko sprawą jej członków, ale również szerszej społeczności czy władz.

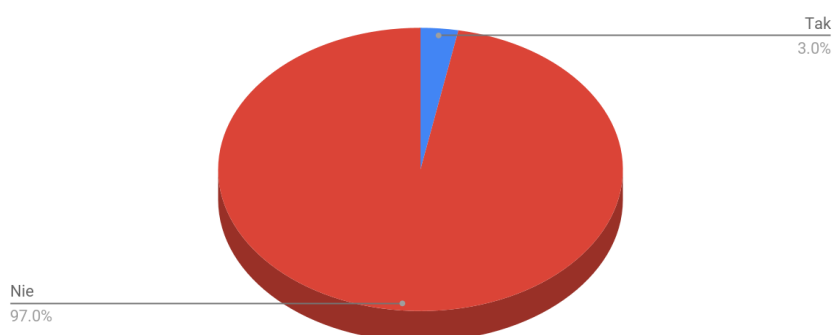
Czy Pana/Pani zdaniem to co się dzieje w rodzinie jest indywidualną sprawą, nie powinno się wtrącać?

Rysunek 25 Stereotyp dotyczący niewtrącania się w sprawy rodziny

Kolejne pytanie dotyczyło surowego traktowania jako metody wychowawczej. **Zdecydowana większość respondentów (97%) nie uważa, że surowe wychowywanie dzieci wspiera ich w życiu dorosłym.**

Czy, Pana/Pani zdaniem, surowe traktowanie hartuje dziecko i pozwala lepiej radzić sobie w życiu?

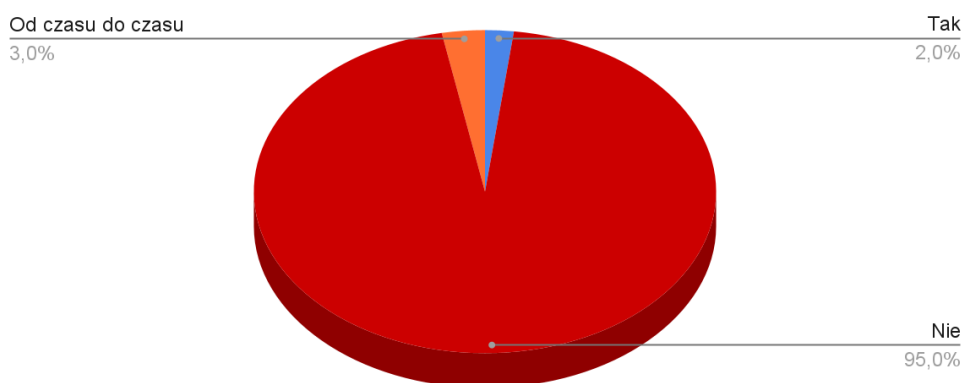

Rysunek 26 Surowe traktowanie jako metoda wychowawcza

Stosowania kar fizycznych, jako dobrych metod wychowawczych nie popiera większość, bo 95% ankietowanych mieszkańców. Ich użycie od czasu do czasu dla 3% badanych jest akceptowane. 2% badanych jednoznacznie opowiada się za słusnością stosowania kar fizycznych.

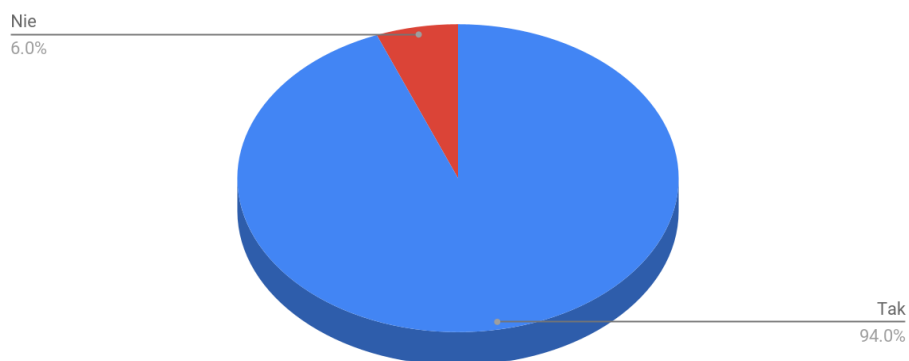
Czy, Pani/ Pana zdaniem stosowanie kar fizycznych jest dobrą metodą wychowawczą?

Rysunek 27 Kara fizyczna jako metoda wychowawcza

W kolejnym pytaniu zapytano dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Żarów czy stosowanie kar fizycznych jest słusznie zakazane prawem, **94% badanych twierdzi, iż tak, natomiast 6% twierdzi, że prawo jest błędne.** Stosowanie kar fizycznych jest w Polsce zabronione (Kodeks rodzinny i opiekuńczy, art 96). Kary fizyczne są intencjonalnym użyciem siły, powodującym ból fizyczny oraz odciska się silnie na psychice dziecka, co ma wpływ na jego rozwój i dorosłe życie.

Czy, Pani/Pana zdaniem, stosowanie kar fizycznych jest słusznie zakazane prawem?

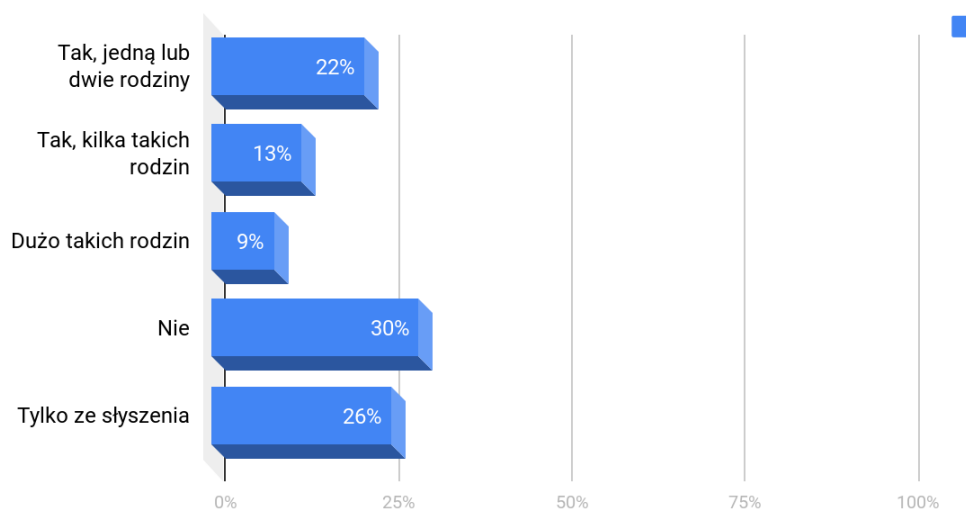

Rysunek 28 Stosowanie kar fizycznych a prawo

3.3.2 Zjawisko przemocy w społeczności lokalnej

W kolejnej części badania poproszono respondentów o skalę zjawiska przemocy w społeczności lokalnej. Na początku zapytano o to czy badani znają rodziny zamieszkujące Miasto i Gminę Żarów, w których dochodzi do różnych form przemocy. **30% badanych odpowiedziało, że nie zna żadnej rodziny dotkniętej przemocą, 26% tylko ze słyszenia, 22% zna osobiście jedną lub dwie, natomiast łącznie 22% zna kilka lub więcej takich rodzin.**

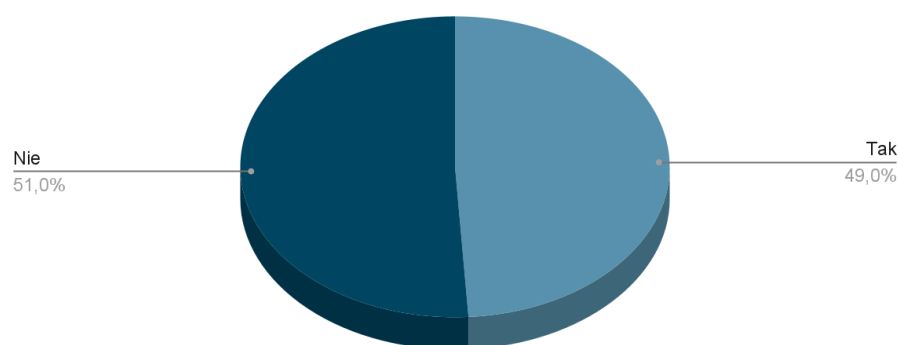
Czy zna Pan/ Pani rodziny, w których dochodzi do różnych form przemocy ?

Rysunek 29 Ilość znanych respondentom rodzin, w których dochodzi do różnych form przemocy

W kolejnym pytaniu zapytano czy badani kiedykolwiek byli w sytuacji, w której zareagowali na zauważone zachowania przemocowe. **Aż 49% osób odpowiedziało, że reagowało na przemoc.**

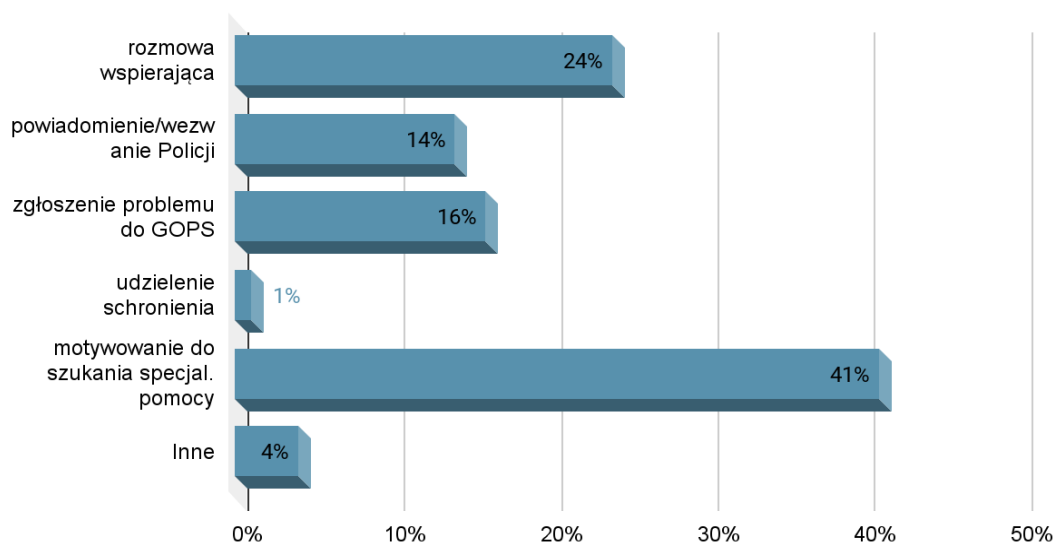
Czy kiedykolwiek zdarzyło się zareagować na przemoc w znanych Panu/Pani rodzinach?

Rysunek 30 Doświadczenie reagowania na zaobserwowaną przemoc

W kolejnym pytaniu doprecyzowano jaka była forma reakcji na zaobserwowaną przemoc. **41% motywowało inne osoby do poszukiwania specjalistycznej pomocy, 24% przeprowadziło rozmowy wspierające, 16% zgłosiło problem do lokalnego Ośrodka Pomocy Społecznej, 14% powiadomiło Policję, 1% udzieliło schronienia ofierze przemocy, natomiast 4% badanych zaznaczyło inną odpowiedź, w której doprecyzowało, że nigdy nie było w takiej sytuacji.**

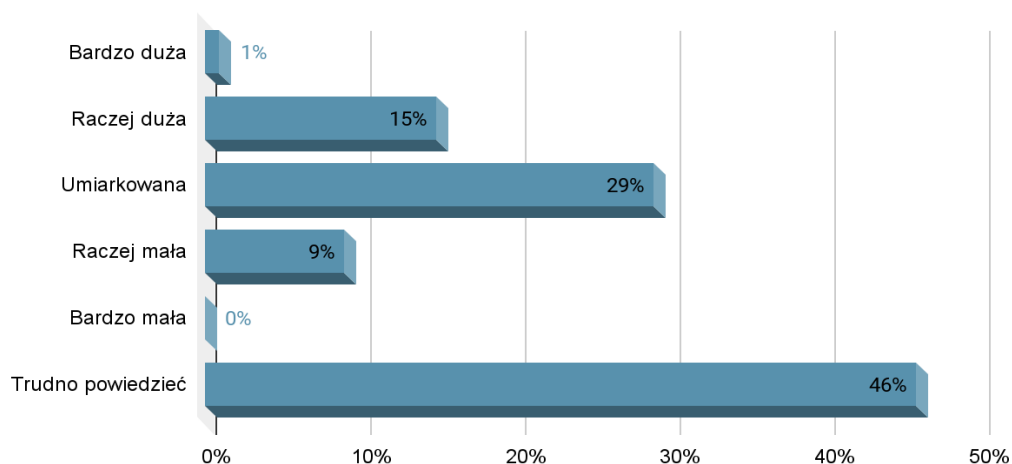
Jaka była Pani/Pana reakcja w tej sytuacji/takich sytuacjach?

Rysunek 31 Formy reagowania na przemoc

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o określenie skali problemu przemocy domowej na terenie Gminy Żarów. 46% badanych zaznaczyło, iż trudno im odpowiedzieć na to pytanie, 29% wskazało skalę umiarkowaną, 15% - raczej duża, 9% raczej mała, 1% - bardzo duża.

Jaka jest skala problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Żarów.

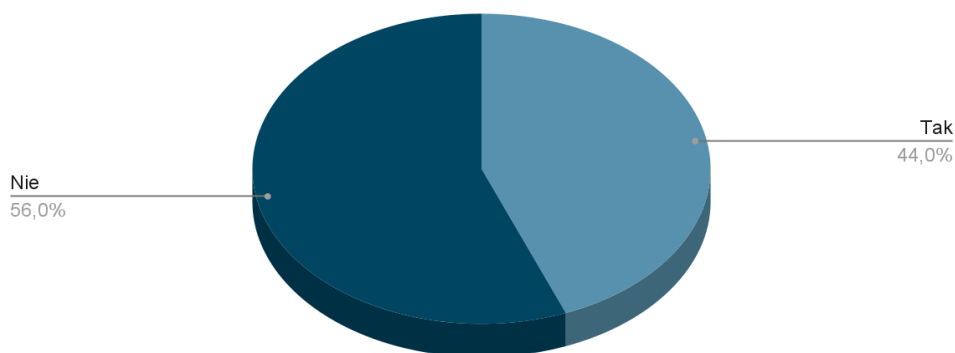

Rysunek 32 Skala zjawiska przemocy w opinii mieszkańców

3.3.3 Działania zapobiegające i przeciwdziałające przemocy na terenie Miasta i Gminy Żarów

W kolejnej części badania poproszono o ustosunkowanie się do pytań dotyczących działań na rzecz przeciwdziałania i zapobiegania przemocy na terenie Miasta i Gminy Żarów. W pierwszym pytaniu zapytano, czy mieszkańcy wiedzą jakie działania są prowadzone w miejscu ich zamieszkania. **44% badanych zadeklarowało znajomość oferty profilaktycznej Miasta i Gminy, natomiast 56% określiło, iż nie ma wystarczającej wiedzy na ten temat.**

Czy wie Pan/i, jakie działania są prowadzone na terenie gminy Żarów, by przeciwdziałać i zapobiegać przemocy w rodzinie?

Rysunek 33 Wiedza dotycząca działań p. Przemocy w społeczności lokalnej

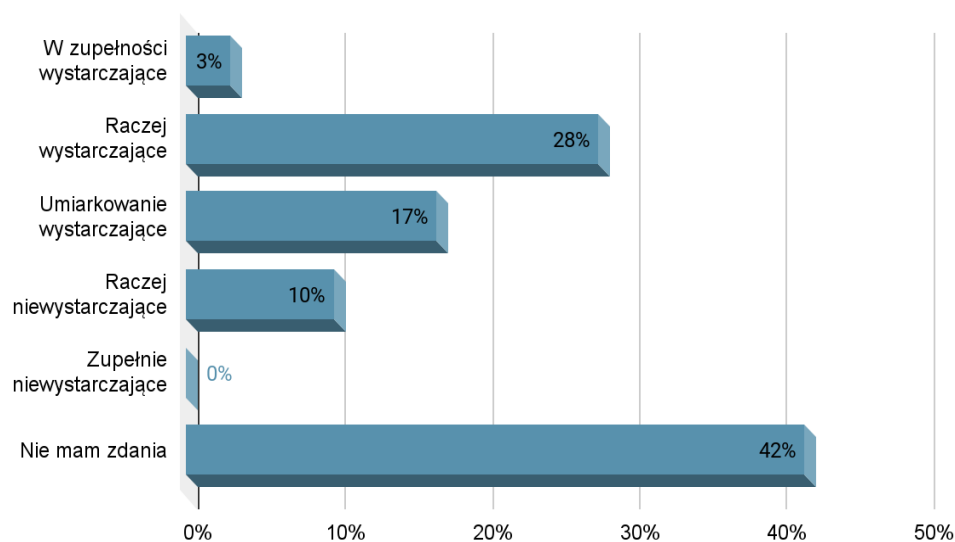
Osoby, które odpowiadały twierdząco na poprzednie pytanie zostały poproszone o sprecyzowanie działań władz lokalnych w obszarze problemu przemocy domowej (44% respondentów, które odpowiadały “tak”). Wśród odpowiedzi znalazły się:

- Procedura „Niebieskiej Karty” oraz działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Konsultacje dla ofiar i sprawców przemocy w GOPS,
- programy profilaktyczne w szkołach i przedszkolach,
- „Szkoła dla rodziców”,
- Kampanie społeczne, np. „Reaguj na przemoc”,
- Funkcja asystenta rodziny,

- działalność GKRPA,
- wsparcie w Punkcie Interwencji Kryzysowej,
- wsparcie psychoterapeuty, radcy prawnego, psychologa, kadry pedagogicznej w szkołach,
- Policja,
- Artykuły w czasopismach.

W kolejnym pytaniu poproszono o ocenę dotychczasowych działań w środowisku lokalnym, w obszarze prewencji i profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie. **Łącznie 48% osób wskazało iż są pewnym stopniu wystarczające, 10% jako raczej niewystarczające, natomiast 42% nie potrafiło ocenić.**

Jak Pan/i ocenia dotychczasowe działania w tym obszarze?

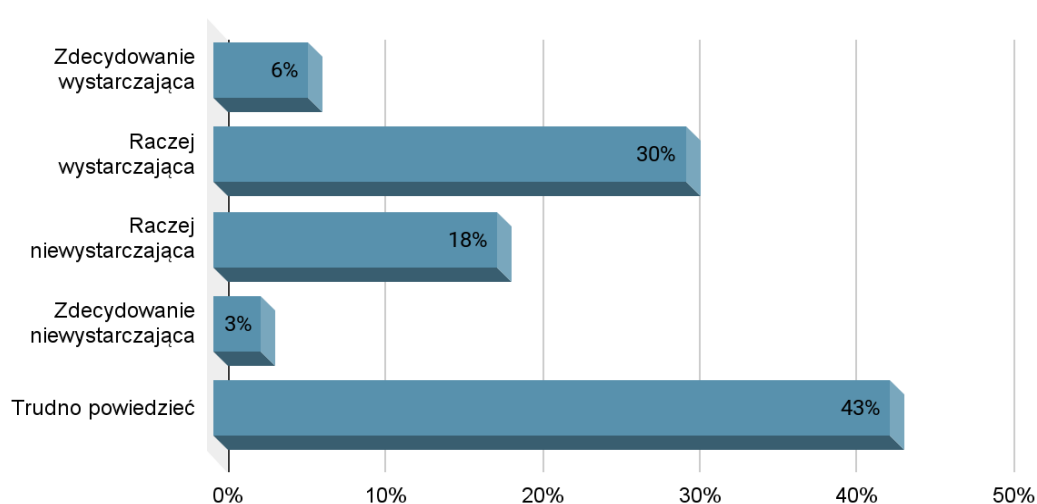

Rysunek 34 Ocena dotychczasowych działań w obszarze prewencji i profilaktyki przemocy w środowisku lokalnym

W kolejnych dwóch pytaniach poproszono o opinię na temat oferty pomocy zarówno dla ofiar, jak i sprawców przemocy. **W przypadku oferty dla ofiar respondenci wskazali, iż jest ona w pewnym stopniu wystarczająca (łącznie 36%), odpowiedzi jakoby była niewystarczająca wskazało łącznie 21%, duża liczba osób nie potrafiła ocenić.**

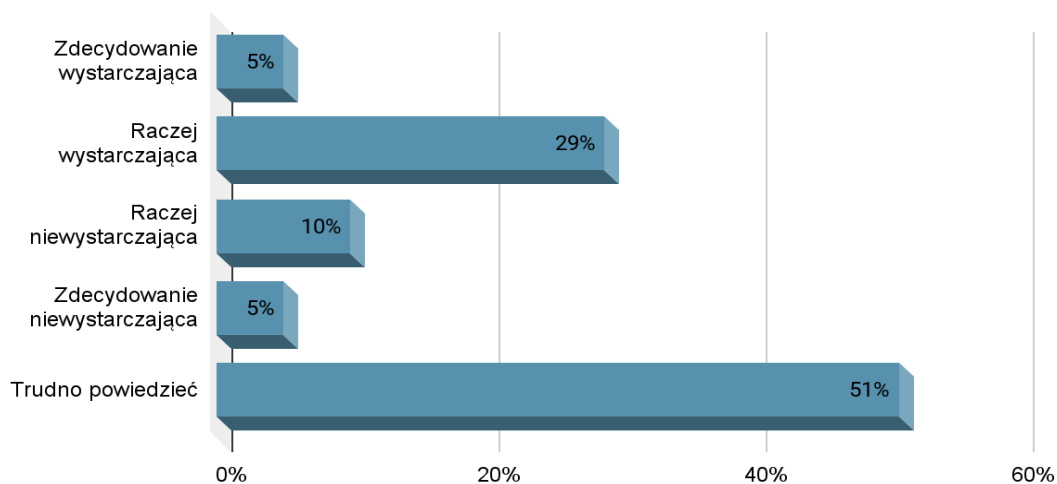
Czy realizowana w gminie Żarów oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Rysunek 35 Ocena oferty pomocy dla ofiar przemocy

Odpowiedzi respondentów wskazują o dużej niewiedzy na temat oferty pomocy dla sprawców przemocy (51%), natomiast 34% osób wskazało, iż jest ona w pewnym stopniu wystarczająca, a 15% jako niewystarczająca.

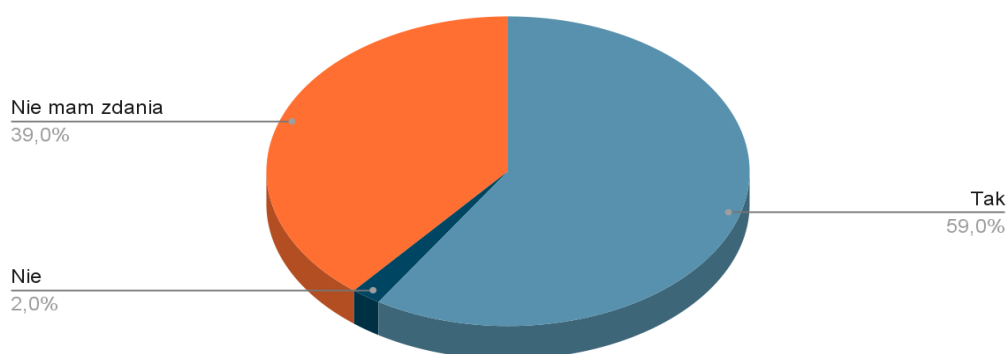
Czy realizowana w gminie Żarów oferta pomocy DLA SPRAWCÓW przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Rysunek 36 Ocena oferty pomocy dla sprawców przemocy

W kolejnym pytaniu zapytano o oczekiwania wobec władz lokalnych dotyczących przyszłych działań. **59% respondentów oczekuje zdecydowanych działań władz Miasta i Gminy w obszarze zjawiska przemocy domowej**, 39% - nie wie, natomiast 2% - nie ma takich oczekiwań.

Czy oczekuje Pan/ Pani od władz lokalnych działań służących ograniczeniu problemu przemocy w rodzinie?

Rysunek 37 Oczekiwania wobec władz lokalnych

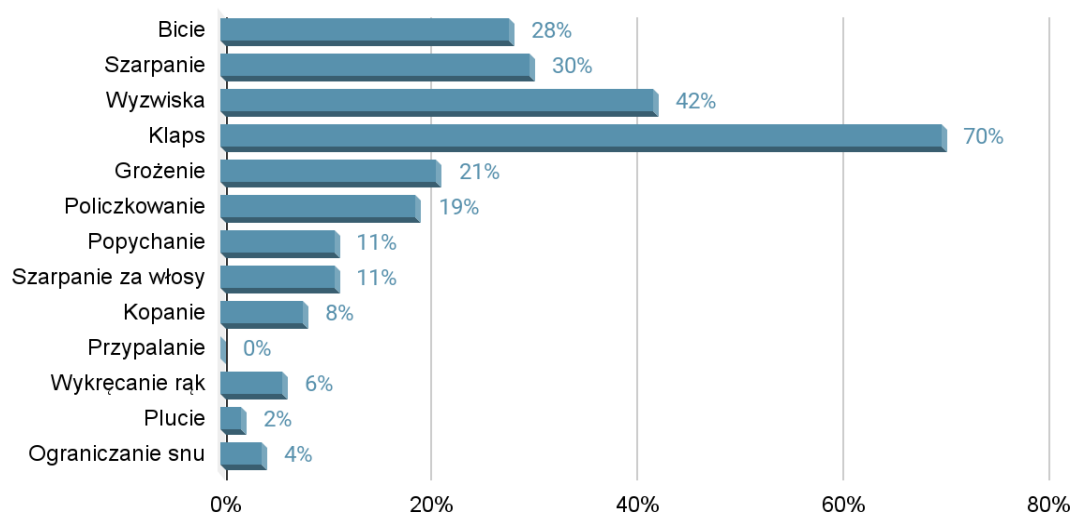
Kolejne pytanie doprecyzowało poprzednie o konkretne oczekiwane działania. Pojawiły się odpowiedzi dotyczące:

- większego dostępu do pomocy specjalistycznej;
- interwencji kryzysowej oraz wsparcia specjalistycznego w rodzinach z problemem przemocy w domu;
- większej ilości asystentów rodziny;
- kontynuacji dotychczasowych działań;
- zdecydowanych reakcji Policji;
- zwiększenia ilości warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach;

- stworzenia schronienia dla ofiar przemocy domowej.

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o zaznaczenie czy doznali różnych form przemocy w dzieciństwie (pytanie wielokrotnego wyboru). **Większość osób wskazało na klapsy (70%)**, następnie wyzwiska (42%), szarpanie (30%), bicie (28%), grożenie (21%), policzkowanie (19%), popychanie (11%), szarpanie za włosy (11%), kopanie (8%), wykręcanie rąk (6%), ograniczanie snu (4%), plucie (2%).

Czy będąc dzieckiem doświadczał(a) Pan/i któregoś z poniższych?

Rysunek 38 Doświadczenie przemocy w dzieciństwie

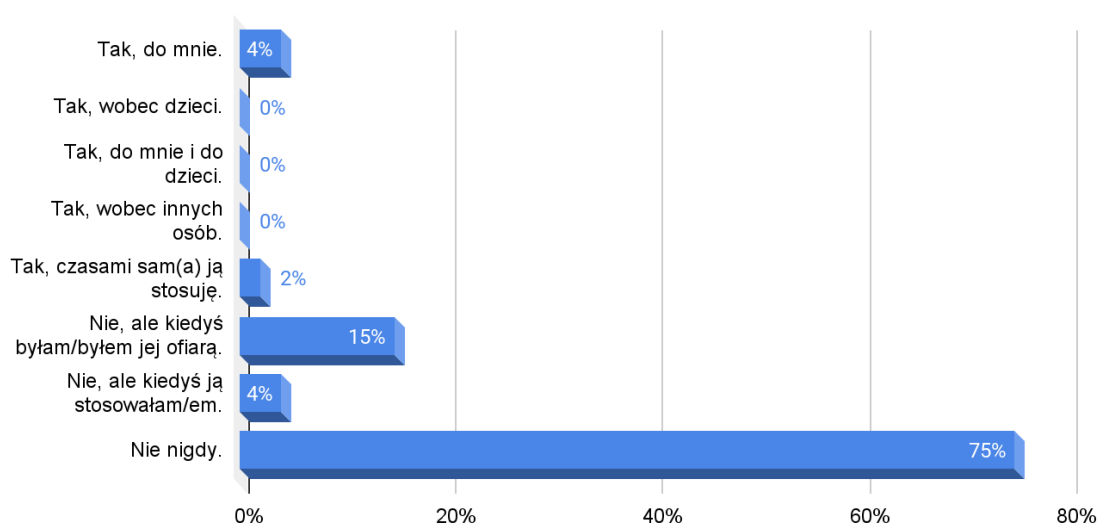
W kolejnym pytaniu poproszono o wskazanie ze strony kogo respondenci doznawali przemocy w dzieciństwie. Odpowiedzi dotyczyły:

- rodziców,
- dziadków,

- rówieśników,
- ojczyma,
- nauczycieli w szkole.

W następnym pytaniu zapytano czy w gospodarstwie domowym respondentów występuje przemoc. W większości badani zaznaczyli, że nie i nigdy się to nie zdarzało (75%). Natomiast 15% osób wskazało, że aktualnie nie, ale w przeszłości sami byli ofiarami przemocy, 4% wskazało, że w stosunku do nich ktoś w domu stosuje przemoc oraz 4% badanych wskazało, że kiedyś sami byli sprawcami przemocy.

Czy w Pani/Pana gospodarstwie domowym występuje przemoc?

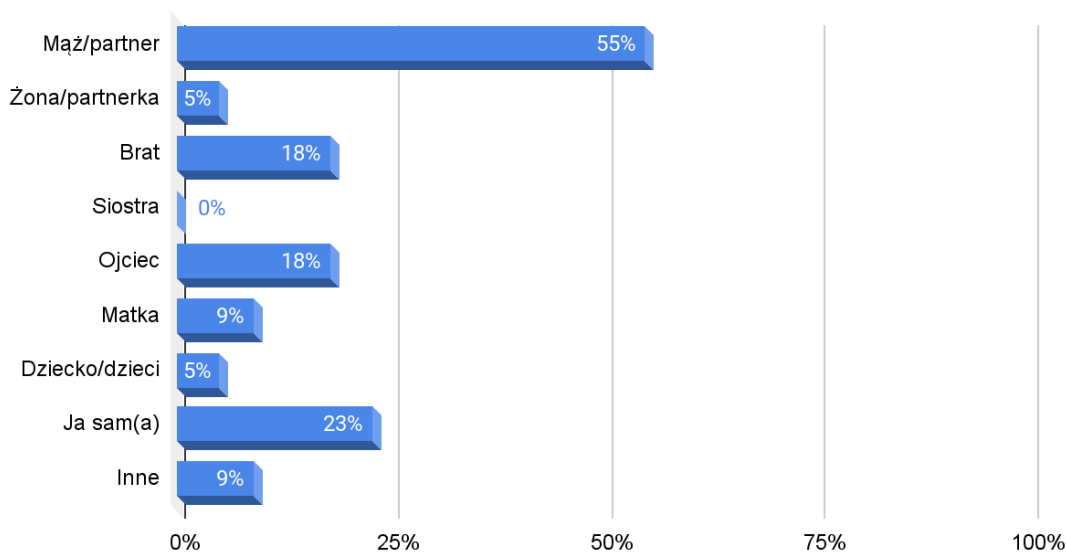

Rysunek 39 Przemoc w gospodarstwach domowych respondentów

W kolejnym pytaniu poproszono o wskazanie kto jest sprawcą przemocy w ich domach (pytanie wielokrotnego wyboru). Odpowiedzi wskazują głównie na męża/partnera (55%),

badanego we własnej osobie (23%), brata (18%), ojca (18%), matki (9%), żony/partnerki (5%), oraz inne (5% - teściów i dorosłego syna).

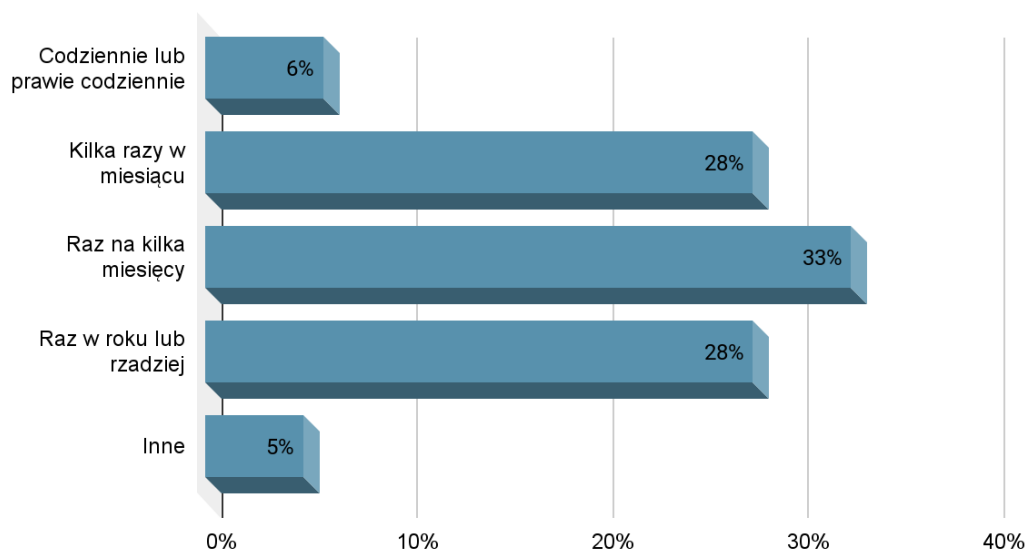
Kto jest/był sprawcą przemocy w Pani/Pana domu?

Rysunek 40 Sprawcy przemocy w gospodarstwach domowych

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o określenie jak często doznają lub doznawały w przeszłości przemocy w swoim domu. 33% - raz na kilka miesięcy, 28% - kilka razy w miesiącu, 28% raz w roku lub rzadziej, 6% - codziennie, 5% - inne („kilka razy przemocy słownej”).

Jak często doświadcza/ła Pan/i przemocy w domu?

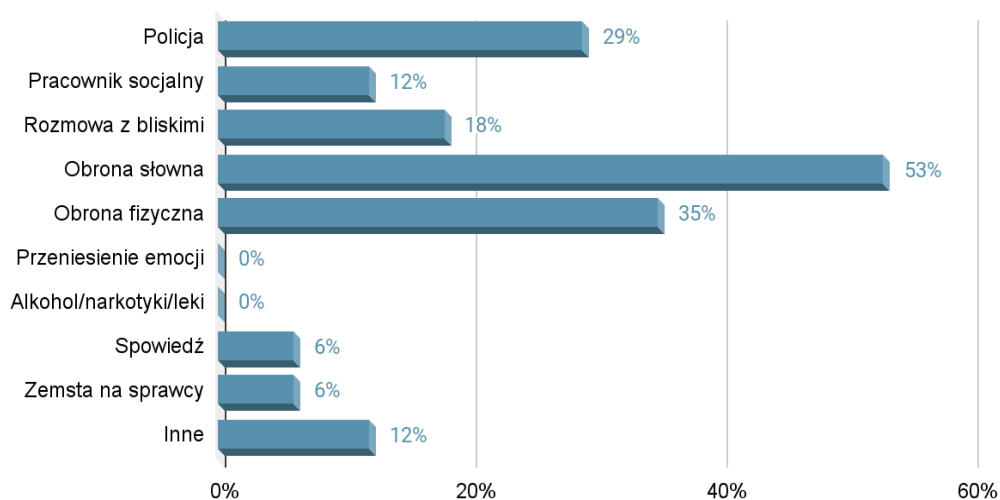
Rysunek 41 Częstotliwość doznawania przemocy w domu

W kolejnym pytaniu poproszono osoby, które doznają lub doznawały w przeszłości przemocy lub są/były świadkami przemocy, jak reagują na takie sytuacje (pytanie wielokrotnego wyboru). 53% osób zaznaczyło, że bronią się werbalnie, 35% - bronią się fizycznie, 28% wzywa Policję, 18% rozmawia z bliskimi, 12% zgłasza to pracownikowi socjalnemu, 6% spowiada się księdzu oraz 6% mści się na sprawcy. 12% osób zaznaczyło odpowiedź inne, gdzie znalazły się takie reakcje jak: szukanie pomocy psychologicznej oraz opuszczenie domu rodzinnego i usamodzielnienie się. Osoby doświadczające przemocy ze strony bliskich osób często podejmują nieskuteczne strategie powstrzymania przemocy takie jak:

- podejmowanie walki obronnej/pasywnej,
- podejmowanie rozmów ze sprawcą, licząc, że zmieni swoje zachowanie,

- zagrożenie odejściem lub wezwaniem Policji, ale nigdy tego nie robiąc,
- całkowite podporządkowanie się zachowaniom przemocowym ze względu na przykład na dzieci.

Jak reaguje/reagowała Pan/i w takich sytuacjach?

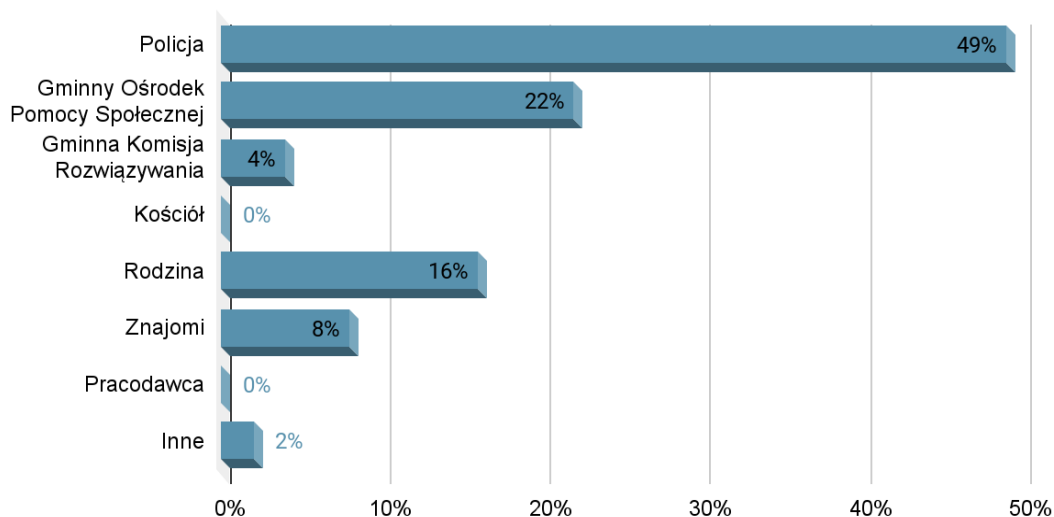

Rysunek 42 Reakcje na przemoc

Kolejne pytanie dotyczyło miejsca/ludzi/instytucji do których zwróciliby się respondenci w przypadku doświadczania przemocy. Najwięcej odpowiedzi wskazało na **Policję (49%)**, następnie **GOPS (22%)**, rodzinę (**16%**), znajomi (**8%**), **GKRPA (4%)**, inne (**2%**) – psycholog, prawnik.

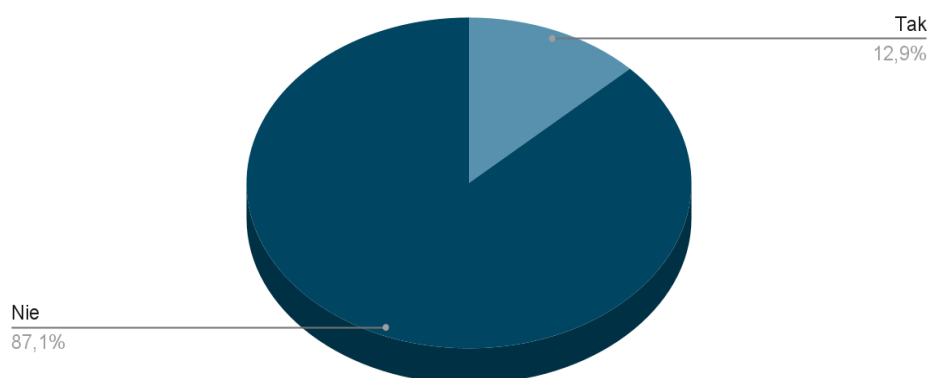
Dokąd udał(a)by się Pan/i w przypadku doświadczania przez siebie przemocy domowej?

Rysunek 43 Poszukiwanie pomocy w przypadku doświadczania przemocy

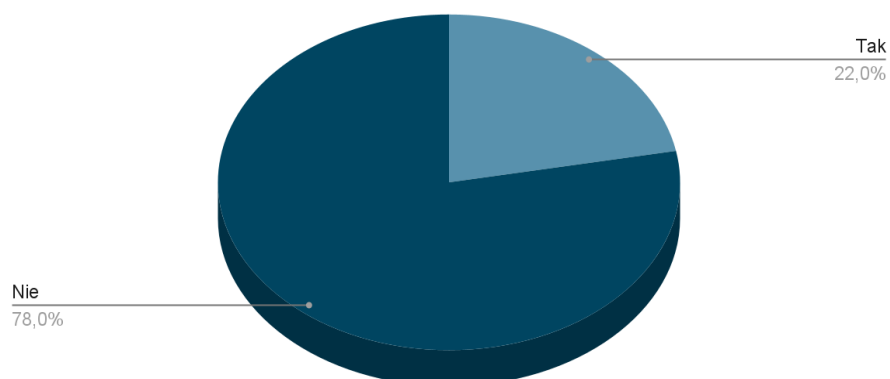
W następnej kolejności w badaniu poproszono o wskazanie różnych form przemocy, które badani, doświadczają lub doświadczali w przeszłości, w ich rodzinach. Respondenci odpowiadali „tak”, jeżeli doświadczyli lub nadal doświadczają takiej formy przemocy lub „nie” - w sytuacji, gdy nie miały one miejsca. Wyniki są następujące:

Zabiera Ci pieniądze, każe o nie prosić lub nadzoruje Twoje wydatki?

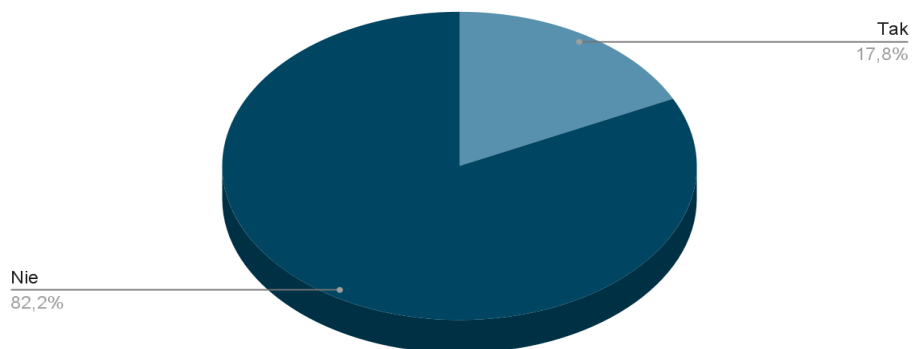
Rysunek 44 Formy przemocy: przemoc ekonomiczna

Obraża, obrzuca wyzwiskami, przekleństwami?

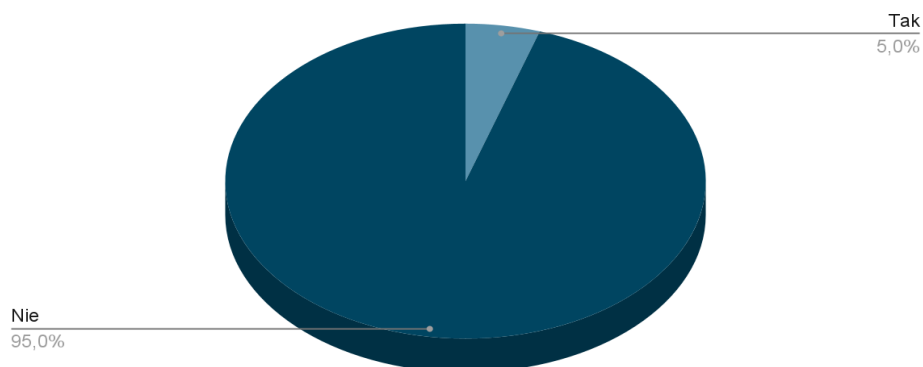
Rysunek 45 Formy przemocy: przemoc werbalna

Kontroluje co robisz, gdzie wychodzisz i z kim się spotykasz?

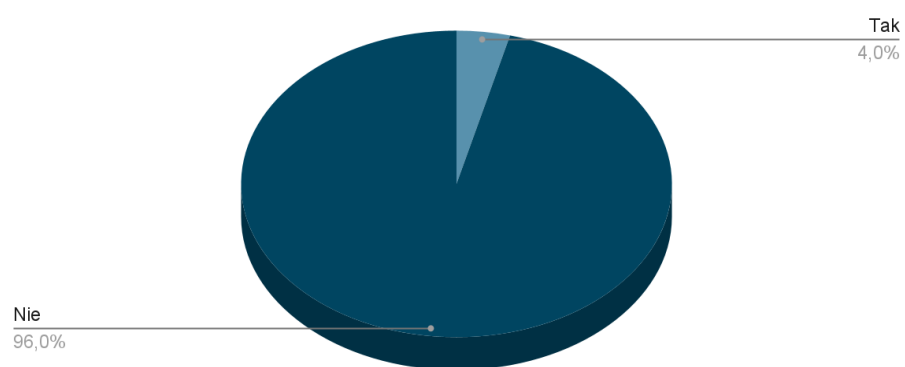
Rysunek 46 Formy przemocy: kontrola drugiej osoby

Wyrzuca Cię z domu?

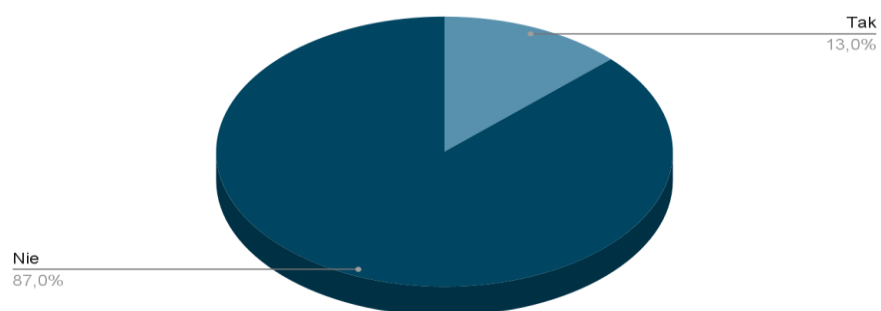
Rysunek 47 Formy przemocy: pozbawienie schronienia

Zmusza Cię do robienia rzeczy, które są uwłaczające,
poniżające?

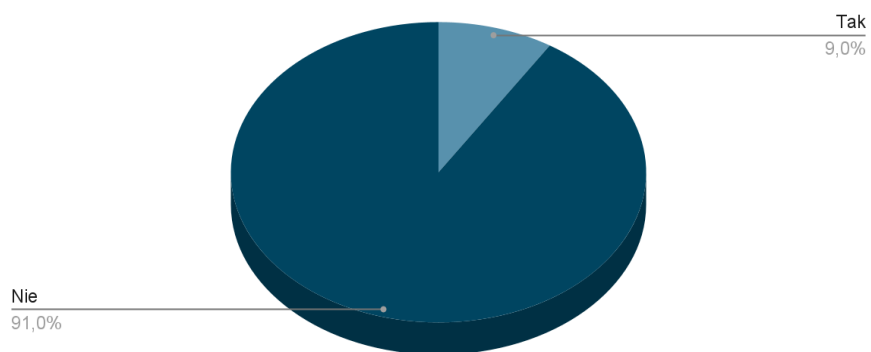
Rysunek 48 Formy przemocy: przymus i poniżanie

Zawstydza Cię w obecności innych?

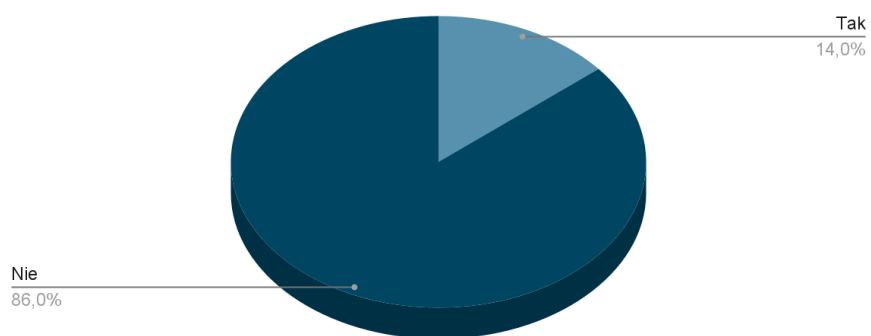
Rysunek 49 Formy przemocy: zawstydzanie

Zadaje ból fizyczny bijąc, szarpiąc, ciągnąc za włosy, popychając czy policzkując?

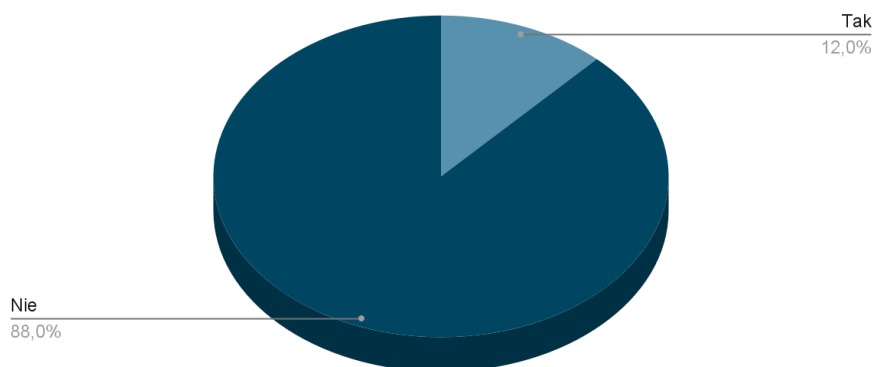
Rysunek 50 Formy przemocy: przemoc fizyczna

Wyśmiewa Twoje opinie, poglądy, sposób w jaki się wypowiadasz?

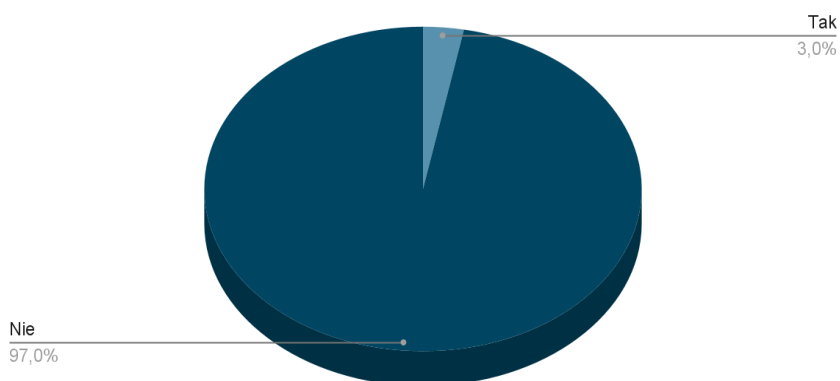
Rysunek 51 Formy przemocy: wyśmiewanie

Stale narzuca swoje zdanie, rozkazuje, wydaje polecenia?

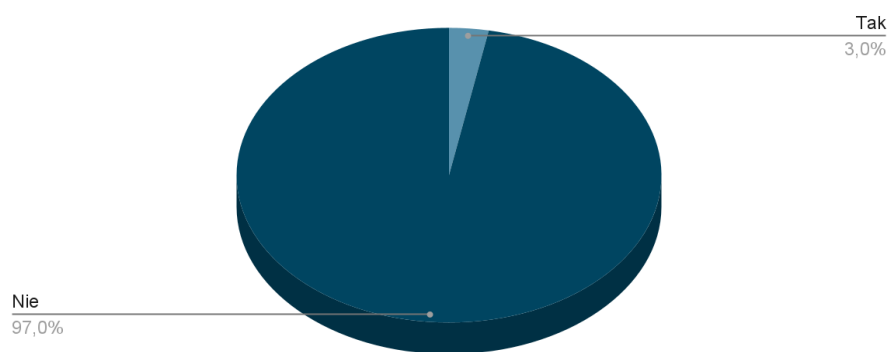
Rysunek 52 Formy przemocy: nadmierna dyrektywność

Skłania Cię do kontaktów seksualnych wbrew Twojej woli?

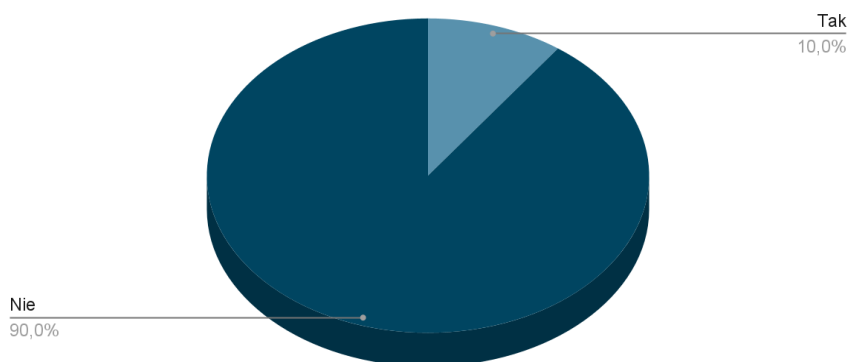
Rysunek 53 Formy przemocy: przemoc seksualna

Grozi, że wyrządzi krzywdę Tobie lub dzieciom, zabije Ciebie lub Twoich bliskich?

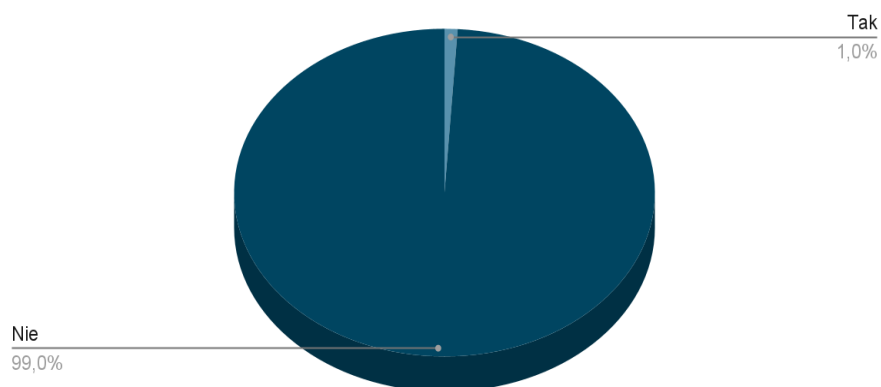
Rysunek 54 Formy przemocy: groźba

Stale oskarża Cię o zdradę?

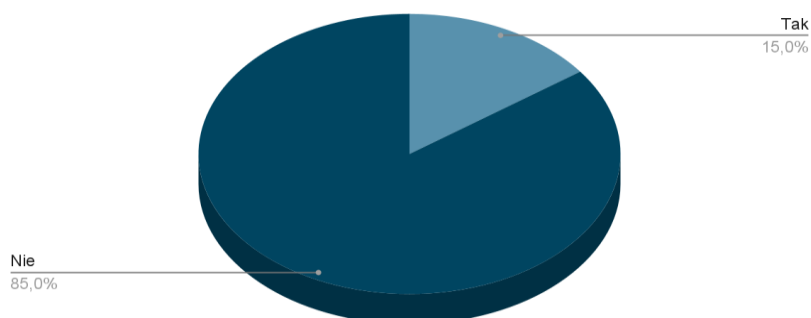
Rysunek 55 Formy przemocy: oskarżanie o zdradę

Niszczy Twoją własność, nie pozwala na posiadanie czegoś wyłącznie dla siebie?

Rysunek 56 Formy przemocy: niszczenie mienia/kontrola ekonomiczna

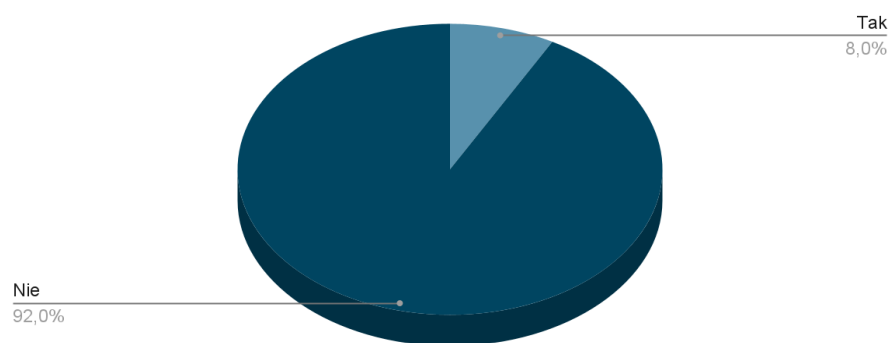
Obwinia Ciebie o własne agresywne zachowanie?

Rysunek 57 Formy przemocy: projekcja własnej agresji

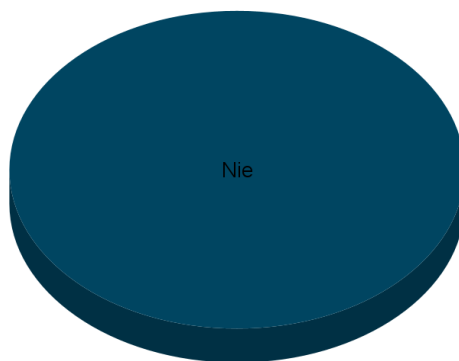

Zaprzecza, iż stosuje przemoc wobec Ciebie, twierdząc, że jego/jej 3 zachowanie jest dla Twojego dobra?

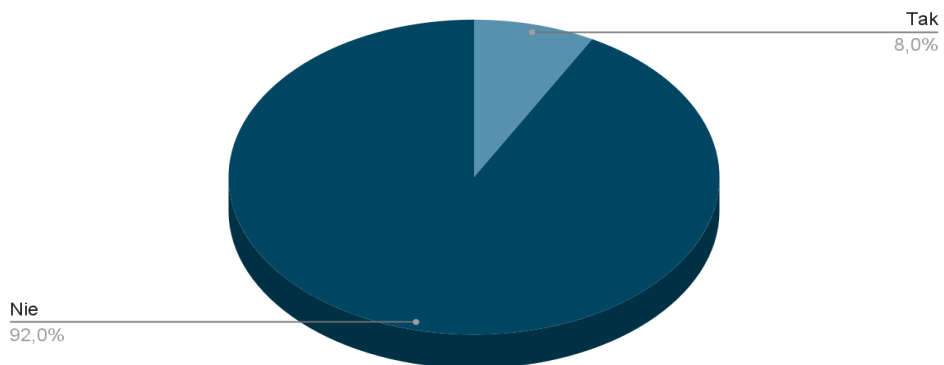
Rysunek 58 Formy przemocy: zaprzeczenie

Jest brutalny i wulgarny w pożyciu seksualnym?

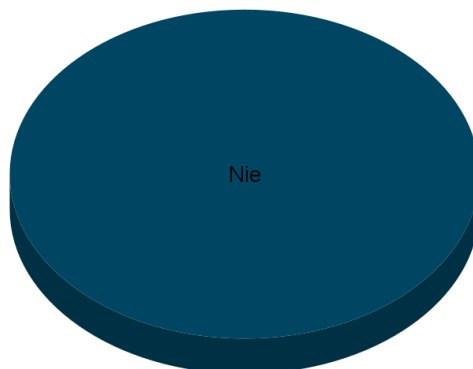
Rysunek 59 Formy przemocy: przemoc w życiu seksualnym

Podkreśla, że jesteś nic nie wart/a, nie ma z Ciebie pożytku?

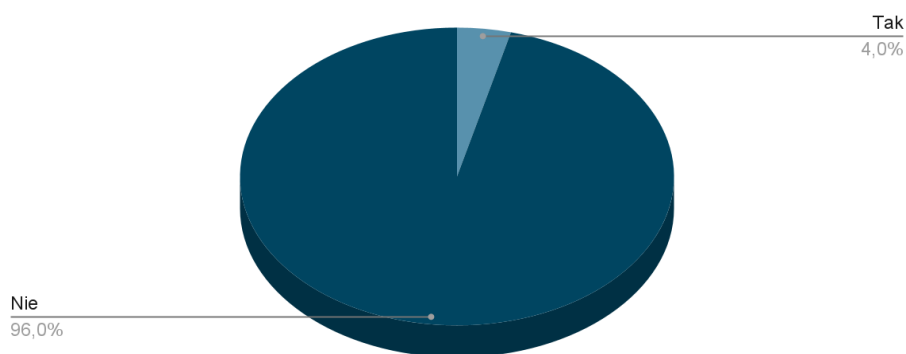
Rysunek 60 Formy przemocy: obniżanie wartości innej osoby

Twierdzi, że zasługujesz wyłącznie na złe traktowanie?

Rysunek 61 Formy przemocy: zasługiwanie na złe traktowanie

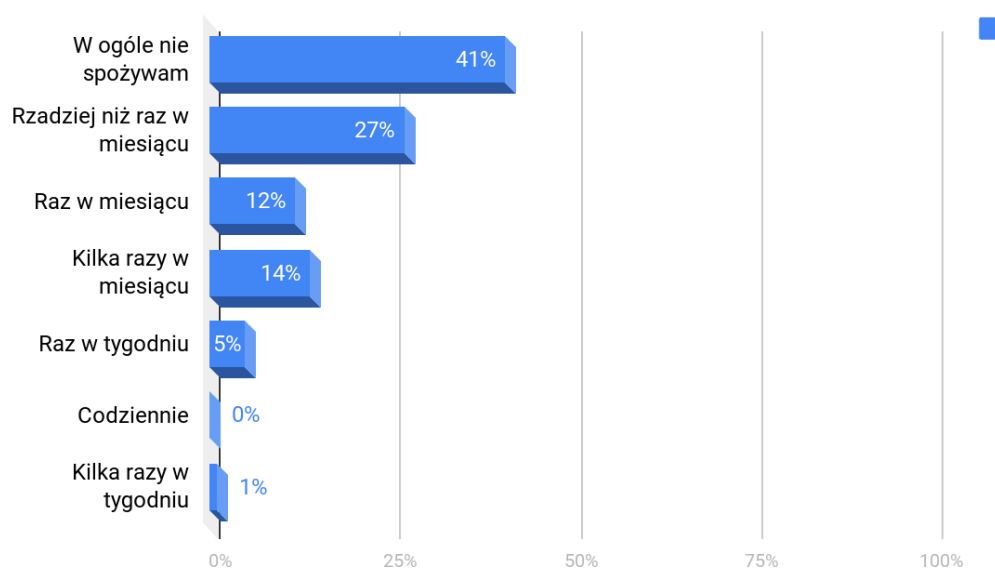
Czy stosuje przemoc, również wobec waszych małoletnich dzieci?

Rysunek 62 Formy przemocy: przemoc nad małoletnimi

Przemoc domowa często jest również związana ze spożywaniem używek tj. alkohol czy narkotyki. W kolejnym pytaniu zapytano respondentów o częstotliwość spożywania przez nich alkoholu. **41% zadeklarowało, że w ogóle nie spożywa alkoholu**, 27% rzadziej niż raz w miesiącu, 14% kilka razy w miesiącu, 12% raz w miesiącu, a 5% raz w tygodniu.

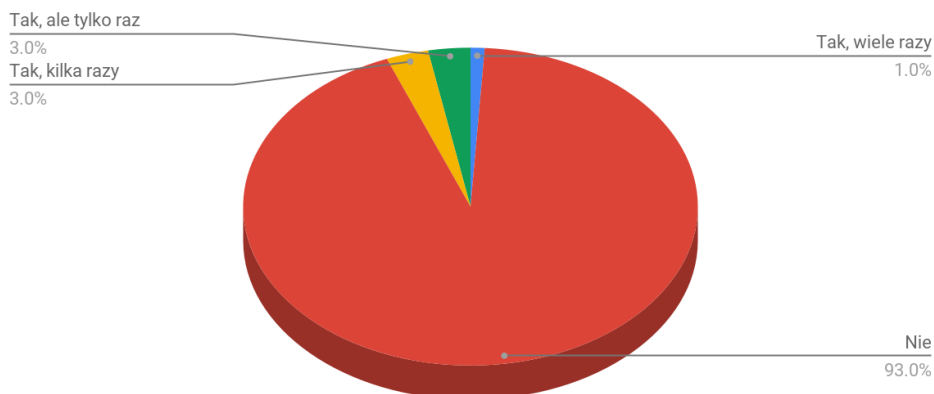
Jak często spożywa Pan/ Pani alkohol ?

Rysunek 63 Częstotliwość spożywania alkoholu

W kolejnym pytaniu zapytano czy respondenci używali kiedykolwiek środków znanych jako narkotyki. Zdecydowana większość badanych zadeklarowało nieużywanie narkotyków (93%), natomiast 3% - jednorazowo, 3% kilkakrotnie, a 1% - wielokrotnie.

Czy kiedykolwiek zażył/ a Pan / Pani środek uważany za narkotyk ?

Rysunek 64 Częstotliwość używania narkotyków

3.4 Zjawisko przemocy w opinii uczniów lokalnych szkół

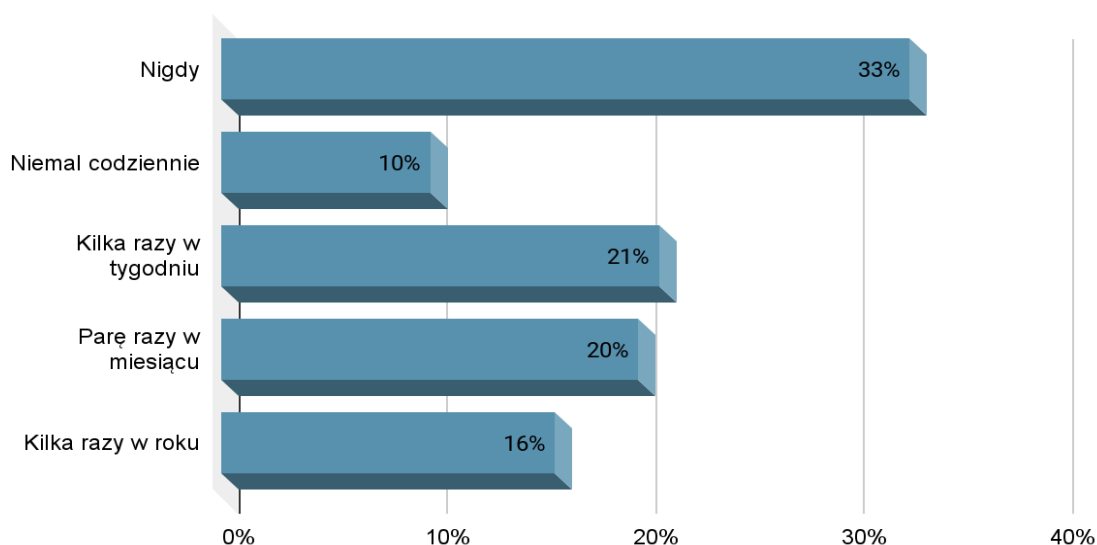
3.4.1 Przemoc domowa

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i więzy łączące jej członków powinny być trwałe, opierać się na poczuciu bezpieczeństwa i zaufaniu. Właściwie relacje rodzinne oparte na wzajemnym szacunku wspomagają dzieci i młodzież do właściwego rozwoju i wysokiej jakości życia w dorosłości. Zadano zatem uczniom szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Żarów, aby określić skalę zjawiska przemocy domowej występującej na tym terenie.

Najpierw zapytano uczniów czy często denerwują się będąc w swoim domu rodzinnym, ponieważ stres jest czynnikiem ryzyka wskazującym na możliwość występowania

zjawiska przemocy domowej. 33% dzieci odpowiedziało, że nigdy nie odczuwa stresu w domu, 21% kilka razy w tygodniu, 20% parę razy w miesiącu, 16% kilka razy w roku, natomiast 10% niemal codziennie.

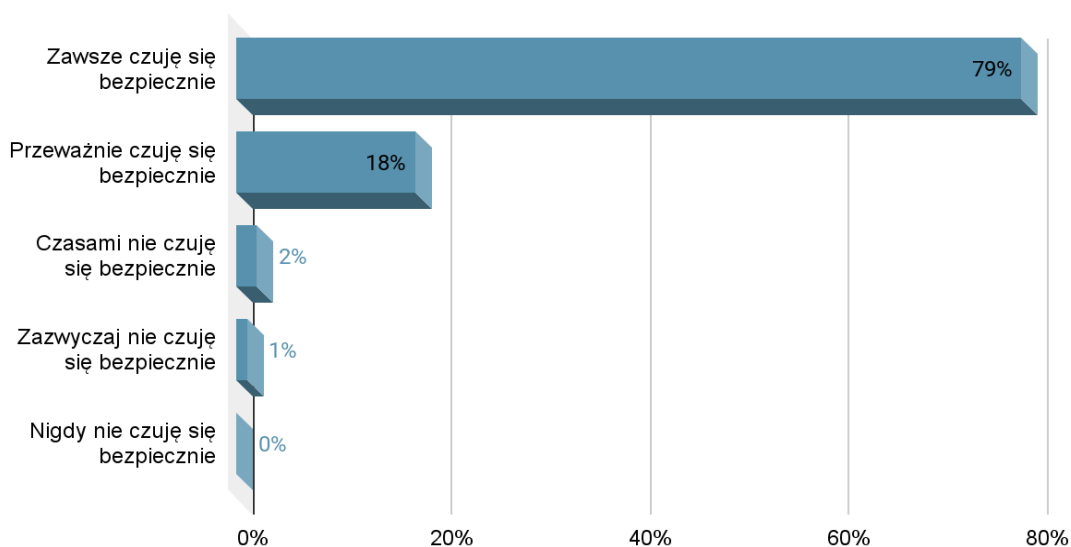
Jak często denerwujesz się, odczuwasz stres w swoim domu?

Rysunek 65 Częstotliwość odczuwanego stresu w domu

W następnej kolejności zapytano, czy badane dzieci czują się w swoim domu bezpiecznie. **Zdecydowana większość dzieci (łącznie 97%) deklaruje poczucie bezpieczeństwa**, natomiast 2% czasami nie czuje się bezpiecznie, a 1% zazwyczaj nie czuje się bezpiecznie w domu.

Czy czujesz się bezpiecznie w swoim domu?

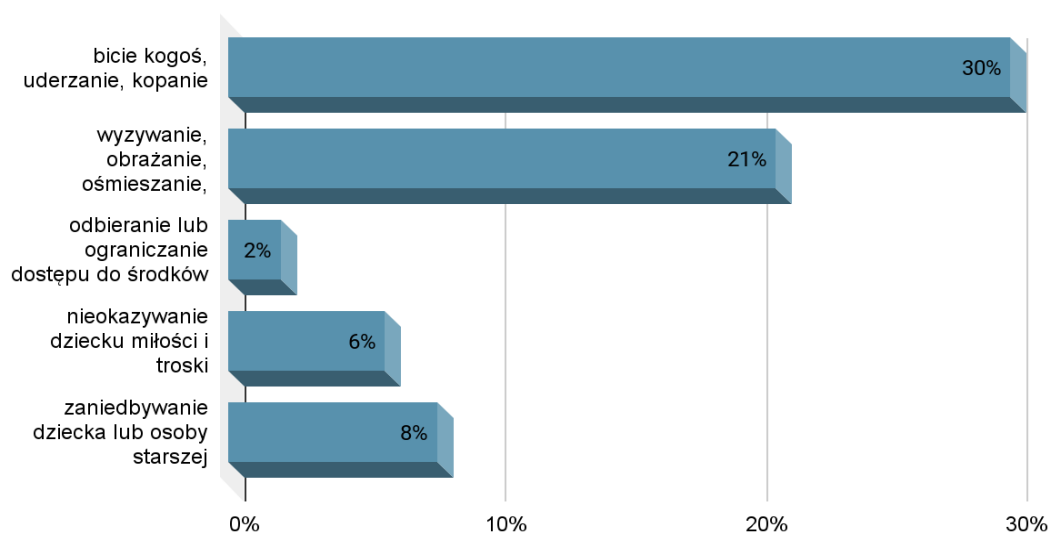

Rysunek 66 Poczucie bezpieczeństwa w domu rodzinnym

W kolejnym pytaniu wyszczególniono pewne zachowania i poproszono respondentów o wskazanie, które z tych zachowań są dla nich objawem przemocy (pytanie wielokrotnego wyboru). 30% badanych wskazało na urazy cielesne tj. bicie, uderzanie, kopanie. 21% wskazało na przemoc słowną tj. wyzywanie, obrażanie, ośmieszanie. Tylko 2% respondentów rozpoznało przemoc ekonomiczną poprzez odbieranie lub ograniczanie środków finansowych. Tylko 6% wskazało nieokazywanie dziecku miłości i troski np. nie przytulanie, brak zainteresowania sprawami dziecka jako objaw przemocy. 8% badanych wskazało na zaniedbywanie dziecka lub osoby starszej poprzez niewłaściwe odżywianie, ubieranie, niedostateczną ochronę zdrowia, niewystarczającą opiekę i narażanie dziecka na niebezpieczeństwo. 14% osób rozpoznało przemoc seksualną poprzez zmuszanie do pożycia seksualnego wbrew woli drugiego człowieka oraz 8% poprzez obnażanie się/rozbieranie w obecności dziecka w celu eksponowania narządów płciowych,

natomiast 9% osób poprzez zachęcanie dziecka do oglądania pornografii. Pojedyncze osoby nie potrafiły określić czym dla nich jest przemoc oraz wskazały jeszcze inne formy przemocy tj. „cyberbullying” oraz zmuszanie do danej czynności i stosowanie kar za nieprzestrzeganie reguł. **Zaobserwowano, że dzieci są raczej świadome form przemocy fizycznej oraz psychicznej (w tym werbalnej), natomiast niewiele przebadanych dzieci zaznaczyło zachowania wskazujące na przemoc ekonomiczną i seksualną.**

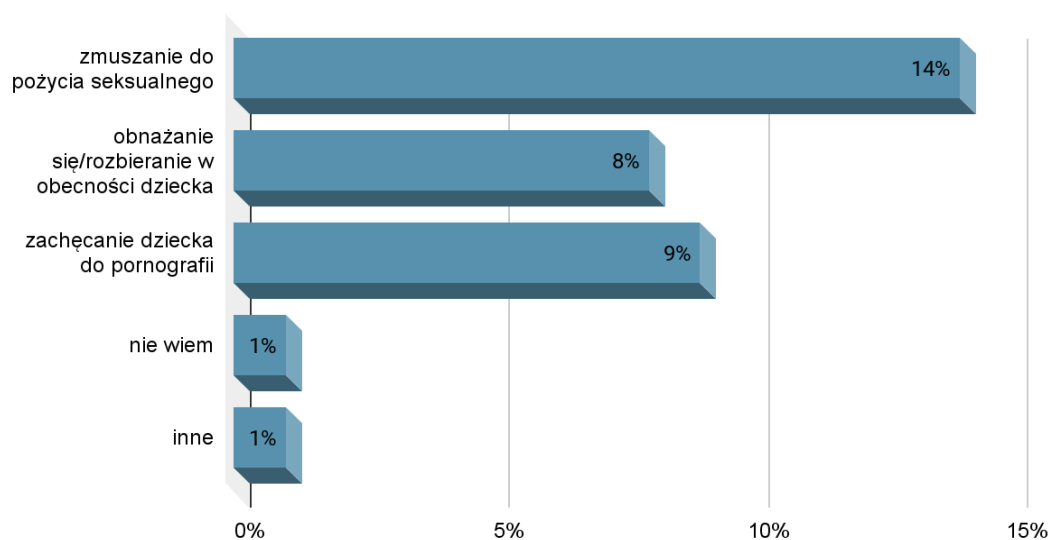
Co oznacza dla Ciebie przemoc? cz.1

Rysunek 67 Świadomość form przemocy cz.1

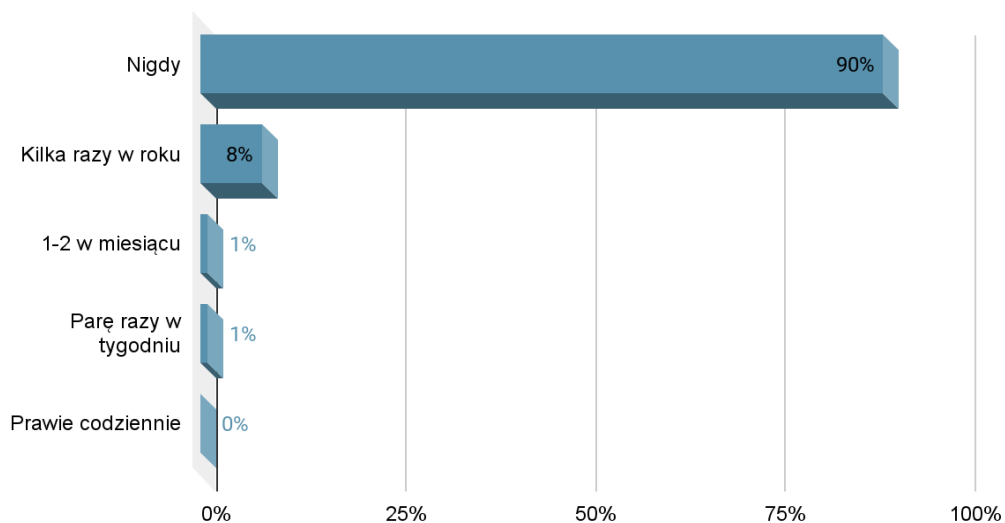
Co oznacza dla Ciebie przemoc? cz.2

Rysunek 68 Świadomość form przemocy cz.2

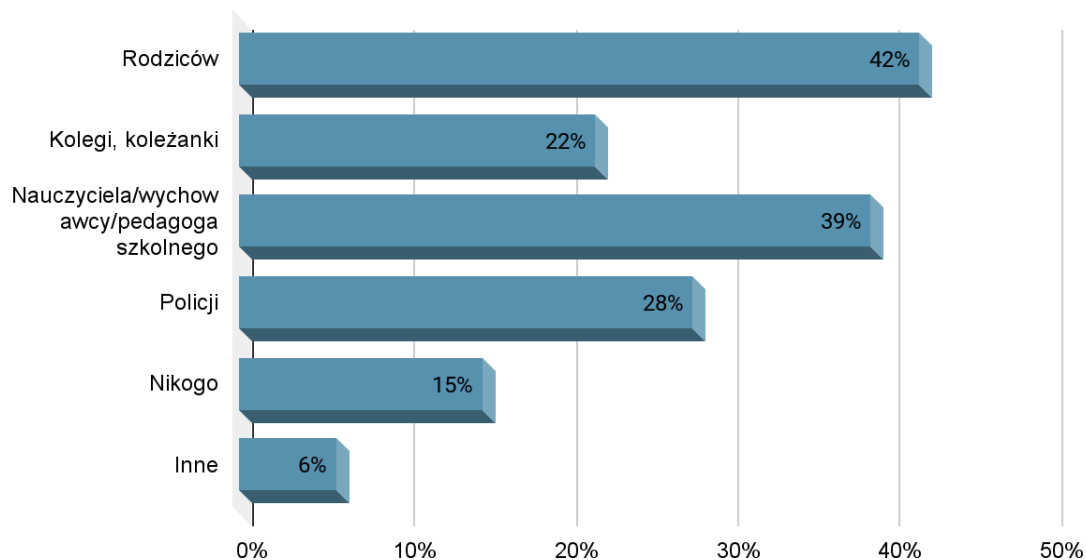
W kolejnym pytaniu poproszono o wskazanie jak często respondenci obserwują zachowania przemocowe w swoim domu. **Zdecydowana większość (90%) nie obserwuje w swoim domu przemocy, aczkolwiek pozostałe 10% od czasu do czasu jest świadkiem lub ofiarą przemocy w domu.**

Jak często obserwujesz przemoc w swoim domu?

Rysunek 69 Częstotliwość obserwowania przemocy w domu

W następnym pytaniu poproszono dzieci, aby wskazały do kogo zwrócą się o pomoc w przypadku doświadczenia przemocy w domu (pytanie wielokrotnego wyboru). 42% wskazało rodziców, 39% nauczyciela, wychowawcę lub pedagoga szkolnego, 28% Policję. Niepokojące wydają się odpowiedzi 15% ankietowanych o niezwrócenie się o pomoc do nikogo. 6% wskazało inne osoby tj. dziadków i inne osoby z rodziny oraz rówieśników.

Do kogo się zwrócisz doświadczając przemocy w domu?

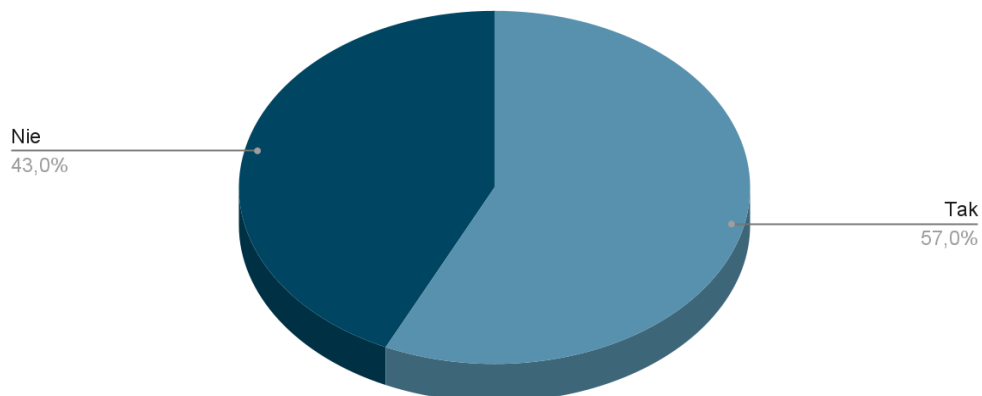

Rysunek 70 Poszukiwanie pomocy

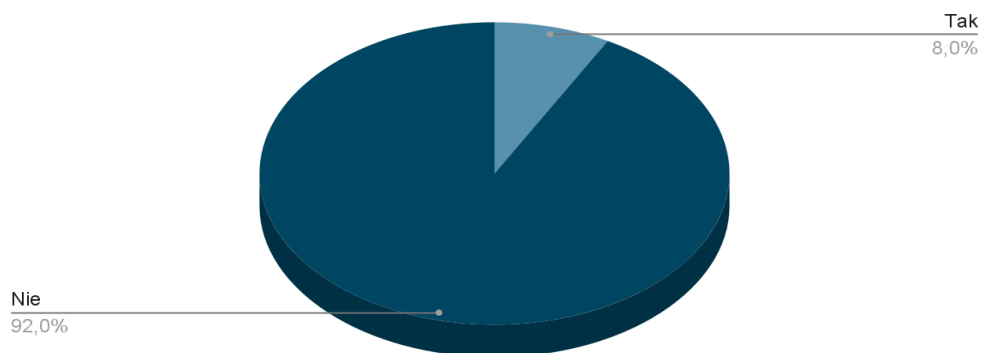
3.4.2 Stereotypy dotyczące przemocy

W kolejnych pytaniach poproszono uczniów, aby ustosunkowali się do stwierdzeń, które reprezentują pewne stereotypy i opinie dotyczące przemocy domowej.

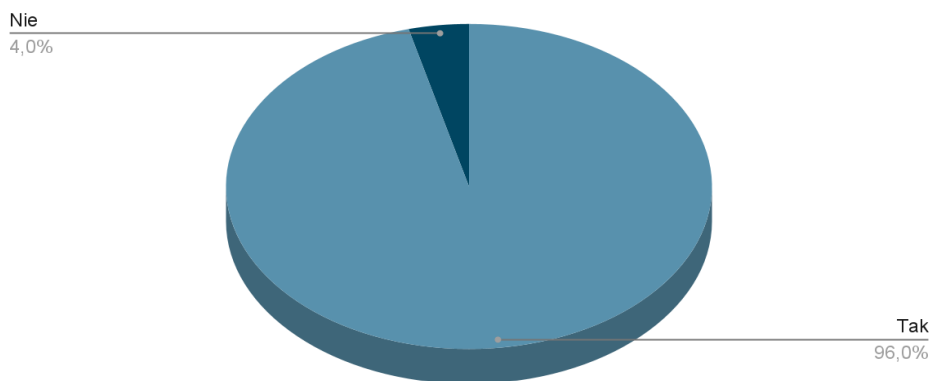
Przemoc w rodzinie to wstyd

Rysunek 71 Stereotyp: przemoc jako powód do wstydu

Jeśli w domu ktoś kogoś bije, to znaczy że ta osoba sobie na to zasłużyła

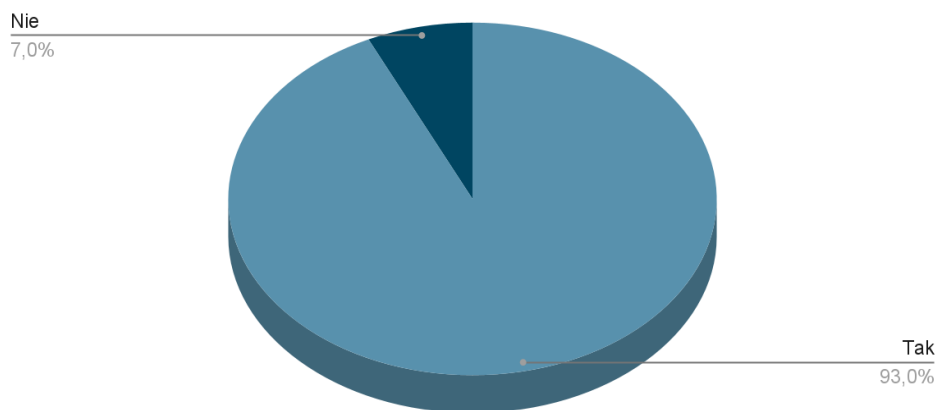
Rysunek 72 Stereotyp: przemoc jako wina ofiary

Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać

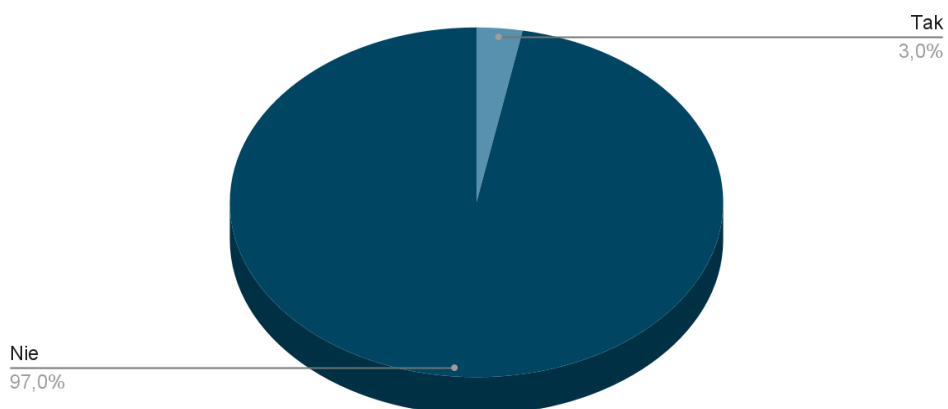
Rysunek 73 Stereotyp ukrywania przemocy

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem

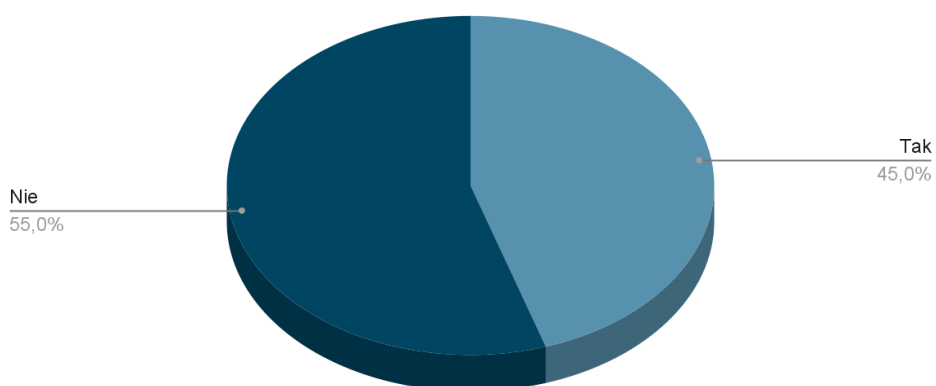
Rysunek 74 Opinia: przemoc jako przestępstwo

Rodzice mają prawo bić swoje dzieci

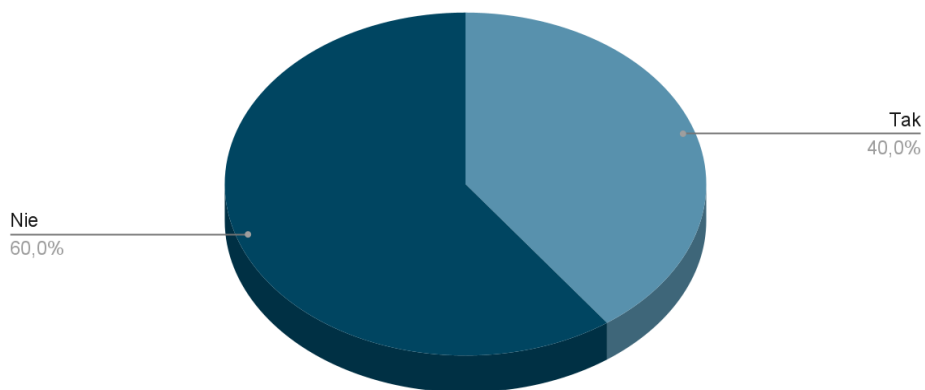
Rysunek 75 Stereotyp: prawo rodziców do przemocy fizycznej

Rodzice mają prawo krzyczeć na swoje dzieci

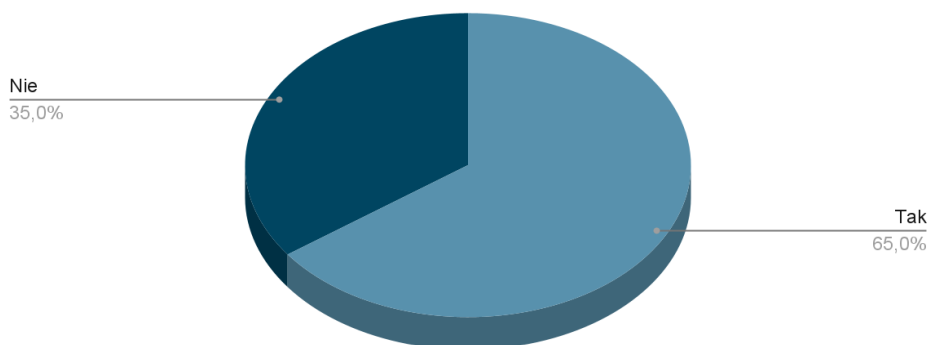
Rysunek 76 Stereotyp: prawo rodziców do przemocy werbalnej

Sytuacje w domu najlepiej rozwiązuje się siłą

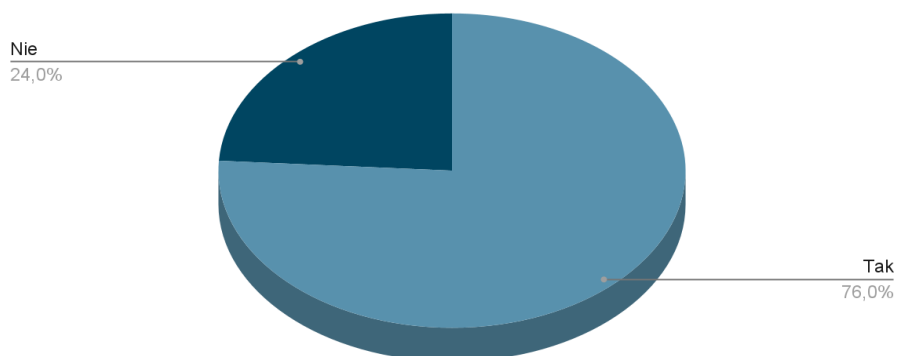
Rysunek 77 Stereotyp: przemoc jako sposób na rozwiązywanie problemów

Osobą doświadczającą przemocy może być każdy bez względu na wiek, wykształcenie, pozycję społeczną

Rysunek 78 Stereotyp: ofiara przemocy

Przemoc dotyczy najczęściej rodzin z problemem alkoholowym

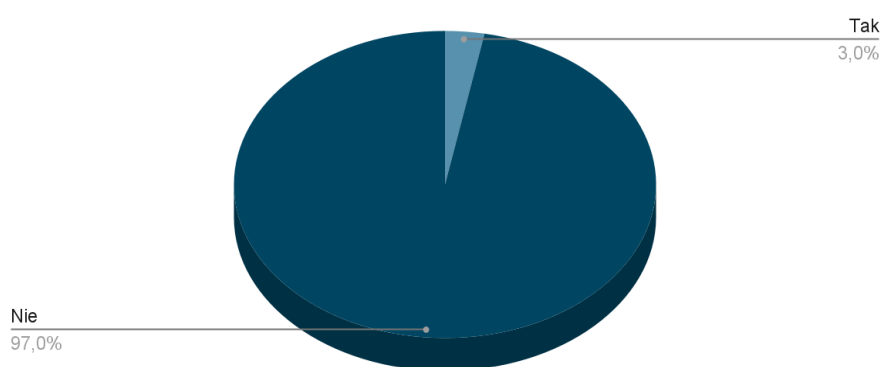
Rysunek 79 Stereotyp: przemoc w rodzinach alkoholowych

Analiza wyników badań wskazuje, że wysoki odsetek uczniów jest świadoma, iż przemoc jest przestępstwem (93% uczniów) oraz wie, że przemocy nie można ukrywać i należy ją zgłaszać (96% uczniów). Dzieci wydają się rozumieć, że rodzice nie mają prawa stosować wobec nich siły fizycznej (97% uczniów), aczkolwiek kilka silnych stereotypów nadal funkcjonuje w świadomości młodzieży, które sprzyjają przemocy i usprawiedliwiają społecznie jej użycie. Najbardziej niepokojące wydają się odpowiedzi dotyczące doświadczania przemocy jako powodu do wstydu (57% uczniów), twierdzenia, że rodzice mają prawo krzyczeć na swoje dzieci (45% uczniów) oraz użycie siły jako najlepszy sposób na rozwiązywanie różnych sytuacji domowych.

Następnie zapytano uczniów czy kiedykolwiek doświadczyli przemocy fizycznej w swoim domu. Większość badanych stwierdza, iż nigdy nie doświadcza przemocy fizycznej w domu. 3% uczniów była ofiarą przemocy domowej. **Można zatem powiedzieć, że fizyczna przemoc domowa nie występuje lub występuje w znikomym stopniu** (co również jest ważne, ponieważ każde jednorazowe doświadczenie przemocy jest osobistym cierpieniem dziecka).

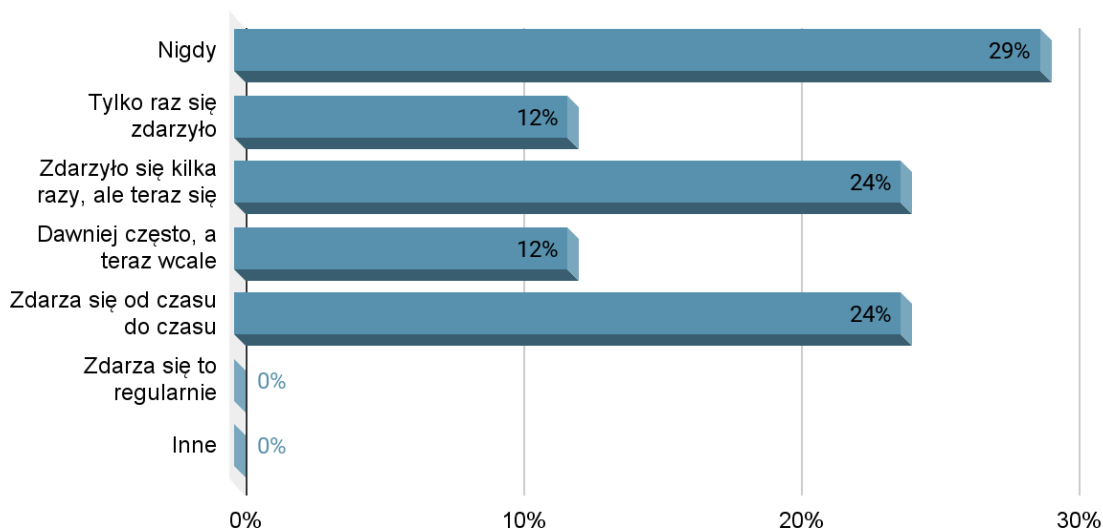
Czy doświadczyłeś/aś kiedykolwiek w swoim domu przemocy fizycznej, w wyniku której miałeś ślady na ciele?

Rysunek 80 Doświadczenie przemocy domowej w środowisku domowym

Poproszono uczniów, którzy zadeklarowali doświadczanie przemocy fizycznej o doprecyzowanie częstości pojawiania się zachowań przemocowych w ich domach. **Wykazano, że zdarzają się one od czasu do czasu (24%) lub zdarzały się w przeszłości, ale aktualnie już się nie zdarzają (36%).** Jednorazowo zdarzały się w domach u 12% badanych, a nigdy u 29% osób.

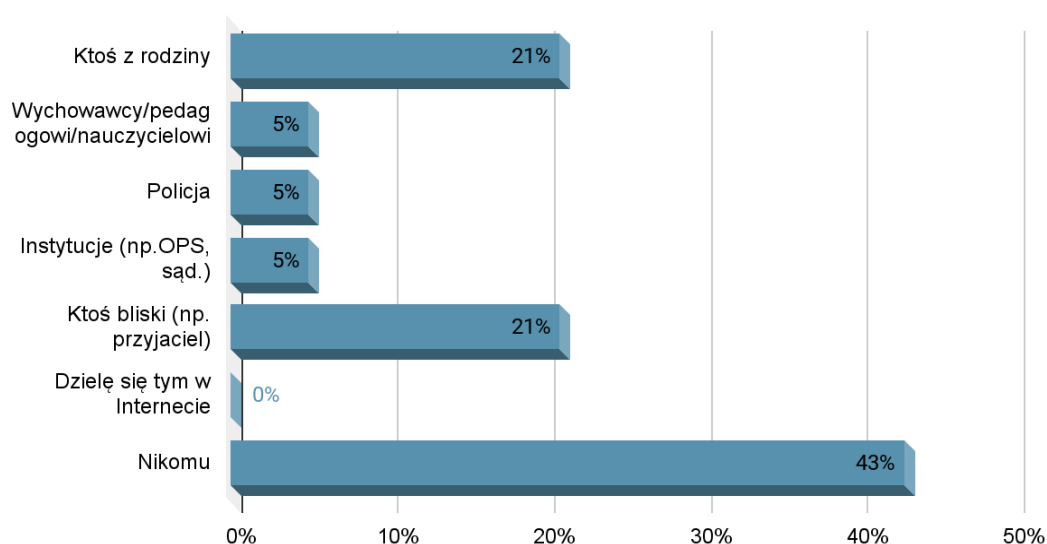
Jak często zdarzają się sytuacje, w których masz ślady powstałe na skutek przemocy fizycznej w domu?

Rysunek 81 Częstotliwość doświadczania przemocy fizycznej w domu

W kolejnym pytaniu zapytano o sposób reagowania na doświadczanie przemocy w domu (pytanie wielokrotnego wyboru). **Z grupy respondentów, które doświadczyło przemocy fizycznej w domu aż 43% nie mówi o tym nikomu, a 21% zwierza się komuś bliskiemu z rodziny oraz 21% przyjacielowi.**

Co robisz w sytuacjach, gdy doświadczasz przemocy w domu?

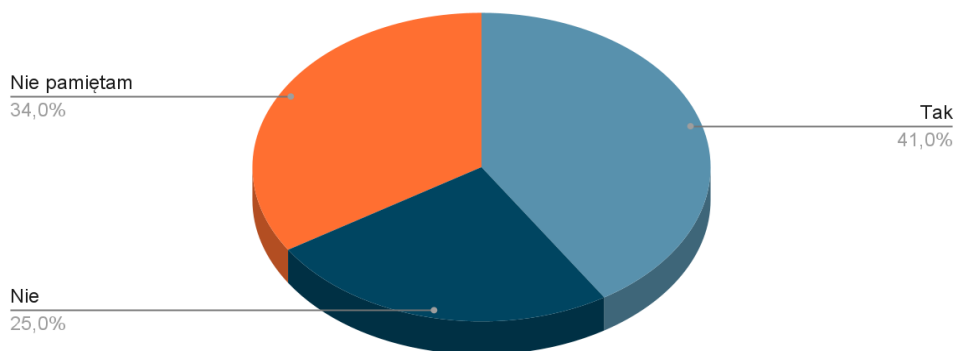

Rysunek 82 Reakcja na doświadczanie przemocy w domu

3.4.3. Zapotrzebowanie na udział w programach profilaktycznych

Kolejne pytanie dotyczyło udziału respondentów w zajęciach profilaktycznych dotyczących agresji lub przemocy w przeszłości. Tylko 41% badanych uczniów wskazało, że brało udział w tego typu zajęciach. Może to wskazywać na **zapotrzebowanie na zorganizowanie zajęć profilaktycznych, ze względu na dużą ilość uczniów, która nie brała udziału w zajęciach dotyczących zagrożeń społecznych.**

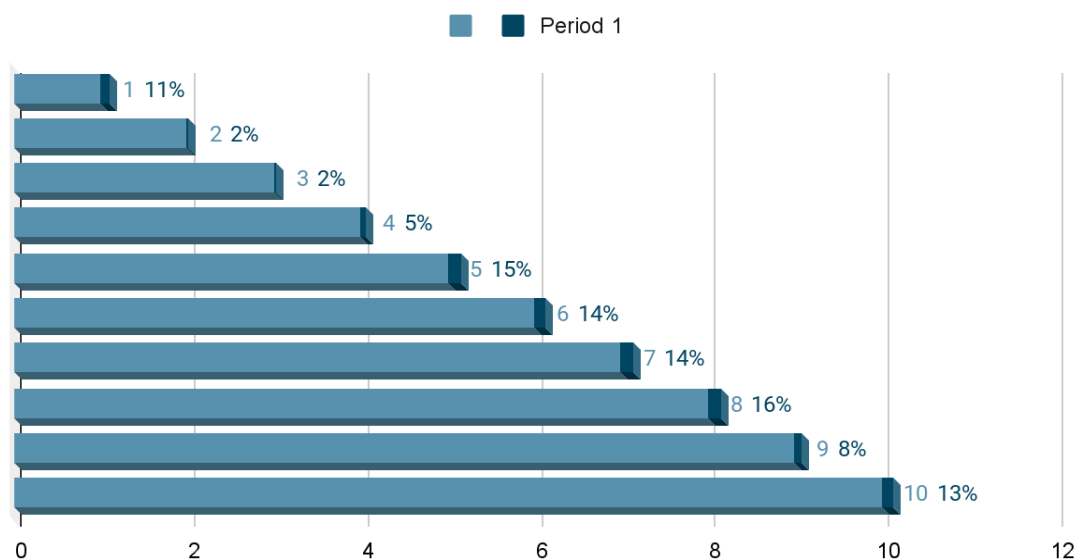
Czy brałeś/aś kiedyś udział w zajęciach profilaktycznych dotyczących: agresji i/lub przemocy?

Rysunek 83 Udział w zajęciach profilaktycznych

W następnym pytaniu poproszono o ocenę dotychczasowych warsztatów profilaktycznych. **Były one oceniane przez uczniów raczej pozytywnie – w sumie 51% uznało je za w pewnym stopniu za pozytywne. Grono oceniających je negatywnie jest tu znacznie mniejsze, to ok. 20% młodzieży. 29% respondentów ma mieszane uczucia co do organizowanych zajęć.**

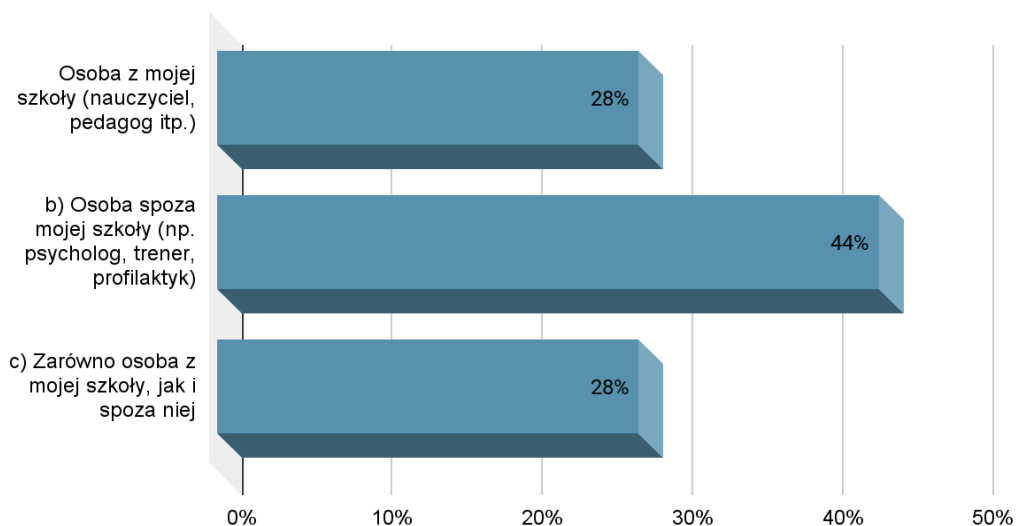
Jak oceniasz takie zajęcia?

Rysunek 84 Ocena zajęć profilaktycznych

Kolejne pytanie dotyczyło osób prowadzących zajęcia profilaktyczne. Największa liczba badanych uczniów stwierdziła, że zajęcia prowadziły osoby spoza ich szkoły (44%), oraz zarówno ze szkoły, jak i spoza niej (28%) i członkowie kadry pedagogicznej (28%).

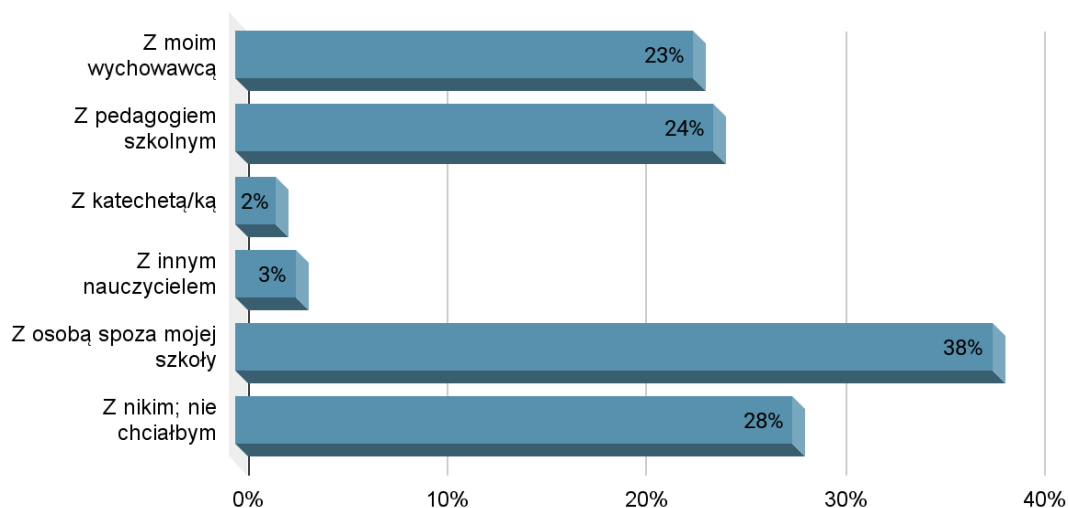
Kto prowadził te zajęcia?

Rysunek 85 Prowadzący zajęcia profilaktyczne

Kolejne pytanie dotyczyło preferencji osoby prowadzącej zajęcia profilaktyczne w przyszłości (pytanie wielokrotnego wyboru). **Dzieci chcą mieć tego typu warsztaty z osobą spoza środowiska szkolnego (38%) (tj. psycholog, trener, profilaktyk), a następnie z pedagogiem lub psychologiem szkolnym (24%) oraz ze swoim wychowawcą(23%).** Duża część uczniów wskazała również, że nie interesuje ich ten temat (28%).

Z kim w przyszłości chciał(a)byś mieć takie zajęcia?

Rysunek 86 Preferencje wyboru prowadzącego zajęcia

Kolejne pytanie zostało zadane w formie otwartej i dotyczyło wpływu pandemii na życie respondentów. Odpowiedzi można skategoryzować na następujące tematy:

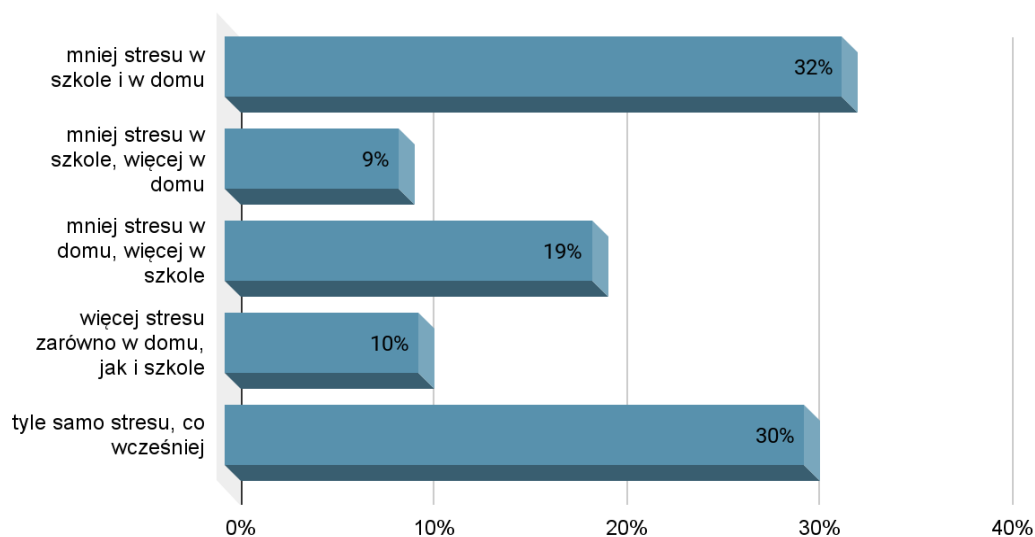
- ograniczenie kontaktów interpersonalnych oraz udziału w życiu towarzyskim i kulturalnym,
- silne poczucie osamotnienia,
- zwiększenia religijności,
- poczucie ograniczenia wolności osobistej,
- pogorszenie zdrowia fizycznego,

- odczuwanie lęku przed przyszłością, wzrost odczuwanego stresu i szeroko pojęte pogorszenie stanu psychicznego,
- śmierć bliskiej osoby,
- zwiększenia agresji w domu rodzinnym.

Kolejne pytanie dotyczyło poczucia stresu w trakcie pandemii. **Duża część uczniów odczuwa mniej stresu w szkole i w domu (32%) oraz niemal tyle samo co przed pandemią (30%).**

Czy podczas pandemii doświadczasz...

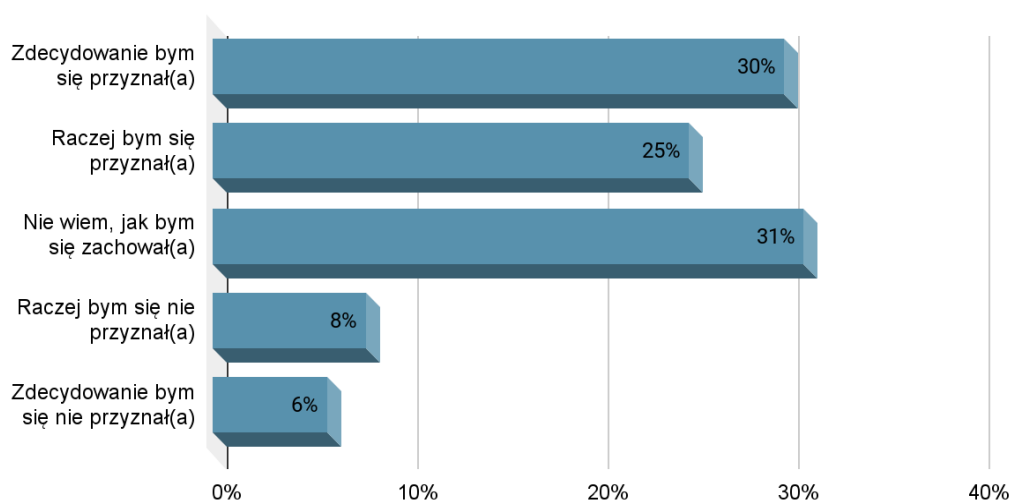

Rysunek 87 Odczuwanie stresu w trakcie pandemii

Następne pytanie było kontrolne w celu sprawdzenia czy badani uczniowie przyznaliby się w ankiecie do doświadczania przemocy w domu. Duża część zadeklarowała by doświadczanie przemocy (55%). 31% nie wie jak by się zachowało, co wskazuje

na niedoświadczanie przemocy w domu przez tych badanych. Natomiast tylko 14% osób nie przyznałoby się do bycia ofiarą przemocy domowej.

Jeżeli kiedykolwiek doświadczyłbyś przemocy W DOMU, to czy przyznał(a)byś się do tego w tej ankiecie?

Rysunek 88 Pytanie kontrolne

W dodatkowym pytaniu otwartym uwagę zwróciły wypowiedzi uczniów dotyczące:

- dużej potrzeby powrotu do nauki w formie stacjonarnej;
- opinii na temat niezwracania uwagi osób dorosłych na przejawy doświadczania przemocy, zarówno domowej, jak i rówieśniczej;
- potrzeby zwiększenia ilości zajęć o tematyce profilaktyki społecznej;
- stresu dotyczącego egzaminów oraz form sprawdzania wiedzy podczas nauki stacjonarnej;

- pojawienia się zachowań agresywnych w domach kilku uczniów podczas pandemii.

3.5 Analiza SWOT

Analiza SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) jest narzędziem strategicznym, które ma na celu wyodrębnić i uporządkować uzyskaną poprzez analizę danych zastanych oraz w badaniu diagnostycznym wiedzę w oparciu o 4 kategorie:

- mocne strony,
- słabe strony,
- szanse,
- zagrożenia.

Przeanalizowane w ten sposób dane mogą posłużyć do lepszego zrozumienia kluczowych kwestii społecznych występujących na terenie Miasta i Gminy Żarów, a co za tym idzie ukierunkowania działań prewencyjnych i profilaktycznych na istotne dla lokalnej społeczności obszary.

Mocne strony	Słabe strony
---------------------	---------------------

<ul style="list-style-type: none"> ● Oferta pomocy specjalistycznej w punkcie konsultacyjnym w OPS w Żarowie; ● Dostęp do pomocy specjalistycznej w Poradni dla osób Uzależnionych od Alkoholu i Współuzależnionych w Świdnicy; ● Podejmowane w Gminie działania współpracujących ze sobą instytucji pomocowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a szczególności dzieci. ● Wysokie kompetencje członków grup roboczych, umiejętnie posługujących się aktualnymi narzędziami prawa w celu zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy w rodzinie i izolowania sprawców przemocy domowej; ● Szeroki wachlarz stowarzyszeń działających na terenie Gminy; ● Niewielki odsetek przebadanych mieszkańców doznających różnych form przemocy; ● Niewielki odsetek przebadanych mieszkańców deklarujących częste spożywanie alkoholu; ● Niewielki kontakt przebadanych mieszkańców z substancjami odurzającymi, uznawanymi za narkotyki; ● Wysoki odsetek dzieci i młodzieży deklarującej poczucie bezpieczeństwa w swoich domach; 	<ul style="list-style-type: none"> ● Wąski zakres oferty pomocy ofiarom przemocy domowej w sytuacjach kryzysowych: Brak mieszkań chronionych dla osób dotkniętych przemocą i mieszkań socjalnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. ● Niewystarczająca wiedza mieszkańców dotycząca oferty pomocowej na terenie Miasta i Gminy; ● Duży odsetek dorosłych mieszkańców doznających zachowań przemocowych w dzieciństwie; ● Niewielki odsetek dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach profilaktycznych dotyczących agresji lub przemocy; ● Pogorszenia stanu psychicznego i fizycznego u dzieci i młodzieży podczas pandemii Covid-19;
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> ● Utrzymująca się tendencja mieszkańców do korzystania z pomocy specjalistycznej oferowanej przez OPS w Żarowie; ● Tendencja spadkowa funkcjonujących w społeczności lokalnej wśród dorosłych mieszkańców stereotypów dotyczących przemocy; ● Wysoki odsetek osób reagujących na zaobserwowaną przemoc; ● Wzrastająca ilość interwencji Policji podejmowanych w związku z przemocą w rodzinie; ● Oczekiwania mieszkańców dotyczące zdecydowanych działań w obszarze profilaktyki i prewencji przemocy na terenie Gminy; ● Duże zaufanie dzieci i młodzieży względem rodziców, kadry pedagogicznej w szkołach i Policji; ● Zgłaszana potrzeba udziału w zajęciach profilaktycznych wśród przebadanej grupy dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> ● Utrzymująca się liczba rozpoczętych procedur „Niebieskiej Karty” z terenu Gminy; ● Utrzymująca się liczba osób dotkniętych problemem alkoholowym na terenie Gminy; ● Niewielka świadomość dzieci i młodzieży dotyczących innych form przemocy tj. seksualnej i ekonomicznej. ● Nadal funkcjonujące stereotypy wśród dzieci i młodzieży sprzyjające zjawisku przemocy w rodzinie; ● Potencjalna możliwość rozwoju pandemii i związanej z tym izolacji społecznej; ● Niepewność działań i form nauczania w dobie Covid-19 – możliwość powrotu do nauczania zdalnego.
---	--

4. Podsumowanie i główne wnioski z badania

4.1 Badanie dorosłych mieszkańców

W badaniu diagnozującym przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Żarów wyróżnić można czynniki ryzyka oraz czynniki chroniące, które pojawiają się w odpowiedziach osób objętych badaniem. Na podstawie uzyskanych danych oraz ich analizy można wyróżnić najważniejsze kwestie społeczne, które wymagają uwagi ze strony władz samorządowych:

- Zdecydowana większość mieszkańców postrzegająca przemoc jako istotny problem społeczny.
- W opinii mieszkańców kobiety i dzieci jako najczęstsze ofiary przemocy domowej. Przemoc fizyczna i psychiczna jako najczęstsza doznawana forma przemocy. Istotnym wydaje się zwracanie uwagi w lokalnych kampaniach społecznych na inne formy przemocy (ekonomiczna, seksualna) oraz na możliwość doznawania przemocy również przez inne osoby w gospodarstwie domowym.
- Widoczny wzrost świadomości dorosłych mieszkańców dotyczących szkodliwych stereotypów związanych z przemocą domową oraz istotności nieużywania kar fizycznych w wychowywaniu dzieci.
- Niewystarczająca wiedza mieszkańców dotycząca oferty pomocy specjalistycznej na terenie Miasta i Gminy Żarów.
- U dorosłych mieszkańców można zaobserwować utrwalony wzór przemocowy, związanych z wychowywaniem się w rodzinach, gdzie miały miejsce zachowania przemocowe.
- Niewielki odsetek osób badanych zna co najmniej jedną rodzinę, która doświadcza przemocy domowej.

- Niewielki odsetek przebadanych respondentów zgłaszających doświadczanie przemocy w swoim gospodarstwie domowym
- Duża część mieszkańców reagowała w przeszłości na obserwowaną przemoc w swoim lokalnym środowisku, głównie poprzez motywowanie innych osób do poszukiwania specjalistycznej pomocy, przeprowadzanie rozmów wspierających. Niewielki odsetek zgłosiło problem do lokalnego Ośrodka Pomocy Społecznej czy na Policję.
- Deklarowane duże zaufanie do lokalnej Policji w przypadku potencjalnego doznawania przemocy domowej przez respondentów.
- Z danych wynika, że problem spożywania alkoholu i narkotyków nie jest powszechny wśród dorosłych mieszkańców Miasta i Gminy Żarów, ponieważ większość badanych stwierdziło, iż nigdy nie zażywali oni jakichkolwiek substancji odurzających uznawanych za narkotyki oraz niewielki odsetek deklaruje spożywanie alkoholu.
- Mieszkańcy Miasta i Gminy Żarów mają znaczne oczekiwania wobec władz lokalnych w celu ograniczania problemu przemocy w rodzinie. Główne poprzez takie działania jak:
  - umożliwienie większego dostępu do pomocy specjalistycznej na terenie Gminy;
  - interwencja kryzysowa oraz wsparcie specjalistycznego w rodzinach z problemem przemocy w domu;
  - większa ilość asystentów rodziny;
  - aktywnych działań Policji w obszarze przeciwdziałania przemocy;
  - zwiększenia ilości warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach;

- stworzenia schronienia dla ofiar przemocy domowej w formie mieszkań chronionych.

4.2 Badanie dzieci i młodzieży

Podsumowując młodzi mieszkańcy Miasta i Gminy Żarów wyodrębnili następujące problemy:

- Zgłaszane zapotrzebowanie na zorganizowanie zajęć profilaktycznych, ze względu na dużą ilość uczniów, która nie brała udziału w zajęciach dotyczących zagrożeń społecznych.
- Duży odsetek uczniów deklarujących poczucie bezpieczeństwa i niewielki stres odczuwany w domu rodzinnym.
- Niewielka świadomość dzieci i młodzieży dotyczących innych form przemocy tj. seksualna i ekonomiczna.
- Nadal funkcjonujące stereotypy wśród dzieci i młodzieży dotyczący doznawania przemocy w rodzinie.
- Niewielki odsetek dzieci i młodzieży biorących udział w przeszłości w zajęciach profilaktycznych dotyczących agresji lub przemocy.
- Pogorszenie stanu psychicznego i fizycznego u dzieci i młodzieży podczas pandemii Covid-19.
- Wysoki poziom zaufania dzieci i młodzieży do rodziców, kadry pedagogicznej w szkołach i Policji.

- Zdecydowana większość uczniów lokalnych szkół deklaruje niedoznawanie przemocy w domu.
- Pojawiające się sygnały niezwracania uwagi osób dorosłych na przejawy doświadczania przemocy, zarówno domowej, jak i rówieśniczej oraz pojawienia się zachowań agresywnych w domach kilku uczniów podczas pandemii.
- Zgłaszana przez uczniów potrzeba prowadzenia akcji, programów i warsztatów profilaktycznych dotyczących agresji oraz różnych form przemocy.

5. Rekomendacje w zakresie działań naprawczych

Celem diagnozy było zbadanie i przedstawienie problemu przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Żarów w odniesieniu do opinii dzieci i młodzieży szkolnej oraz dorosłych jej mieszkańców. Opracowane wnioski i rekomendacje, mogą zostać wykorzystane podczas tworzenia różnego rodzaju programów oraz strategii pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie Miasta i Gminy. W oparciu o dokonaną analizę badania dotyczącego zjawiska przemocy zostały sformułowane następujące rekomendacje.

Rekomendacje działań na rzecz lokalnej społeczności w obszarze przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Żarów:

- Systematyczne monitorowanie problemu przemocy w oparciu o realizację procedury „Niebieskiej Karty”.
- Przeprowadzenie działań informacyjnych skierowanych do dorosłych mieszkańców wraz z działaniami edukacyjnymi, zwracającymi uwagę opinii publicznej na przejawy przemocy w rodzinie (szczególnie form mniej znanych: przemoc seksualna i ekonomiczna.) oraz zmieniającymi w pożądanym kierunku postawy wobec przemocy w rodzinie. Zaleca się objęcie działaniami profilaktycznymi nie tylko dorosłych mieszkańców, ale również dzieci i młodzież oraz służby pomocowe.
- Przeprowadzenie cyklicznych, otwartych zajęć warsztatowych dla mieszkańców skupionych wokół tematu alternatywnych form radzenia sobie ze stresem.
- Edukowanie, promowanie i poszerzanie wiedzy lokalnej społeczności w zakresie działań podejmowanych przez instytucje pomocowe na terenie Miasta i Gminy m.in. poprzez wykorzystanie innych kanałów dotarcia (np. kościoły, lokalne stowarzyszenia, duże markety itp.).

- Udostępnianie w miejscach publicznych konkretnych informacji (adresów, numerów telefonów), gdzie mieszkańcy mogą poszukiwać pomocy w razie doświadczania przemocy lub poczucia zagrożenia a także szczegółowych działań Policji czy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie większej ilości działań informacyjnych dotyczących sposobów działania w wypadku doświadczania przemocy w rodzinie, a także w zakresie pozostałych problemów społecznych. Szczególnie ważne są tutaj akcje uwzględniające działalność lokalnych instytucji pomocowych wraz z podaniem niezbędnych danych personalizujących kontakt. Działania powinny dotyczyć przede wszystkim procedury „Niebieskiej Karty”, mitów z nią związanych oraz promocji skuteczności tego rozwiązania.
- Kontynuacja działań dotyczących wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziców oraz promowania właściwych metod wychowawczych bez użycia przemocy.

Rekomendacje dotyczące placówek oświatowych:

- Finansowanie programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży o udowodnionej wiarygodności, szczególnie znajdujących się w bazie programów rekomendowanych oraz działań z obszaru profilaktyki selektywnej i wskazującej, które ukierunkowane są na grupy uczniów zwiększonego ryzyka oraz do osób, u których zaobserwowano doznawanie problemów społecznych.
- Organizacja warsztatów dla rodziców uczniów, na których zostanie poruszona tematyka przemocy w rodzinie. Warsztaty powinny być przeprowadzone w szkołach, przez specjalistów najlepiej z udziałem służb policyjnych

(uświadomienie rodzicom prawnych skutków stosowania przemocy w rodzinie, która jest uznana za przestępstwo, ale też definicji samej przemocy).

- Cykliczne zajęcia integrujące młodzież i nauczycieli w celu podtrzymywania więzi i zaufania. Celem jest, aby pedagodzy mogli stać się osobami pierwszego kontaktu dla uczniów w trudnych dla nich sytuacjach życiowych.
- Organizacja spotkań dla młodzieży z przedstawicielami Policji na temat definicji i działań przemocowych, a także konsekwencji prawnych takich działań. Należy pamiętać, że policjant prowadzący zajęcia, powinien być odpowiednio przeszkolony do pracy z młodzieżą. Takie warsztaty pozwolą też na poprawienie wizerunku osób mundurowych.
- Organizacja warsztatów z alternatywnych form radzenia sobie ze stresem (który może być przyczyną agresji) oraz z zakresu nauki umiejętności społecznych, przede wszystkim pod kątem takich kwestii jak: poszanowanie innych, reagowanie w sytuacjach stresowych, nauka asertywności, prawo do własnego zdania, szczególnie w kontekście przemocy seksualnej.
- Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnieniom, adresowanych do profesjonalistów.
- Wprowadzenie klubów mediacyjnych w szkołach z największymi problemami i/lub najniższymi ocenami.
- Finansowanie i wsparcie wszelkich działań placówek oświatowych według ich zapotrzebowania. Również tj. kółka zainteresowań, zajęcia korekcyjno-wyrównawcze, pikniki szkolne, wycieczki, konkursy, świetlice szkolne itp.).
- Finansowanie szkoleń oraz warsztatów podwyższających kompetencje kadry pedagogicznej w zakresie wychowywania oraz radzenia sobie z aktualnymi zagrożeniami społecznymi, tj. uzależnienia, przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc, radzenie sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym, współpraca z rodzicami.

- Organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dla kadry pedagogicznej dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskie Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie. Głównym celem jest w celu poszerzenie i aktualizacja wiedzy na temat lokalnej oferty pomocy i wsparcia dzieci i młodzieży w kryzysowych sytuacjach oraz działania wedle procedur ustawowych.
- Stały nadzór i ewaluacja dotychczasowej działalności szkół w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przeciwdziałania przemocy. Ewaluacja ta powinna być prowadzona przez wyspecjalizowany zespół, w skład którego wchodzi przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Policji, Sądu Rejonowego, oświaty, w tym dyrektorów i pracowników placówek szkolnych oraz organizacji pozarządowych.
- Zwiększanie dostępności pomocy psychologicznej na poziomie środowiska szkolnego, zarówno dla uczniów, jak i rodziców czy zatrudnionych pracowników oświatowych.
- Kontynuowanie profilaktyki krzywdzenia dzieci. Promowanie standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem, a także wspieranie rodziców/opiekunów w rozwoju i wychowywaniu bez przemocy.

Rekomendacje w zakresie szkoleń dla pracowników instytucji Miasta i Gminy

- Rozwijanie kompetencji i umiejętności kadry pracującej w instytucjach pomocowych w zakresie udzielania wsparcia osobom doświadczającym przemocy.
- Wszelkie istotne zmiany powinny mieć poparcie zarządu Miasta i Gminy oraz radnych, dlatego osoby decyzyjne powinny przejść specjalistyczne szkolenie w zakresie profilaktyki społecznej i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.
- Osoby biorące udział w procedurze „Niebieskiej Karty” powinny przechodzić specjalistyczne treningi uczące pracy z osobami uwikłanymi w przemoc (i/lub używki); np. Dialog Motywujący czy Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach (TSR), a także być objęte stałą superwizją.
- Rekomenduje się też wspólne, pogłębione szkolenia dla przedstawicieli różnych instytucji pomocowych z terenu Miasta i Gminy Żarów.
- Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, a przede wszystkim podnoszenie kompetencji kadry zatrudnionych specjalistów (poprzez szkolenia, kursy doształcające itd).

Spis ilustracji i wykresów

Rysunek 1 Położenie Gminy Żarów	16
Rysunek 2 Populacja w latach 1995-2019 (źródło GUS).....	16
Rysunek 3 Wiek mieszkańców Gminy i Miasta.....	17
Rysunek 4 Stan cywilny (ludność w wieku 15+),(źródło: Narodowy Spis Powszechny)	18
Rysunek 5 Biologiczne grupy wieku (źródło GUS)	19
Rysunek 6 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowana w latach 2004-2019 (Źródło GUS)	19
Rysunek 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w latach 2002-2018 (źródło GUS)	20
Rysunek 8 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009-2019 (źródło GUS)	21
Rysunek 9 Poziom wykształcenia (źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)	22
Rysunek 10 Podział respondentów ze względu na płeć	34
Rysunek 11 Podział respondentów ze względu na wiek	35
Rysunek 12 Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania	36
Rysunek 13 Podział respondentów ze względu na wykształcenie	37
Rysunek 14 Charakterystyka zarządzania dochodem w gospodarstwie domowym	38
Rysunek 15 Płeć badanych uczniów	39
Rysunek 16 Wiek respondentów.....	40
Rysunek 17 Sprawowanie opieki nad nieletnimi.....	41
Rysunek 18 Placówka oświatowa, do której uczęszczają respondenci	42
Rysunek 19 Istotność przemocy jako problemu społecznego	43
Rysunek 20 Najczęstsza grupa osób, których dotyka przemoc w rodzinie	44
Rysunek 21 Rodzaje przemocy w rodzinie	45
Rysunek 22 Przyczyny występowanie przemocy w rodzinie	46
Rysunek 23 Stereotyp dotyczący nieuciekania z sytuacji przemocowej	47
Rysunek 24 Stereotyp pozostania w relacji dla „dobra” dzieci	48
Rysunek 25 Stereotyp dotyczący niewtrącania się w sprawę rodziny	49
Rysunek 26 Surowe traktowanie jako metoda wychowawcza	49
Rysunek 27 Kara fizyczna jako metoda wychowawcza	50
Rysunek 28 Stosowanie kar fizycznych a prawo.....	51
Rysunek 29 Ilość znanych respondentom rodzin, w których dochodzi do różnych form przemocy	52
Rysunek 30 Doświadczenie reagowania na zaobserwowaną przemoc.....	53

Rysunek 31 Formy reagowania na przemoc.....	54
Rysunek 32 Skala zjawiska przemocy w opinii mieszkańców	55
Rysunek 33 Wiedza dotycząca działań p. Przemocy w społeczności lokalnej	56
Rysunek 34 Ocena dotychczasowych działań w obszarze prewencji i profilaktyki przemocy w środowisku lokalnym	57
Rysunek 35 Ocena oferty pomocy dla ofiar przemocy.....	58
Rysunek 36 Ocena oferty pomocy dla sprawców przemocy	59
Rysunek 37 Oczekiwania wobec władz lokalnych	60
Rysunek 38 Doświadczanie przemocy w dzieciństwie	61
Rysunek 39 Przemoc w gospodarstwach domowych respondentów	62
Rysunek 40 Sprawcy przemocy w gospodarstwach domowych	63
Rysunek 41 Częstotliwość doznawania przemocy w domu	64
Rysunek 42 Reakcje na przemoc	65
Rysunek 43 Poszukiwanie pomocy w przypadku doświadczania przemocy	66
Rysunek 44 Formy przemocy: przemoc ekonomiczna	67
Rysunek 45 Formy przemocy: przemoc werbalna.....	67
Rysunek 46 Formy przemocy: kontrola drugiej osoby	68
Rysunek 47 Formy przemocy: pozbawienie schronienia	68
Rysunek 48 Formy przemocy: przymus i poniżanie	69
Rysunek 49 Formy przemocy: zawstydzanie	69
Rysunek 50 Formy przemocy: przemoc fizyczna	70
Rysunek 51 Formy przemocy: wyśmiewanie.....	70
Rysunek 52 Formy przemocy: nadmierna dyrektywność.....	71
Rysunek 53 Formy przemocy: przemoc seksualna	71
Rysunek 54 Formy przemocy: groźba.....	72
Rysunek 55 Formy przemocy: oskarżanie o zdradę	72
Rysunek 56 Formy przemocy: niszczenie mienia/kontrola ekonomiczna.....	73
Rysunek 57 Formy przemocy: projekcja własnej agresji	73
Rysunek 58 Formy przemocy: zaprzeczenie	74
Rysunek 59 Formy przemocy: przemoc w życiu seksualnym	74
Rysunek 60 Formy przemocy: obniżanie wartości innej osoby.....	75
Rysunek 61 Formy przemocy: zasługiwanie na złe traktowanie	75
Rysunek 62 Formy przemocy: przemoc nad małoletnimi	76
Rysunek 63 Częstotliwość spożywania alkoholu	77
Rysunek 64 Częstotliwość używania narkotyków	78
Rysunek 65 Częstotliwość odczuwanego stresu w domu	79
Rysunek 66 Poczucie bezpieczeństwa w domu rodzinnym.....	80

Rysunek 67 Świadomość form przemocy cz.1.....	81
Rysunek 68 Świadomość form przemocy cz.2.....	82
Rysunek 69 Częstotliwość obserwowania przemocy w domu	83
Rysunek 70 Poszukiwanie pomocy	84
Rysunek 71 Stereotyp: przemoc jako powód do wstydu	85
Rysunek 72 Stereotyp: przemoc jako wina ofiary	85
Rysunek 73 Stereotyp ukrywania przemocy	86
Rysunek 74 Opinia: przemoc jako przestępstwo.....	86
Rysunek 75 Stereotyp: prawo rodziców do przemocy fizycznej	87
Rysunek 76 Stereotyp: prawo rodziców do przemocy werbalnej	87
Rysunek 77 Stereotyp: przemoc jako sposób na rozwiązywanie problemów	88
Rysunek 78 Stereotyp: ofiara przemocy.....	89
Rysunek 79 Stereotyp: przemoc w rodzinach alkoholowych	89
Rysunek 80 Doświadczenie przemocy domowej w środowisku domowym	91
Rysunek 81 Częstotliwość doświadczania przemocy fizycznej w domu.....	92
Rysunek 82 Reakcja na doświadczanie przemocy w domu	93
Rysunek 83 Udział w zajęciach profilaktycznych	94
Rysunek 84 Ocena zajęć profilaktycznych	95
Rysunek 85 Prowadzący zajęcia profilaktyczne.....	96
Rysunek 86 Preferencje wyboru prowadzącego zajęcia	97
Rysunek 87 Odczuwanie stresu w trakcie pandemii	98
Rysunek 88 Pytanie kontrolne	99

Uzasadnienie

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

W programie przewidziano kontynuację zadań realizowanych w latach ubiegłych. Dostosowano zapisy i nazewnictwo w związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Uwzględniono zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wobec powyższego niniejszą uchwałę należy uznać za konieczną i uzasadnioną.

Sporządziła:

Teresa Borowiec

Starszy Specjalista Pracy z Rodziną